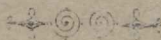

Waller

Laste Parhvaamat.

Koolile, peakoolile ja inste-
jumalateenistusele.

Tartus.

Germaan'i trükitseja kätte.

EC 18317
O. Kaasik

Laste Pauluraamat.

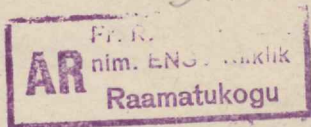
Koolile, peakoolile, ja lastejumalateenistusele.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

Tartus
Hermann'i trükitaja trüff.

Ar 909
sild

97563 X

Со стороны С. Петербургской Евангелическо-Лютеранской
Консистеріи препятствій не встрѣчается къ напечатію этихъ духов-
ныхъ гимнъ на эстонскомъ языкѣ.

С. Петербургъ, 11 Марта 1909 года.

Членъ А. Мазингъ.

№ 390.

G e s f õ n a.

Meil puudub Gestickeeles, minu teada, väiksem kohane kirikulaulude kogu laste jaoks. Olen omas ametis niisuguse „laste lauluraamatu“ tarwidust märganud, niihästi koolis, ka keskkoolides, kus Gesti keeles usu õpetust antakse ja hommikupalwet peetakse, hommikupalwe, laulutundide, usuõpetuse tundide jaoks kui ka laste jumalateenistustel, kuna jaksakeelsetel õppijatel ammugi kohane raamat on, puudub eestikeelsetel õppijatel niisugune raamat. Ka leeriajal oleks ta enam käepärast ja käe järele kui suur lauluraamat. Seda tarwidust tahaks eesseisaw „laste lauluraamat“ täita.

Olen siia kogusse Tallina „Uue Lauluraamatu“ tähtsamatest lauludest 143 wälja walinud. Peale lauluraamatu laulude on weel 15 waimuliku siisuga laulu wäljast poolt juurde wõetud, mis laste kohased näitawad olema. Laulusid olen siin raamatus katsumud siisu järele wõimalikult nõndasamuti jaotada, kuidas see „Uues Lauluraamatus“ on tehtud, kuid need laulud, mida lastel palju tarwis ei ole, on ära jäänud. Muu sees jääwad ka missoni laulud ära, nii et „Uue lauluraamatu“ IV jaost ainult laulud kristlikust kirikust järele jääwad.

Neid laulusid võib aga väga hästi III jaoga ühendada, lauludega Sumala sõnast. Nii on siis „laste lauluraamatus“ 5 suurt lugu (6 asemel „Uues lauluraamatus.“)

Igas pea-jaos on omad alamad jaotused. Nendes jaotustes on laulud nõnda jaotatud, et iga jaotuse eesotsjas wiisi poolest ja osalt ka sõnade poolest kergemad laulud on, pärastpoole tulewad raskemad (nõnda siis mitte tähestiku järele, nagu suures lauluraamatus). Seda korraldust olen ma sellepärast kasulikuks pidanud, et kergem oleks õppimisekohaseid laulusid leida, et kergematega võiks hakata ja raskemate poole sammuda. Et igas suuremas jaotuses palju laulusid on, siis jääb õpetajale ja kooliõpetajale võimalikuks laulusid valida; kuid koolilaulude eeskawa oleks ometigi plaanilikult kindlatesse piiridesse rajatud. Laulu numri kõrwal on klawris „Uue lauluraamatu“ number.

Peale üleilmdise laulude siisu jaotuse juhataja on siin raamatus laulude juhataja tähestiku järele. Tähekesega (*) on need laulud ära märgitud, mis pähe õppimiseks isiaranis soovitawad on.

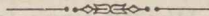
Peale selle on veel juhataja raamatu taga otsas, mis peatükkide üksikutele osadele kohased laulusalmid kätte juhatab. Sellest loodan ma usuõpetuse tundidele wähest mõnda juhatust ja kergitust. Ka hommikupalwele võib seda tarwis tulla, isearanis kui palwet tehakse tunnis läbiwõetawa katekismuse tüki põhja peal. — —

Wiisi number tähendab Bunscheli noodi raamatut. Mendel lauludel, mille wiisid Bunschelis ei ole, on omad wiisid juures.

Teshkawas, 23. webruaril 1909.

O. Gild.

Teshkowa ja Gamburi õpetaja

Laulude siju jaotus.

I. Üleüldised palwe ja kiituse laulud:

	Nr.
1. Jumalateenistuse laulud	1— 6
2. Palwe laulud	7— 13
3. Tänu ja kiituse laulud	14— 19
4. Hommikulaulud	20— 26
5. Sööma laulud	27— 29
6. Pärast söömist	30— 31
7. Öhtulaulud	32— 35

II. Kirikuaasta pühade laulud:

1. Kristuse tulemise laulud	36— 39
2. Kristuse sündimise ehk jõulu laulud	40— 50
3. Wana aasta öhtu ja uue aasta laulud	51— 53
4. Kristuse ilmumise ehk kolmekuninga päewa laulud	54— 55
5. Kristuse kannatamise ja surma laulud	56— 64
Suurel reedil	65
Valitse nädala laupäeval	66
6. Kristuse ülestõusmise laulud	67— 70
7. Kristuse taewaminemise laulud	71— 72
8. Laulud Teeruse kiituseks	73— 85
9. Püha Waimu väljawalamise ehk nelipähi laulud	86— 89
10. Kolmainu Jumala püha laulud	90

III. Kristlikust kirikust ja Jumala armuandidest.

1. Laulud Jumala sõnast ja kirikust	91— 97
2. Kristimise ja leeritamise laul	98—
3. Püha öhtusöömaaja laul	99

IV. Kristlikust elust.

1. Watuspöörmisest	100—105
2. Usust, usudigusest ja usujulgusest	106—111
3. Pühitsemisest ja waimulikust wõitlemisest	112—123
4. Kristist ja rõõmuist	124— 133
5. Iseäralikkude seisuste ning aegade laulud.	
a) Lapsjõulude laulud	134— 138
b) Palwe laul ülemate eest	139
c) aastaegadeft ja ismadest	140—143
d) reisi laul	144

V. Surmast, ülestõusmisest ja igawesest elust	145—158
---	---------

Laulude juhataja.

A.	Nr.	Nr.	
Armas Jeesus Armastaja	63	Imetäht, oh Jeesute . . . 54	
Armas Jeesus, aivita . . .	2	Issand, kurja olen teinud 101	
Arm, kes ja mind oled loonud	76	*Issand, oma wiha sees . . . 102	
Arm olgu kõikidega	106	Zumal, maa ning taewa Looja	21
*Auu, kiitus olgu igawesti	3	Zumal olgu tänatud, kõi on häsli forda läinud	5
*„Argake“! nii wahid hüüd- wad	155	Zumal, tajaft wiha anna	87
Arka, oh ristirahwas — . . .	123	Zumal, wägew walitseja	94
B.		B.	
Edasi, edasi	97	Kallis sõna, mis on antud	95
Ei lahku mina sinust	129	*Karjane, ja walwad	35
Ei ma muud fiin ilmas	73	*Kes Zumalat nii lajeb teha	124
*Eks mu kohus tänu teha	19	Kes on minu wennaad	117
Glulaewuke on sõudnud	53	Kes tahab tõest armastada	112
End näita koidutäht	24	Kiida nüüd Issandat	18
Et ärka, riigirahwas	137	Kõige ilma õnnistus	36
Et kiitke Zumalat kes on	74	Kõik kallid hinge õnnistus	109
Et laula surma laulu	150	Kristuse weri, õigus ka	108
*Et tulge, oh lapsed	42	Kui noori lapjukesi	148
C.		Kui rist on ränk, siis taewas	125
Halleluuja, Jeesus elab	69	Kuis hingwad waitfelt	157
Head ööd! nüüd lahkun		*Kuis pean wastu wõtma	39
mina	149	Kuldne päike röömu	26
*Hinge peinke	74	Kuningas on Jeesus Kristus	72
D.		Kus leiab hing rahu	158
Jeesus kutsub patusiid	100	Küll minu surm wõib	146
Jeesus, meie eel	114	E.	
Jeesus, oh aita, et wõimust	122	Laps, wõta wastu rööm	
Jeesus, röömustaja	81	laste	131
Jeesus, jurma ärawõitja	58	Laj' ma läen, laj' ma läen	151
Jeesus, tee et sinu haawad	57	Loo puhas süda, minule	113
Jeesus, tule minule	75	F.	
*Jerusaleml, sa püha taewa		Ma armastau. oh Zumal,	
linn	152	siud	13
Igawene koidukuld	25		

Ma laulan juust ja südamest	17
Ma olen ristitud ja jooga	98
*Ma olen väike karjane	137
*Ma olen väike lapsuke	136
Ma südamest ja meelest	23
Ma tahan jätta maha	147
*Ma tean mis mina usun	110
Ma tõstan filmad ülesse	11
Ma tulen taevast ülewelt	40
*Meil' oma sõna kinnita	91
Miks mu süda ennast waewab	128
*Mind, Jumal, kaitse armuga	135
Mind võta rõõmustada	126
Minu süda rõõmustele	99
Mis häda võib meil' juhindida	93
*Mis Jumal teeb ou ikka hea	133
Mis oled sina, armas Jee- sus teinud	61
Mis waewab sinu südant	127
Mu elu Kristus ise	145
Mu hinge karjane, Jehoowa	111
Mu järel', hüüab Jeesuke	119
*Mu jõud sind tahan ar- mastada	77
*Mu käest nüüd kinni võta	85
Mu kõige kallim wara	78
Mu oma oled sina	115
Mu süda ärka üles	20
Mu süda: ole üleval	67
Mu süda olgu rõõmus nüüd	141
Mu kõige parem sõber taewas	84

N.

Meil' karjastel väljal	49
*Nüüd hingwad inimesed	33
Nüüd inglid taevast tulewad	41
Nüüd Jumalale annustust	43
Nüüd kiitus olgu sulle	83
Nüüd olen mina põhja leidnud	108
*Nüüd on see päew ju lõp- penud	34
*Nüüd paistab meie kauniste	79

Nüüd rõõmsaks lähewad mu meeled	140
Nüüd sügise on tulnud	142
Nüüd tehke kõrgeks wärawad	38
Nüüd wagad rõõmustelege	71

O.

Dh Aadam sinu efsitus	105
Dh anna tuhat keelt sa mulle	15
Dh ära jätta mind	21
Dh hinge sõber, õnnis olen	81
*Dh jätta mind su omaks	6
Dh Jeesus Krist. meid awita	134
Dh Jeesus Krist, mind awita	56
*Dh Jeesus Kristus, tule ja	1
Dh Jeesus, sinu ahastus	59
*Dh Jeesus, sinu walu	65
Dh igawene armu walguis	22
*Dh Isa taewa riigi jees, Sa käsid meid kõit	27
*Dh Issand Jeesus, tule	28
Dh Jumal. sinu peal'	130
Dh leinatem ja kaebatem	66
*Dh meile, Issand Jeesus	7
Dh mis olen mina teinud	104
Dh palugem ja laulgem	51
Dh Püha Waim, meil' tule ja	88
*Dh ja õndsajalil	47
*Dh süüta Tall. oh Jeesus	62
*Dh tänu, Issand. sulle	30
Dh waga Jumal, kes	9
Dh wõitlejad, et käige peale	116
*Dh wõtkem Zulalat	14
Olen Jeesu talleke	15
*Oota hing. oh oota	132
*Õnnista ja hoia	4
Õnn jell', kell' Jeesus armas	92

P.

Püha Jeesus. pätkest wal- gem	121
*Püha õõ, õnnistud õõ	48
Püha Waim, kes rõõmustab	86

S.

Sa koidutäht, jaa minu troon	55
Sa püha, kallis Jeesufe .	50
See aeg on tõest ukse ees	154
*Siit jaadit Jumal heldeste	52
Sind, Püha Waimu, palume	89
Su nimel, Isjand, kõnnime	144
*Su poole, Isjand jüdamest	103
*Sul! sul! Jehowa, tahan laulda	12
*Su sõime juures seisan ma	44

T.

Taewa tähed, ilma wäed .	46
Täis tänu teda kummar- dagu	139
*Tugewad on Jeesu käed .	83

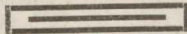
U.

Uht kindel lootus üksine .	96
Uhte asja ihkan üle kõige	64

*Uht on tarwis armas Ju- mal	80
*Üks kindel linn	96
Üks roofike on tõusnud .	45
*Üks tallekene lepitas . .	60
Ülempreester, kes ja tõest	120
Üles tõusma pead ometi	153
Usume ainu Jumala . . .	90

W.

Waat hommikul, kui tõuseb päew	68
Waikeks jäänud ilmamaad	143
*Wäsiind olen, hingata . .	32
Wael on üks rahu aeg meil leida	156
Wõitja, wõtta wõidupalmid	70
Wõitle hästi, kui sind arm- jast	118
*Wõta nüüd Isjandat, wäge- wat kuningat kiita . . .	16

I. Üleüldised palwe ja kiituse laulud.

1. Jumalateenistuse laulud.

Omäl wiisil. 31.

1. (9) Oh Jeesus Kristus, tule ja Ja waimu meile lä-
kita, Kes armuga meid awitab Ja tõe teele juhatab.

2. Tee lahti suud sind tänama, Sind kiitma südant
walmista: Weil' õiget usku anna ka, Su nime tundma õpeta.

3. Kui inglit las' meid hõisata: oh püha, püha oled
ja! Et palest palesse sind ka Kord näeme, rõõmsad õtata.

4. Mu armsa taewa Isale, Mu tema ainu Pojale!
Mu Pühal' Waimul' igawest, Ja tänu andkem kõigest wäest.

Wilhelm II, Saksen-Weimari hertzog 1589—1662.

Omäl wiisil. 169.]

2. Armas Jeesus, awita sinu sõna hästi kuulda,
(2) Meest ja mõtteid walmista, Palweid armust wästu
wõta. Sinu waim meid walgustagu, Maa päält taewa
juhatagu.

2. Weil on selge rumalus, Sinu waim meid õpetagu,
Südames on pimedus, Seda walguš kantagu! Meie kuhugi
ei kõlba, Kui ja ise meid ei saada.

3. Oh ja walguš walgušest, Kes meil' Isast taewast
antud, Tee, ma palun südamest, Süda, suu ja kõrwad lahti!
Palwed, laulud Jeesus sina Lase hästi korda minna.

Tobias Clausnitzer 1618—1684.

Omäl wiisil. 199.

3. (1) Mu, kiitus olgu igawest Kolmainu Jumalale, Et
tema suurest heldusest Meid awitanud jälle. Meist
hea meel on Jumalal, Suur rahu põlw on taewa all, Kõid
waen on otsa saanud.

2. Sind, Isa, meie kiidame, Ja palume sult abi,
Kes pead üles targaste Kõik oma sõna läbi: Su vägi,
see on otsata, Mis Tahad, peab sündima, Sa oled ka l-
li s Issand.

3. Oh Jeesus, Ennistegija, Kes Isast tulid taewast,
Meid tahtsid sina lepita Ja peasta ära waewast. Ma pa-
luu kõigest südamest Sind, kallist waga tallekest, Oh anna
meile armu.

4. Oh Püha waim, ja abimees, Sa rõõmustaja
taewast, Meid hoiä kurja waimu eest! Et Jeesus peastis
waimast Meid oma kalli surmaga, See pärast seisab lõp-
mata See peal ka meie lootus. Nicolaus Decius †1541.

Jumalateenistuse lõpul.

Omäl wiisil. 371.

4. (10) Ennista ja hoiä, Waimuga meid wõia, Oma
pale tõsta ja, Issand, ja meid walgušta!

2. Igal ajal jäägu Weile sinu rahu, Oma waimu
anna ja, Jeesuga meid ühenda.

3. Amen, aamen, aamen! Jeesu nime kiitkem!
Meie Issand oled ja, Esimene, wiimne ka!

Emil Sokolowski 1819—1869

Wiisil: Armas Jeesus, awita. 169.

5. Jumal olgu tänatud, Kõik on hästi forda läinud,
(4) Palwed, laulud, õpetus; Jumal on kõik hästi
teinud, Wõtkem seda meeles kanda, See eest talle auu anda.

2. Läki koju rahuga, Jumal on meid õnnistanud,
Elagem siis nõnda ka, Kuida tema õpetanud. Püha Waim
meid juhatagu, Ikka enam valmistagu.

3. Lähme elik tuleme, Önn ja rahu meile olgu;
Andtu jalku leiwale, Jumal kõiges appi tulgu, Nitku önd-
sast ära surra, Ja meid wiimjelt taewa tulla.

Hermann Schenk 1614—1681.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

6. (8) Oh jäta mind su omaks, Truu Õnnistegija!
Et miski mind ei pööraks Su sõnast, anna sa!
Ka selges õpetuses Mind kaitse kindlaste, Siis siin ja ka
seal taewas Sind tänan rõõmsaste.

Nicolaus Selnecker 1530—1592.

2. Palwe laulud.

Omäl wiisil. 8., eht wiisil: Mu elu Kristus ise. 9.

7. (25) Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma armuga
Et pahareti kurjus Meid kiusata ei saa.

2. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma sõnaga, Et
sinu waimu wõimus Meid täidaks rõõmuga.

3. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma walgega,
Sa kallis tõe selgus Meid ifka juhata

4. Oh meile, Issand Jeesus, Jää ja meid õnnista
Ja jõudu, wäge waimus, Meil hästi kaswata.

5. Oh meile, Issand Jeesus, Jää ja meid hoia ka
Et kurja waimu wõimus, Ei ilmas wõita saa.

6. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma abiga, Sest
tulgu meile truudus, Rõõm, usu julgus ka.

Josua Stegmann 1588—1632.

Omäl wiisil. 123.

8. (23) Oh Isa taewariigi sees, Sa käsid meid kõik
südamest kui wennaksed sind paluda, Ja hädas
appi kutsuda. Oh aita, et ei üksi keel, Waid paluksid ka
hing ja meel.

2. Su nimi saagu kiidetud, Su sõna selgest õpetud,
Su püha nime auuks ka Meid aita pühast elada, Et
kauts waleõpetus, Ja lõpetks rahwa rumalus.

3. Su riik, see tulgu sinu käest Meil nüüd ja pä-
rast igawest, Ja waimu oma anniga Las' meie juures
elada; Kõik põrgu wiha lammata, Ja kogudust ka õnnista.

4. Su tahtmine siin ilma peal Nii sündigu kui üle-
wel, Et seega rahul oleme, Mis meile sünnib ialgi, Kõik
kurja tahtmist kauta, Mis sunnib sinust lahtuma.

5. Peatoidust anna heldeste Ja muud, mis tarwis ihule, Meid hoia tõbe, tule eest, Ja peasta nälja, waenu läest, Et meie rahul elame, Ja kõige eest sind täname.

6. Meil anna andeks meie jüüd, Et nad ei waewa enam meid, Siis oma wihameeestele Heal meelel andeks anname. Meid täida armastusega, Ja kõiti rahus ühenda.

7. Meid ära jäta abita, Kui saadan hakkab kiusama, Kui kuri rahwas hukutab, Ja meie liha kihutab: Siis anna wõimust rohkest, Et usu läbi wõidame.

8. Meid peasta kõigest kurjast ka, Eest kuri aeg on elada; Meid hoia kurja surma eest, Ja peasta wiimse häda seest. Oh wõta meie hingeks Siis oma riiki jäädwaste!

9. Nüüd laulgem aamen rõõmuga, Meid armas Issand, awita, Et meie kindlast usume, Et meie palweid kuuldas, Su sõna peale julgeste Siis aamen meie laulame.

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Omäl wiisil. 230.

9. (26) Oh waga Jumal, kes Kõik annid meile annad, Kelt on, mis iial on, Kes kõig'eest muret kannad: Mull' anna terwist, ning Et terve ihu sees Mul oleks puhas hing Ja rahu südames.

2. Laf' mis mu kohus on, Mind truuste ka teha, Et saaksin omas töös Su õnnistamist näha. Oh anna, et ma teen Kõik tegu aegsaste, Ja aita et mu töö Wõiks minna edasi.

3. Mind aita rääkida, Mis ikka heaks wõib tulla, Ja teela rääkimast, Mis tühi tahab olla; Kui omas ametis Ma pean rääkima, Siis anna sõnale Täit wäge, mõju ka.

4. Kui mul on häda käes, Siis wõta julgust anda, Mind aita rõõmuga Kõik risti koormat kanda; Ka wiha mehega Mind aita leppida; Kui nõuu mull' tarwis on, Head nõuu siis anna ja.

5. Tee, et ei ilmasti Muud sõbrust ma ei pea, Kuid seda ükšine, Mis sinu meelest hea. Kui wõtad heldeste Mu wara jätkata, See olgu puhas sest, Mis saadud patuga.

6. Kui sa mu eale Veel tahad jätku anda, Ja lased wae-
waga Ka wanadust mind kanda, Siis anna kannatust, Mind
hoia patu eest, Et kui ma halliks läen, See sünniks auu sees.

7. Kui tuleb elu ots, Siis astu, Jeesus, ette Sa oma
surma wäes, Hing saagu sinu kätte, Mu ihul' olgu maad,
Kus wagad magawad, Kus nemad rahuga Kõik waewast
hingawad.

8. Kui hüüad wiimaks weel: „Kõik surnud, tõuske üles!“
Su käsi olgu siis Ka minu haua külles, Las' kuulda oma
healt! Mu ihu ärata, Et taunist seletud Saaks taewa seltsi ta.

Johan Heerman 1585—1647,

Wiisil: Ei ilmaft hooli ma. 227 eht: Dh waga Jumal kes. 230.

10. (21) Dh ära jäta mind! Mind saatku sinu käsi,
Mu Jumal, et su laps Ei mitte ekfi, wäsi; Waid
et ta eluteel Wõiks leida, Issand, sind, Mu wari, kepp ja
kilp: Dh ära jäta mind.

2. Dh ära jäta mind! Mu Jumal, näita rada, Kus patt
ja ilm ei saa Mind mitte wõrgutada. Dh usku anna mull',
Et kindlast ootan sind. Mu tugi, abi, jõud: Dh ära jäta
mind!

3. Dh ära jäta mind! Ma õhtan mure sunnil; Dh wõta
aidata Mind igal kurjal tunnil! Kui waewab kiusatus,
Siis otsin, Issand, sind! Dh seisja minu poolt, Dh ära jäta
mind!

4. Dh ära jäta mind! Waid saada taewast mulle Sa
oma õnnistust Ja rammu jõuetule, Et minu tegu, töö Wõiks
rõõmustada sind! Las' korda minna kõik! Dh ära jäta mind.

5. Dh ära jäta mind! Sa mulle kallim kõigist. Suur
Jumal, aita sa, Et ujun, elan õigest, Et lahtun õndsaste,
Näen igawesti sind. Sest õhtan surres weel: Dh ära jäta
mind!

Salomon Franck 1659—1725.

Dmal wiisil 34. eht: Oh Jeesus Kristus, tule ja. 31.

11. (20) Ma tõstan filmad ülesse Ja waatan sinna mäele
Kust tuleb oma abiga Mind wägew Jumal tröösti-
tima.

2. Mu abi tuleb Jsa käest, Kes taewa, maa ldi suurest
wäest; Kes hoiab meid ja kaitseb weel, Kel kõige wastu armu
meel.

3. Sull' õiget rada näitab ta, Kus sinu jalg ei komista;
Ta peale looda iga tund, Ta walwas film ei tunne und.

4. Truu Israeli hoidija Ei maga ega uinu ka, Ei tüdi'
wäsi igawest, Sul hoides ihu, hingekest.

5. Küll Jsa armu warju all Sull' pelgupaik on saada-
wal, Kust eemale jääb õnnetus, Kus asub üksnes õnnistus.

6. Jehowa warjul ilma ring, Ta hoiul elab sinu hing;
Jehowa kaitseb kurja eest Ja peastab iga häda seest.

7. Jehowa nüüd ja igawest Sull' hoidku sisetulemist Ja
väljaminemist, et sa Wõid olla üsna mureta.

Cornelius Becker 1561—1604.

Dmal wiisil. 152.

12. (27) ükski sinu sarnane, Mu laulu wõta, Island,
kuulda Ja anna Waimu wäge minule, Et seda teen siin
Jeesu nime sees, Siis maksab see ta läbi sinu ees.

2. Mind Poja juurde, Jsa, jaada Et Poeg mind saadaks
jälle sinule, Su Waim mind wõtku walgustada, Ta andku
di'get mõistust minule, Siis ma ju rahu tunnen eneses, Ja
mängin sulle lauldes siidames.

3. Su heldusest mind aita laulda, Et dieti sind laul-
des kuulutan, Siis minu laul on ilus kuulda, Kui waimus
sind ja tões kumardan; Siis Waim mu waimu sooga ühen-
dab, Et minu laul sind tõest auustab.

4. Waim kostab mu eest ühtepuhku, Ta õhkab rääki-
mata sõnaga, Mu palwel' annab õiget õhku Ja tunnistab,
et ju laps olen ma Ning Kristusega sinu pärija, Et: Abba
Jsa! ma wõin ütelda.

5. Kui minu hing nii abi püüab Su armsa Poja nimel usuga, Ja sinu Waim mu sees ka hüüab, Siis peab su süda hellaks minema, Et armust põleb otse sinu sees, Kui ma sind palun usus sinu ees.

6. See palwe, mis su Waim mull' saadab, Küll sinust mitte kuulmata ei jää, See peal' su isasüda waatab, Sa kuuled, täidab seda tõeste; Ma olen sinu laps ja pärija, Saan sinult armu armu peale ka.

7. Oh õnnis olen ma, et tunnen, Mis sinu Waim mu waimul' tunnistab, Ma tean ja üpris imeks panen, Et hing su käest kõik annid rohkest saab. Sa annad mulle palju enam weel, Kui mina wõistan, palun, püüan teal.

8. Oh õnnis, kes ma Jeesu nimel Sind palun, sest ta palub minu eest Ja istub seks su auujärjel, Sest kõik on jah ja aamen tema sees. See eest ma laulan sulle auustust, Et kingid mulle nii suurt õnnistust.

Bartolomäus Crasjelius 1677—1724.

Omalt wiisil. 356.

13. (18) Ma armastan, oh Jumal sind, Et ära jäta maha mind, Mu peale armu heida. Mind kõik maailm ei rõõmusta, Ei hooli maast ei taewast ka, Kui aga sind wõin leida. Ehk minu süda lõhkeb küll, Sa oled siiski abiks mull', Mu õnn ja hinge kinnitus. Su weri on mu lunastus. Oh Jeesuke! Mu abimees, mu abimees? Mind peasta ära häbi seest.

2. Su armust, Issand, on see ka, Mis omaks wõin ma nimeta, Kõik olen sinult saanud. Sind armastada aita ja, Ja ligimeest kui ennast ka; Seks oled elu annud. Oh keela waleõpetust Ja kuradite kawalust. Mu häda sees mind rõõmusta, Et wõin heal meelel kannata. Oh Jeesuke! Mu Jumal ja, mu Jumal ja! Mind surma hädas rõõmusta.

3. Ja lõppeks, Issand, palun ma, Oh lasse omad inglid ja Mu hinge taewa kanda, Oh wõta minu ihule, Kui teda hauda maetakse, Head hingamist ka anda. Mind wiim-

sel päewal ärata, Siis tulen ma sind nägema, Oh Jumal
suure auu sees, Sind kiitma sinu järje ees. Oh Teesuke!
Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita sind.

☩ ☩ Martin Schalling 1522—1608.

3. Tänu ja kiituse laulud

Dmal wiijil. 229.

14. (44) Oh wõtkem Jumalat Suust südamest nüüd
kiita, Kes suuri asju teeb, Ja temale auu näita,
Kes ema-ihust ju Meil' teinud palju head, Ja praegu hoid-
wad weel Meid tema armu käed. ☩

2. See armas Jumal nüüd Ka wõtku muret kanda,
Meil' rõõmsaid südameid Ja kallist rahu anda. Ta pidagu
meid ka Siin üles armsaste, Ja wõtku häda käest Meid
peasta heldeste.

3. Mu olgu Isale, Mu suure Jumalale, Ja tema Po-
jale, Mu auukuningale, Ja Pühäl' Waimul' ka, Kolmainul'
algusest, Kes oli, nüüdki on, Ja jääb ka igawest.

Martin Rindart 1586—1646.

Dmal wiijil. 141.

15. (41) Oh anna tuhat keelt ja mulle, Ja tuhat kord-
mu Issand, ja ei teegi muud, Kui et ma kiites kuulutan,
Mis kallist armu sinult saan.

2. Oh et mu heal ka sinna kostaks, Kust päike pais-
tab hiilgades! Et tänades mu weri woolaks Nii kawa kui
hing ihu sees, Wiiks kiitust wiimne were till, Tooks tänu
iga filmapill!

3. Miks oled wait, mu waimu wägi? Oh laula ja
nüüd elawalt, Ja mäleta, mis tema tegi, Mis head ja saa-
nud Jumalalt; Et ärka, ärka waim ja meel, Ja kiida teda
suu ja keel!

4. Oh murud, metsad rohukesed, Ja lilled lauldes lii-
kuge, Oh puude ladwad, haljad lehed, kõik kokku kiites ko-
hage, Ning minuga kõik kärmeSte, JehooWat kiitke kenaste!

5. Müüd sulle, sina Isa taewas, Toon mina tänu
südamest, Et ihu, hinge siin maailmas Sa oled kaitsnud
kurja eest, Kõik, mis mull' tarwis, toimetand, Ja, mis mull'
waja, walmistand.

6. Ka olgu kiitus, Jeesus sulle, Et oled suure armuga
Sa tulnud appi taewast mulle! Sa waewa, were, surmaga
Wind peastsid patust, kuradist: Su oma olen igawest.

7. Ka au ja kiitus olgu sulle, Oh walgustaja, Püha
Waim, See eest, et andsid teada mulle, Et mina olen taiwa
taim, Uut elu, waimu, wäge ka, Kõik armust andsid mulle ja!

8. SeSt tahan sinu armust laulda, Mii kaua kui weel
liigub keel, Ja tänuohwrid sulle tuua, Kuni mu süda tuksub
weel! Kui kangeks läheb minu keel, Siis kiidan õhates
sind weel.

9. Mu kiitust, Jumal, wastu wõta, Ehk ta küll
wäeti, nõdrake! Kui jaan siit taewa üles tõtma, Siis
ingliskelstis rõõmsaste Ma laulan uue wäega Sull' tuhat
halleluuja ka!

Johan Mentzer 1658—1734.

Omäl wiisil. 96.

16. (48) Wõta nüüd Issandat, wägewat kuningat, kiita,
Oh minu hingeke, ära sa aega nüüd wiida! Rõõ-
muSta, meel, Hõifates laula, mu keel! Kandled ja pasu-
nad hüüdku!

2. Kiida nüüd Issandat, kes on kõik targaste seadnud,
Kes kotta tiibadel wägewast ikka sind kannud, Hoiab sind
ka, Mõnda kui himustad sa, Eks ole seda sa tunnud?

3. Kiida nüüd Issandat, kes sind on kauniste loonud,
Kes sulle terwist on annud, ja rahu sull' toonud; Häda
sees ka on oma tiiwaga ta Hoolst ja heldest sind kannud.

4. Kiida nüüd Istandat, kes sulle sigidust annud,
Kes sulle taewas ka õndsuse walmis on pannud, Mõttele see
peal' Et Rõigewägewam teal Ikka kui Isa sind kannud.

5. Kiida nüüd Issandat, kiida, hing, Jumala nime, Mis iial liigub, see kiitku, sest tema teeb imet! Su walguš ta: Oh seda mäleta sa! Sest ütle kiites nüüd: Namen?

Joachim Neander 1650—1680.

Omäl wiisil. 14.

17. (38) Ma laulan juust ja jüdamest Sull', Issand, Ja lauldes räägin kõigest heust, Mis just mull' teada on.

2. Sa oled elu hallikas, Mis igaweste keeb, Sa õnnistuse iarikas, Mis hinge terweks teeb.

3. Mis siin maailmas oleme Ja mis meil' osaks saand: Sa, Isa, oled üksine Meid seega õnnistand.

4. Sa kattedeks taewa laotad Me' üle armuga, Ja iga aasta õnnistad Me' wälja wiljaga.

5. Mind külmal talwel soojendad, Ja hoiad kahju eest, Mind suisel ajal rõomustad, Kõik toidu saan su käest?

6. Kes annab elu, sigidust? Kes hoiab armu kael Weil' kalli rahu õnnistust, Ka meie isamaal?

7. Oh Issand Jumal, see on tõest Su helde armu töö! Sa ajad meie ukse eest Kõik häda eemale.

8. Ma elan aastast aastani, Sa ikka mulle jääd, Mind hoiad elu otsani, Kõik minu muret näed.

9. Sa nuhtled küll meid patusid, Ei siski wihaga, Ja pärast heidad meie süüd, Weel mere põhja sa.

10. Sa kuuled meie õhkamist, Tead mis sult palume, Sa lõpetad kõik kaebamist, Ming wiid meid rõomule.

11. Sa loed filmapisaraid, Ja kuuled nutu healt, Ja pühid ära sedamaid Kõik wee mu palge pealt.

12. Mu juure tuled waewasse, Mind täitma rõomuga, Ja saadad wiimselt taewasse Sind kiitma lõpmata.

13. Siis hüppa, jüda, rõomusta! Sind Jumal, armastab, Kõik oma waewa unusta, Sind tema lunastab.

14. Su wara ja su pärandus, Su kilp, su walguš ka Oh Jumal, sinu õnnistus, Sa helde aitaja.

15. Mis muretsed ja eneses Nüüd ööd ja päewad weel? Kõik mure, mis su südames, See heida Iha peal.

16. Küll toitis, kattis hoolega Sind lapsest saadik ta, Ja kurja eelt sind armuga Weel hoidis lõpmata.

17. Ei effekti tema walitsus Maailmas iialgi, Kõik tema töö on õnnistus Ja jääb seks otsani.

18. Sest kiida nüüd ta walitsust, Ja ära murise, Siis maitsed maa peal õnnistust. Ja taewas rohkeste.

Paul Gerhardt 1606 — 1676.

Omalt wiisil. 217.

18. (34) Kiida nüüd Issandat, minu jüda! Ma kiidan teda surmani: Kuni mul elu on, tahan teda Ma kõrgeks kiita alati! Kes ihu loond ja hinge ka: Kiidetud olgu lõpmata! Hallelunja, hallelunja!

2. Würstid ja wägewad, naesest sündind, Hauda nad peawad langema! Olgugi nemad küll kõrges kõndind, Siiski nad peawad surema. Ei ükski pease surma käest: Sest otsti õiget abimeest! Hallelunja, hallelunja!

3. Õndsaks, jah õndsaks see kiita tuleb, Kel Jumal abiks Siionist, Kelle ust südame põhjas põleb, Ja kellel kaljuks Jeesus Krist! Kes teda peastjaks tunnistab, Seda ta armust õnnistab! Hallelunja, hallelunja!

4. Taewas ja maa ja mis iial loodud, Tuleb ta jumalikust käest, Ja mis tast ilmas on ette toodud, Saab alal hoitud tema wäest. Mis iial tarwis, tema seab, Ja kõige ilma üles peab. Hallelunja, hallelunja!

5. Kes iial kõwerust kannatawad, Ja neile ikka õigust teeb! Näljased tema käest toitu saawad, Kõik mis neil' eluks tarwis läeb. Ja süüita wongid lahti teeb, Ja jüda ikka armust keeb. Hallelunja, hallelunja!

6. Mägewad filmad ta pimedaille Ja kuulmist annab kurtidel? Armuga ikka ta ligi neile, Kes käiwad tema walgusel. Ta leski naifi toetab Ja waesid lapsi waigistab. Hallelunja, hallelunja!

7. Aga kes jumalawallatumad, Need tõukab tema tagasi, Hukka ta saadab, kes nurjatunud, Nad kõidab kinni koguni. Issand on wägew kuningas, Siioni linna warjamas. Halleluuja, halleluuja!

8. Kiitke, oh rahwad, ta kõrget nime Ja laulge tänu temale! Sest tema tegu on selge ime, Ja au ei lõpe iial. Jumala lapsed ühest suust Laulgem Kolmainu auustust! Halleluuja, halleluuja!

Johann Daniel Herrnschmidt 1675 — 1723.

Dmal wiisil. 339.

19. (31) Etz mu kohus tänu teha Jumalale ilma peal? Sest ma saan küll kõigest näha, Kuis nii helde tema meel. Armu täis on tema süda, Et ta selle elu sees Kõiki hoiab kannates, Kes siin auustawad teda. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

2. Kii kui kottas pojad matab Tiwa alla hoolega, Mõnda ka mind Jumal katab Kõigipidi armuga: Ta mind emahus loonud, Jhu, hinge annud mull', Ja ka pärast toidust küll On mu kätte rohkest toonud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

3. Poeg liig kallis talle pole: Mu eest teda andis ta, Et ta pidi põrgu tule Kustutama werega. Oh neid armu sügawusi! Kuidas wõib mu nõder meel, Eht küll püüaks enam weel, — Mõista kõik neid saladusi? Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

4. Oma Waimu õigeks saatjaks Annab ta mull' sõna sees, Et ta oleks juhatajaks Taewateed mull' näidates, Et mu südame ta täidaks Rõõmsa, kindla usuga: Selle läbi wõidan ma Surma ja ka põrgu wiimaks. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

5. Minu hingel' on ta wõtnud Head siin teha järgeste, Jhule ka appi tõtnud, Kui tal oli kitsas käe. Kui mul jõudu enam polnud, Ja kui olin abita, Siis on oma wäega Jeesus mulle appi tulnud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

6. Taewas, maa ja nende wäed On mu kasuks asu-
tud, Mis film näeb, mis katswad käed, On mu osaks ja-
gatud. Weised, wili ja kõik loomad Mägedel ja orgudes,
Metšas, meres, jõgedes Mulle rohkest toidust toowad. Aeg
kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

7. Kui ma magan, tema truust Walwab, kaitseb
kahju eest, Kui ma ärkan, saan ma uuest Rohket armu
tema käest. Kui ei oleks mulle paistnud Jumal armu pal-
gega, Oletsin ma armuta Ammugi ju hukka läinud. Aeg
kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

8. Mõnda suurt ja rasket häda On küll kurat wal-
mistand; Ei ma süiski tunnud seda, Ei see minu ligi
saand. Ma sain ingli abi näha, Kes must saatis kaugele,
Mis siin kuri waenlane Mulle püüdis paha teha. Aeg kõik
asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

9. Nii kui isa muret kannab Igauhe lapse eest, Eht
küll ka neil' hirmu annab, Kui nad eksiwad ta käest: Mõnda
wõtab minu Jeesus kannatada minuga: Ei ta raiu mõõ-
gaga, Witsa hirm on tema nnhtlus. Aeg kõik asjad lõpe-
tab, Jumal ikka armastab.

10. Kui ta karistab ja haawab, Eht see tibe minule,
Süiski mulle kasu saadab, Kui ma mõtlen dieti; Tema
mulle hirmu annab, Sest et ta mind armastab! Ilma
seltstist lahutab, Risti läbi taewa saadab. Aeg kõik asjad
lõpetab, Jumal ikka armastab.

11. Mina tean tõest seda, Tahan meeles pidada,
Et siin ristirahwa häda Peab ükskord lõppema: Kui on
talwe otsa saanud, Tuleb suwi iluga: Mõnda rõõm neil'
tuleb ka, Kes on risti kannatanud. Aeg kõik asjad lõpetab,
Jumal ikka armastab.

12. Et nüüd Ija armastusel Pole otša iialgi, Sest
ma tõstan lapse kõmbel Käed su poole ülesse. Aita mind
sind auustada Rõiges omas elus tõest, Död ja päewad
kõigest wäest, Runni saan sind kummardada Ja sind kiita
jüdamest, Üks kord taewas igawest.

4. Hommiku laulud.

Omal wiisil. 12.

20. (65) Mu süda, ärka üles Ja kiida Loojat lauldes,
 Kes kõik head meile annab, Ja muret ikka kannab.
 2. Kui magama ma heidan, End isa sülle peidan,
 Mind saadan püüdis neelda, Kuid Jumal wõttis keelda.
 3. Tõest, Isa, kui ta wahtis, Mind kätte saada
 tahtis, Siis ja mind sülle wõtsid Ja oma käega katsid.
 4 „Jää rahul,“ hüüdsid sina, „Mu laps, sind kait-
 sen mina! Ja ei saa kahju teha, Sa saad weel päewa näha.“
 5. Su sõna tõeks läinud, Ma olen päewa näinud,
 Ei häda saand mu ligi, Mind warjas sinu wägi.
 6. See eest ma sind nüüd tänan, Suurt auu sulle
 annan, Sull' ohwrin ohkamisi Ja pühi palumisi.
 7. Sa näed mu südamesse Ja tead, mu Jumal, ise,
 Et paremat ei ole Mul anniks tulla sulle.
 8. Mu Jumal, nii kui ööje Mind hoidis sinu käsi,
 Nii päewa ka mind kannan, Mull' inglid warjaks anna.
 9. Ka töös mind ise aita, Mis õige, mulle näita!
 Su hoolde kõik ma jätan, Mis iial ette wõtan.
 10. Su heldus jäägu mulle, Mu süda templiks sulle.
 Su sõna mind siin toitu, Teed taewa poole näitku.

Paul Gerhard 1606—1676.

Omal wiisil. 174.

21. (54) Jumal, maa ning taewa Looja, Isa, Poeg
 ja Püha Waim, Sina öö ja päewa tooja, Kuu
 ja päike on su loom. Sina wägew kaitseja, Hoiad oma
 loome ka.
 2. Mina astun sinu ette, Tänan sind nüüd süda-
 mest, Et mind oma armu kätte Dösel wõtsid kahju eest,
 Et ei saanud waenlane Kurja teha minule.
 3. Lase ööga mööda minna Minu kurja patu öö,
 Äta, Jeesus, lahti sina Omad haawad minule: Ei ma
 mujalt abi saa O na elu paranda.

4. Mita, et ma sinu poole Pööran nüüd ja järgeste
Hinge pärast kannan hoole, Et ei mina väriſe, Kui ſeal
ſuure auuga Kohut mõiſtma tuled ſa.

4. Oma ſõna järel kääna Iſe minu eluteed, Jeesus,
walmiſta mind täna Sinu auuks teha tööd, Kui ſa mind
ei arwita, Siis mu töö on aſjata.

6. Sinu kätte annan mina Oma ihu hingega; Mee-
led, mõtted, ja miſ ſina Mulle annud, hoia ſa. Iſſand,
armutiirwaga Wõta ſa meid kaitseda.

7. Käſi omad inglid tulla Kuradit ſiit ajama, Et
wõin ikka rahul olla, Wõta muret pitada. Nad mind wiigu
armuga Taewa riigi elama. Heinrich Albert 1604—1668.

Wiisil: Oh anna tuhat keelt ſa mulle. 141.

22. (68) Oh igawene armu walguſ, Mind omal hel-
gil eluſta, Mu ſüdamesse ſinu ſelguſ Nüüd
paiſtku uue iluga; Päew tõuſe, tee ſiin armu tööd Ja
aja ära patu wõd!

2. Mu Jumal, mind ka täna aidku Su Püha Waimu
walguſtus, Ta tõde minu hinge täidku, Mull' olgu kal-
lim koſutus: Et kõnnikſin ſu ſelguſes Ma pimeduſt ſiin
põlates.

3. Mu tee peal paiſta, Iſſand ſina, Mind ärata
ſa uſule, Et kitsaſt rada kõnnin mina Nii lüua ikka kind-
laſte, Kui üksford lõpeb raſke käik Seal üleweel, kuſ eluläik.

4. Ma tean, Iſa, ſina waatad Mu peale Poja pä-
raſt tõeſt, Ja uſu palwe täide ſaadad, Sa kuuled hüüd-
miſt armu wäeſt: Siis Jeesu pärast kuule ſa, Kui tulen
palweohwriga. Conrad Friedrich Strefow 1788 Riia linnas.

Omal wiisil. 233.

23. (60) Ma ſüdamest ja meeleſt Nüüd wara hommiſul
Sind tänan kõigeſt wäeſt Ja lüni elu mul.
Oh Jumal taewa ſees, Sull' tänu kiitus olgu, Kõik ſinu
auuks tulgu En Pojas Jeesuſes.

2. Su armu olen maitanud Ma täna ööje tõest, Sest sina oled kaitsnud Mind mitme kahju eest. Sind palun mina veel: Mull' patud andeks anna Ja ära wiha kannu Mu waeße eksja peal'?

3. Oh armust täna hoia Mind kurja waimu eest, et tema süüd ei leia Mu sõnast ega tööst; Mind peasta patu wäest, Ja hoia häbi, waewa, wee tule, tõbe warga Ja kurja surma eest!

4. Su hooleks wara, hilja, Ma annan ülemad, Maa, ihu, hinge wilja Ja perewanemad. Kõik annan, Is-sand; jull', Su kätte suguwõsa, Ja kõik, mis on mu osa, Mis oled annud mull'!

5. Las' oma inglid olla Mu juures alati; Ja hädaft appi tulla, Et kurat ühtigi Ei mulle teha saa, Ei ihu, hinge wõtta, Ei ka mind kurjast petta, Ehk kiusaku küll Ta.

6. Su hooleks ja su kätte jääb, armas Jumal nüüd, Kõik, mis ma wõtan ette, Sa annad andeks süüid! Sult tuleb ükfinda Kõik rõõmustus siin waewas, Ja wiimselt elu taewas: Tee, kuidas tunned sa!

7. Nüüd aamen mina laulan, Ei karda ühtegi, Su hooleks, Jumal, annan Ma nõuu ja teud nüüd, Tee, et kõik tegu teen Kui ristiniimene, Ja anna taewast õnne, Et ma sest kasu näen. Johonn Mathesius 1504—1565.

Wiisil: Oh waga Jumal, kes. 230.

24 (50) End näita koidutäht, Päew paista mulle selgest; Mu Jeesus, walguseks Jää minu sisse järgest, Ja armu tulega Mind läbi soojenda, Ja selle walgega Mu südant uenda.

2. Tee oma Waimuga Ka minu süda puhtaks, Et läheks kõik mu töö Su armastuses pühaks; Su walgus täitku mind, Et Isal' au jeks saaks Ja tema armu leel Mind paistes kosutaks.

3. Mull' anna sinu sees Siin käia ja kõik teha,
Et pime, kaval nõu Jääks kõiges minust maha. Mind
saada filmaga, Kätt pidi taluta, Et sinu järel käin Kui
eele lähed ja.

4. Tee, et kõik põlates Sind üksi meeles hoian,
Sind omaks walguseks Ja eluts ikka nõuan; Mu kõrwad
lahti tee, Et panen tähele, Mis räägid; Tõmba mind
Siis jooksen järele.

Omalt wiisil. 385.

25. (53) Igawene koidukuld Kadumata armu walgus;
Loogu hinge usutuld Uue päewa kallis algus:
Wõitku sinu armutöö Batu öö

2. Sinu koidu kasteke Wäsiind' waimul' wäge toogu,
Hinge närtfind nõmmele Taewast magust märga loogu:
Kosuta meid rahumaal Igal aal!

3. Anna, et su armu läik Meie külmuft ära wõidab,
Uue päewa kuldne käik Hinge julgusega täidab: Sunni
tõusma sedamaid Minujaid!

4. Batu riie werewäest, Jõsand, meist nüüd maha
jäägu, Taewa õigus sinu käest Meile kalliks tuueks saagu,
Et ta kilbiks meie ees Häda sees!

5. Oh ja algus kõrgusest, Peasta meilgi wiimisel
päewal Ihu surma sidemest, Kui teed otsa walul', wae-
wal', Kõi ja ise rõõmu teel Meie eel!

6. Wii meid kõiki walu raalt Järje ette, armu wal-
gus, Silmapisarate maalt Sinna, kus on jäädam selgus,
Kui on käes meil ilumaa Lõpmata.

[Christian Knorr von Rosenroth 1636—1689.

Wiisil: Ets mu kohus tänu teha. 339

26. (59) Kuldne päike rõõmu walgust Meie maale
jälle toob, Tema sooja ja ta selgust Ihu
tunneb, film ta näeb. Minu ihu wäsiind liikmed Dõse sän-
gis magasid, Rahuliste puhkasid; Täie rammuga nüüd
nemad Jälle tõusnud walgele: Taewast näen ma rõõmaste.

2. Loojat kiitkem, talle toogem Tänu andeid rõõmuga,
Palwe ohwrid ohwerdagem Talle hea meelega. Kõige pa-
rem and on süda: Andkem seda temale. Elu-hooneks wai-
mule, Ei ta põlga ilmas seda. Laulud tõusku südamest,
Olgu suitsu ohwri eest.

3. Jumal juba wara hoiab, Hilja ka weel õnnistab,
Häda, õnnetust ta keelab, Armu wara kaswatab. Kui ma
õhtu maha heidan, Warjaks on ta hoidmine. Tema armu
saatmine Minuga, kui üles ärtan. Nõnda paistab minule
Armupäike selgeste.

4. Minu mõtted, meeled lendwad Sinu poole kõrgesse:
Kui su käed õnne andwad, Läeb mu asi edasi. Kurja waen-
last minust keela, Õiget teed mind juhata, Sõna tundma
õpeta, Et mind pimedus ei neela, Patuunest ärata, Nõtra
uskku kaswata.

5. Ilma asjad otša saawad Jumal seisab muutmata;
Tema teud, tema sõnad, Jääwad kindlaks lõpmata. Rikas
on ta halastusest, Ei ta arm jää vähemaks, Teeb meid
terweks tugewaks, Peastab kõigest ahastusest, Meie haawu
parandab, Õndsust meile walmistab.

6. Minu hinge kroon ja ilu, Andeks anna, halasta!
Sinu arm on minu elu, Kõik mu patud kauta! Muud
kõik sinn hooeks anna, Ei ma karda ühtigi, Ega ise muretse,
Kõik su ette palweks kannan Ei ma paremat ei tea: Tee,
mis sinu meelest hea!

7. Kui ka tormid hirmu teewad, Pärast waitne ilmae,
Kui ka laened kohisewad, Jälle paistab päikene: Rist ja
häda otša lõpwad, Rahu, rõõmu antakse Paradiisis roh-
keste; Sinna minu mõtted lähwad, Lõppenud seal wiletsus
Käes on kallis õnnistus.

Paul Gerhardt 1606—1676.

5. Sööma laulud.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule ja. 31.

27. (78) Oh Isa taewariigi sees: Su lapsed wõtwad
sinu ees Sind südamest nüüd paluda: Meid
toida, Issand armuga!

2. Sa helde käsi lahti tee, Meid hoia häbist kõrwale
Ka kaitse kalli aja eest, Tee rahunõudjaks igameest!

3. Et wogas elus elame Ja saame ükskord taewasse
See sündku sinu suurest wäest, Jah aamen, Jeesu nimel tõest!

Wiisil: Mu süda, ärka üles. 12.

28. (79) Oh Issand Jeesus, tule, Meil' ise wõeraks
ole, Sa meile lauda kata, Kõik õnnistada wõta.
Johann Rudolf Ahle 1625—1673.

Omial wiisil. 1.

29. (74) Et kiitke Jumalat, kes on nii helde Ja kelle
arm on kallis, suur ja selge.

2. Kes kui suur, armuline, rikas Jumal Du roa
annud oma waesel' loomal'.

3. Sest laulge südamest ja meelest temal': Mu, kii-
tus olgu sulle, armas Jumal.

4. Kes ja meid kui üks helde isa hoiad, Ja rooga,
riided omal' lastel' saadad!

5. Su õigust hästi mõista meile anna Ja, Isa,
sinu peale lootust panna.

6. Mu Jeesu, sinu armsa Poja läbi, Kes meie
wahemees ja ainus abi.

7. Oh Isa, aita meid, et wõime tulla Su riiki ja
su pärislapsed olla.

8. Sest sinu püha nime kiidetakse, Ja nõnda rõõmsast
aamen lauletakse. Böömimaa wennad.

P ä r a s t s ö ö m i s t.

Wiisil: Mu süda, ärka üles 12.

30. Oh tänu, Issand, sulle, Et rooga andsid mulle,
Sa wõta muret kanda Ka hinge rooga anda.

Omial wiisil. 197.

31. (83) Nüüd kiitus olgu sulle, Mu Jumal. järgeste,
Et oled annud meile Peatoidust rohkest; Et
sest ju armu näeme, See peale kindlaks jääme, Et oled
Jumal ja.

2. Oh võta nõnda toita Ka hinge omast väest, Ja Kristuses meid hoida Kõikfugu patu eest, Et usus kindlaks läeme, Ja ikka himustame Su armu pärandust.

Nicolaus Selnecker 1530—1592.

6. Öhtu laulud.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

32. (107) Täewa isa, hoia ja Mind nüüd oma armuga.

2. Olen täna pattu teind, Ekstuse tee peal käind : Anna andeks armuga, Pese Jeesu werrega.

3. Kõik, kes sngulased mull', Olgu sinu warju all ! Kõik, mis suur eht wäikene, Jäägu sinu hoolele !

4. Haiget südant rõõmusta, Märgi filmi kuiwata : Ekstjaid oh juhata, Paganaid ka walgusta.

Kuise Hensel 1788—1876.

Omäl wiisil 117.

33. (94) Kõik hingwad inimesed, Mets, weiksed, linnu- kesed, Kõik ilm on magamas. Oh tõuse meel ja mõte Nüüd üles, võta ette, Mis Looja meelepärast on.

2. Kus on nüüd päike jäänud ? Ta on ju looja läinud, Öö ajemele saab. Et mingi ! sest mu sisse Mu päike, Jeesus ise, Mull' tõuseb, kes mind walgustab.

3. Jah looja läinud päike Ja kuldse tähte läige Teeb taewa särama. Mii saan ka mina paistma, Kui maast saab taewa tõstma Mind Jeesus suure auuga.

4. Mu ihu woodi tõttab, Ja riidest lahti võtab : See surma tähendab, Mull' annab uue kätte Mu Jeesus pea kätte : Ta auukuub mulle ehteks saab.

5. Mu pea, mu käed ja jalad On rõõmsad, et nad näewad, Et töö on lõpetud. Saa rõõmsaks, süda, taewas Sa pole enam waewas, Waid patu kwormast peastetud.

6. Mu ära wäsiind teha, Tööd pole enam teha, Nüüd võta magada. See aeg küll jõuab tulla, Mil sul wõib walmis olla Seal mullas ase hingata.

7. Mu silmad raskeks läewad Ja magama nüüd jääwad. Kus jääb hing ihuga? Meid oma hooleks wõta, Mull' waesel' warjaks tõtta, Sa Sisraeli hoidija.

8. Mind tiiva ala wõta, Oh Jeesus, hästi kata Su kanapojukest. Kui kurat tahab neelda, Siis lase inglid teelda : Mu laps ja jäta rahule !

9. Ka teil, mu armsad, olgu Hea öö ja ärgu tulgu Teil' häda waewajaks ! Head und teil' Jumal andku Ja woodi ümber pandku Teil' inglilwäge kaitsejaks.

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omäl wiisil. 18.

34. (95) Nüüd on see päew ju lõppenud Ja kätte jõudnud öö, Kõik magab, mis on wäsinud, Ja lõp nud raske töö.

2. Sul, Jumal, pole wäsinust, Ei maga, uinu ja, Sa wihtad ikka pimedust, Et walguš oled ja.

3. Mu peale mõtle, Isand, nüüd, Et pime öö on kae. Mull' anna andeks minu süüd, Mind hoia heldeste.

4. Mind kaitse kurja waimu eest Sa oma wäega, Ei ole mul siis hirmumist, Waid ma jään kahjuta.

5. Ma tunnen oma patu süüd, Mu peale kaebab see, Su Poja arm on siiski nüüd Mind peastnud täieste.

6. Su poeg on minu wahemees, Kui kohtu ette saan, Ei saa ma hukka elades, Kui teda tunnistan.

7. See peale lähen woodisse, Ja uinum magama ! Mu Jumal walwab truuste, Sest kurwaks ma ei saa.

8. Kõik kuri mõte tagane Ja mine oma teed : Sest Jumalale anname Nüüd hooleks südamed.

9. Kui wahest see on wiimne öö Siin hädaoru sees, Siis saada mind ka taewasse, Seal olen sinu ees.

10. Ja, nõnda elan, suren ma, Oh Jumal, sinule ! Mind elus, surmas awita, Wii taewa wiimate.

Johan Friedrich Herzog 1647—1699.

Wiisil: Jeesus rõõmustaja. 324.

35. (91) Karjane, sa walwad, Oma lambaid hoiad,
Und ei ole sul; Abiks heldest tulid, Kaits-
jaks, kilbiks olid Päewa ajal mull', Hoiu sa mind öösel
ka, Mind ju inglid kaitsma tulgu, Ja mu ümber olgu.

2. Ülewalt mind aita, Waenlased kõik wõida Issa
armuga. Sinu heldus tulgu, Padjaks mulle olgu, Süüd
kõik kustuta! Sest su Poeg, mu hinge peig, On nii ras-
ked haawad saanud Ja mind lunastanud.

3. Argu olgu kurwad Kes mu meelest armsad, Sull'
nad armsad ka. Meie mured mata, Heldeste meid kata
Isakätega: Tule sa, jää mulle ka, Et ma wõiksin sulle
jääda, Unes rahu saada.

4. Hoiu minu elu, Saada sa kõik walu Minust kau-
gele. Appi mulle tõtta, Tiiva alla wõta Oma lapsuke,
Kata sa mind rahuga: Ei siis hirm wõi äratada, Kurat
kohutada.

5. Kui eht täna tõttab Surm ning siit mind wõtab
Öösel rutuga, Kui sa otsust teinud, Aeg mul mööda läi-
nud, Pean surema: Siiski ma weel kartmata, Kui ma
Jeesu haawus elan Issa walmis olen.

6. Oma rahu anna, Siis wõin kinni panna Silmad
rõõmuga, Jhu, hing ja elu Sinu hõuleks jäägu, Helde
kaitseja! Head ööd sa mulle tood, Ja kui homme elu an-
nad, Siis ka muret kannad. Benjamin Schmolck 1672—1737.

II. Kirikuaasta pühade laulud.

1. Kristuse tulemise laulud.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

36. (112) Kõige ilma õnnistus, Kõige rahwa rõõmus-
tus hakkab meile tulema, Kõik maailma aitama.

2. Wana aja ihaldus, Paradiisi tõutus, On nüüd
täiest täidetud, Rahwa mure lõpetud.

3. Waata, Issand Jeesus Krist, Kes meid peastab
waenlastist, Tuleb taewa tellidest, Oma Issa süle seest.

4. Vägi, võimus, rahu ka Tuleb ühes temaga, Saadab ära kaugele, Mis on kahjuks hingele.

5. Unnift elu tahab ta Siin ja seal meil' kintida; Et saats lahti taevate, Tuleb Jumal ilmale.

6. Oh siis rõõmustagem sest, Riitkem kõigest südamest Oma kallist Jeesukest Tema tulemise eest.

7. Saagu siis nüüd tänatud Jeesus ja ka auustud! Kõik, kes tema alamad, Riiktu oma kuningat!

Tartu lauluraamatu järele

Wiisil: Mu südamest ja meelest. 233.

37. (109) Et ärka, riigirahwas, Ju siin ju kuningas, Sest ole wirt ja wahwas Ta wastu minemas! Kõik läti ühtlasi Ta wastu, noor kui wana, Ja laulgem hosianna Usklikult hulgani.

2. Et tulge, murelised, Teid kutsub kuningas, Et tulge, hädalised, Ta helde aitamas. Sa leiad teda eest Su Jeesu pühast kojast: Ta õhtusöömaajast Ja sõnast, ristmisest.

3. Et tulge julgest, arad, Teil ligi kuningas, Ja kõik ta riigi warad On teid seal ootamas: Ta tahab alati Teid häda ajal aita Ja troostiga teid täita Ning hoida surmasi.

4. Et tulge, patu orjad, Ka teid näeb kuningas! Et tulge kõik, kes kurjad: Siin armu hallikas! Ta aitab tõeste: Ta tõstab üles põrmust Ja võtab wastu armust Teid lapsiks omale.

5. Kui tuleleek ehk sõda Kõik wara ära jõob, Kui katk ehk näljahäda Noort, wana maha lööb, Ei ole wiga sest: Kes Isa peale lootsid Ja surres Jeesust ootsid, On taewas igawest.

6. Siis jätkem muret, nuttu Kõik maha korraga Ja jõudkem, jookskem ruttu Ta wastu rõõmuga. Ta tuleb heldeste, Sest võtkem palmid kätte, Ja heitkem tema ette Täis lootus põlwili.

7. Meid kuningliku käega, Kes armjad temale, Ta täidab kõige heaga Ja aitab armjaste: Ta süda armust teeb, Ja Püha waimu läbi, Mis rikkund patu tõbi, Ta jälle terweks teeb.

8. Meid rikkas teed ja ise Sa, Issand, waejets saad; Seks tuled ilma sisse, Et sa meid lunastad. Sest tõstkem südamest Müüd healed, noor ja wana, Ja laulgem hosianna, Täis tänu igawest.

Johann Rist. 1607—1667.

Omäl wiisil. 260.

38. (120) Müüd tehke kõrgeks wärawad Ja ukjed lai-
peastja on nüüd tulemas, Sest auustuse kuningas Ja laulgem juure rõömuga: Mu olgu Pojale, Mu armu andjale.

2. Ta on üks õige abimees, Suur tasandus on tema sees, Ta kroon on selge pühadus, Ta walitsus on halastus, Ta kõik mu häda lõpetab, Ja minu südant rõõmustab. Mu olgu Pojale, Mu helde peastjale!

3. Oh õnnis maa, kus elamas Seesama auukuningas; Ka õndsad on kõik südamed, Mis on ta eluasemed. Ta on see õige rõõmupäew Ja ainus õnnistuse kaew. Mu olgu Waimule, Mu rõõmutoojale!

4. Oh tehke kõrgeks wärawad, Ja andke templiks südamed, Meid ehitage rõõmuga Hea usu halja okstega, Siis kuningas toob teilegi Kõik õnne, elu ühtlasi. Mu olgu Isale, Mu armu andjale!

5. Oh tule, Õnnistegija, Mu süda on sull' lahti ka, Oh tule meile armuga, Ja oma heldust ilmuta! Su püha Waim üüüd heldeste Meid saatku õndsä taewasä. Mu sinu nimele Müüd Issand, anname!

Georg Weisjel. 1590—1635.

Omäl wiisil. 246.

39. (114) Kuis pean wastu wõtma Sind, armas Tee-
iluke? Kuis sulle wastu tõtma, Mu hinge iluke? Oh Teesus, Teesus süüta Mu südant põlema, Ja ise mulle näita, Mis sind wõib rõõmusta.

2. Su kogudus sind kiidab Ja Tänab rõõmsaste,
Mu süda lauldes heidab Su ette palvele. Ma tahan
auustada Sind, armas Jeesuke, Su auu kuulutada Ka
fõige rahwale!

3. Kõik oled sina teinud Mu õnneks heldeste,
Kui oli hukka löinud Hing, ihu ühtlasi, Kui olin riigist
lahti, Kus rõõm on järgeste, Siis sinu läbi tehti Mind
rõõmsaks, Jeesuke!

4. Kui surma, põrgu paelust Ma olin seotud,
Siis peastfid lahti armust Mind, kes ma teatud. Sa
annad taewa wara Ja auu minule, Kõik rikkus lõpeb
ära, Ei iial lõpe see.

5. Ei ükski taewast jätma Sind wõinud sundida,
Su armastus siid fundis Meil' taewast tulema. Oh
arm, et appi tulid Maailma rahwale, Kes patuhädas
olid Meid peastma heldeste.

6. Oh teie murelijed, Kes risti kannate, Ja teie
hädalijed, Kes walus ägate, Nüüd ärge kartke: Waata!
Ja seisab ukse ees, Kes teid wõib rõõmustada Kui õige
abimees.

7. Ei ole tarwis teda Wäe waral tõmmata: Ta
tunneb teie häda Ja tahab aidata Ta tuleb, tuleb ise
Ja on täis halastust, Ta iialgi ei wäsi Teil andes
õnnistust.

8. Ei ole enam karta Teil oma patu süüd: Küll
Jeesus tahab matta Nad mere põhja nüüd. Ta toob
ju patustele Suurt armu, õnnistust, Ja kingib neile jälle
Täit lapsepärandust.

9. Ei wõi teid hirmutada Ei ükski waenlane:
Neid Jeesus kautada Wõib äkist koguni. Ta tuleb, tu-
tleb meile, Kui Wägew kuningas, Kes oma alamaile
Auuriigi walmistas.

10. Neil tuleb hukkamõistjaks, Kes teda wiha-
wad, Neil' aga ärapeastjaks, Kes teda usuwad. Oh
ule, taewa päike, Mu armas Jeesuke, Ja wõta oma
riiki Meid taewa rõõmusse.

Paul Gerhardt 1606-1674 aldi

AR nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

2. Kristuse sündimise ehk jõulu laulud.

Omalt viisil. 38.

40. (132) Ma tulen taewast ülevalt, Häid sõnumuga
 (132) mid toon teile sealt, Meid toon ma teile rõõmuga
 Meid tahan mina kuuluta.

2. Üks laps on täna sündinud, Kui ammust ajast töötud.
 See kaunis, ilus lapsuke on teie rõõm ja kallis õnn.

3. See on see Issand Jeesus Krist, Kes tahab aita hädalist;
 See on see Onnistegia, Kes teid wõib patust lunasta.

4. Kõik õnne saate tema käest, Mis Jumal pakkund igawest,
 Et teie wõite meiega Nüüd taewas järjest elada.

5. Nüüd pange märki tähele: Et sõimest mähtmes leitakse
 Laps halwas laudas magama, Kes ilma üles pidaja.

6. Seepärast läki rõõmuga Nüüd karjastega waatama,
 Mis Jumal meile kinkinud, Mis meie heaks on annetud.

7. Mu süda, pane tähele, Mis on, mis sõimes nähtakse?
 Kes on see kaunis lapsuke? See on mu armas Jeesuke!

8. Dh ole terve tulemast Mind patust mitte põlgamast!
 Sa tuled hädast aitama mind, Kes see eest külalt kiidab sind?

9. Sa kõige asja tegija, Kuis nõnda waeseks saanud sa,
 Et kõwa weiste põhu peal Sa magad laudas sõimes seal?

10. Ehk lähets ilm weel laiemaks Ja ennast kul-laks
 ehitaks, Ta oleks siiski wäikene Ja kitsaks kättil sinule.

11. Su sammud ja su kallis siid Du hein ja jäme riie
 nüüd. Meis sina ennast ilmutad, Kui taewariigi kuningat.

12. Sa tegid kõik hea meelega, Et mina pidin nägema,
 Et auu ja rikkus ilma sees Ei maksa midagi su ees.

13. Dh wõta, armas Jeesuke, Mu süda sängiks omale!
 Dh wõta temas hingata, Et mina sind ei unusta.

14. Nüüd laulan mina südamest, Ja kiidan oma Jeesukest,
 Ma palun rõõmsa usuga: Mind Jeesus ikka awita!

15. Nüüd kiitus olgu Jumalal' Sell' ainu Poja andjal',
 Sest inglid toowad rõõmsaste Meil' uue aasta sõnume.

Omaj viisil. 39 ehk 38.

41. (133) Nüüd inglid taewast tulewad Ja kurjastele ütlevad „Üks laps on teile sündinud Ja mähtmetesse mähitud ;

2. Taaveti linnas Betlemmas, Kui Miika ette kuulutas, Ja see on Issand Jeesuke, Kes teid ei jäta hädasje.“

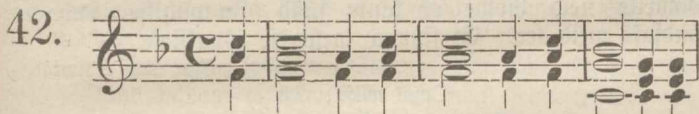
3. Sest laulge suure rõõmuga, Et Jumal lepib teiega : Ta sündin'd teie suguseks Ja saanud teie sarnaseks.

4. Ei patt teid enam hirmuta, Sest Jumal on ju teiega, Kui kurat mäsšab pörgu wäes, Küll Jeesus teie abimees !

5. Ei häbisse jää elades, Kes seisab kindlas lootuses, Kui ilm ka kiusab kurjaste, Küll Jeesus aitab heldeste.

6. Nüüd on kõik võimuis teie käes, Et Jumal teie abimees, Sest kiitkem Jeesust lõpmata, Nii südamet kui meelega.

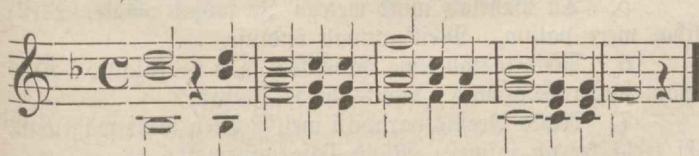
Dr. Martin Luther 1483—1546.

1. Et tul - ge, oh lap - sed ja ru - ta - te
Bet - lem - ma ja waat - ke, mis kal - limat

nüüd Nüüd I - sa sealt tae - wast sel' õndsamal
hüüd

ööl Weil' pa - tustel' rõõmuks on kin - kinud weel,

2. Oh waatke, mis sõimes sel pimedal ööl Meil' paistab, oh waatke mis walgus on seal: Üks taewalik lapsuke mähtmete sees, Kes ilusam inglifst, on sõimes seal maas.

3. Seal hingab ta heinte ja õlgede peal, Maria ja Joosep ta juures on seal. Ka karjatsed kumardes auu andwad tall', Ja inglid kõik laulwad: „Auu Jumalal!“

4. Oh tänage, langege põlwili seal Ja tõstke käed üles, Kui karjatsed teal. Ka rõõmustes laulge kõik inglitega, Et teile nüüd tulnud on Lunastaja.

5. Oh õelge: „Sa kallis, sa Jumala Tall, Mis waewa sa tunned me' patude all! Siin sõimes häda ja waejust ja näed Ja wiimaks weel risti peal surmasse läed.“

5. Mis anname meie, mis kingime sull', See eest, oh ja armastud lapsuke, küll? Ei raha, ei rõõmu fiin taha ju meel, Üks lapselik süda on armsam sull' weel.

7. Seft wõta, oh Jeesus, me südamed nüüd, Su ohwriks neid toome oh kauta süüd Ja pühitse, puhasta, õndsaks meid tee, Et sinuga taewasse jõuaksime.

Chr. von Schmidt.

Omäl wiisil. 15.

43. (134) Nüüd Jumalale auustust Kõik andkem rõõ- muga, Kes meile taewa õnnistust Toob oma Pojaga.

2. Nüüd Jsa rüpeft tuleb ta, Saab waeseks lapsiks seal, Ta peab sõimes magama Ja kõwa heina peal.

3. Ta jätab maha meelega Kõik auu meie heaks, Ja wõtab ennast alanda, Saab waeseks sulaks,

4. Seesama pidi tulema Meil' õigeks kuningaks, Maailma rahwast koguma Kõik omaks alamaks.

5. Ta wahetab nüüd meiega Ja wõtab omale. Meilt liha, were patuta, Meil' annab õndsuse.

6. Meid tõstab tema isandaks, On ise sulane. Kuis enam jaada heldemaks Wõiks helde Jeesuke?

7. Nüüd Jeesus paradiisi meil' Teeb lahti wägewast, Ei keela keerub inimest Nüüd sisse minemast.

Nicolaus Hermann † 1561.

Wiisil: Müüd, risti rahwas, laulage. 202.

44. (148) Su sõime juures seisn ma, Oh Jeesus,
minu elu! Mis enne mulle andsid ja, Müüd
tahan anda sulle: Ma annan ihu, hinge, meelt Ja süüand
palwet, laulu healt, Oh wõta seda wastu!

2. Sa oled oma armuga Mu meelt ja waimu täit-
nud, Ja armastuse jõuga Mu kõwa süüand wõitnud:
Kuis wõin sind, oma Jeesukest, Müüd lasta minna süüandest
Ja meelest iial ära?

3. Weel enne kui ma süüandisin, Siis süüandisid ja mulle,
Ja enne kui sind otsisin, Wind wõtsid oma süü. Kui ma
ep olnud loodud weel, Su walmistas su helde meel Mu
õsa taewa riigis.

4. Mul oli raske patuöö, Ja ja said päewaks mulle,
Seks päewaks, mis mul hingele Tõi walgust, rõõmu jälle.
Oh armupäike, sina ka Mu usu süüandisid põlema, Kui ilus
on su paistus.

5. Su peale waatan rõõmuga, Ei tüdi ma sind nä-
hes, Muund midagi ei taha ma, Ei wäsi seda tehes. Oh
oleks mere sarnane Mu süüand, süüand, lai kui see, Et wõiks
sind wastu wõtta!

6. Kõik ilma wara, au ja lust Ei wõi sind rõõmus-
tada, Kõik taewa au jäi maha sust, Sa tahtsid kannatada;
Tõid auu mulle waesele, Mu häbi wõtsid omale, — Mis
tänu wõin sull' anda?

7. Üht asja, armas Jeesuke, Müüd armust mulle
anna, Et süüandest sind armuke, Ma wõiksin ikka kanda:
Wind omaks sõimekeseks tee, End heida minu hingesse, Ja
rahuga mind täida!

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omäl wiisil. 481.

45. (150) Üks roosike on tõusnud Küll õrna juure
seest, Kui wanemad on laulnud. Ta tuli Jeesu
soust See kallid lilleke. Rest talwel, külmal ajal, Ta kas-
wis ülesse.

2. Mu armsast roosikesest Jeesajas kuulutas; Ta sündis puhtast neitsist, Maarjast, Betlemmas: Nii oli Isa nõu. Rest talwel, külmal ajal, Du näha Isa au. Wana laul.

Wiisil: Jumal, wägew walitseja, 182.

46. (149) Taewa tähed, ilma wäed Ja sa kuldne lautus, Drud, luhad, metsad mäed, Rõrgus ja ka sügawus: Kõik nüüd kiites rõõmsad olgu, Lauldes Isa ette tulge!

2. Aga sa, oh inimene, Lauula waljumine weel, Et ju armas Jeesukene wägab sõimes heinte peal: Ingli laulu taewast kuule, Karjastega kiitma tule!

3. Rõõmu healt on kuulda taewas, Rõõmu kuulda maa peal ka, Rõõmu, rõõmu igas paigas, Rõõmu ilma otsata: Maarja lapse ilmal' toonud, Jumal inimeseks saanud.

4. Tere, tere, õnnetooja, Tere maa peal, Jeesuke! Sulajeks said, ilma Looja, Et meid tõsta taewasse, Sina tulid taewast maha, Et meid tahtsid wabaks teha.

5. Sa kes täidad taewa taewad, Sa, kes ilma hoiad weel, Sina, kõigekõrgem, magad Laudas, sõimes heinte peal: Sa tood wälja kuu ja tähed, Sind nüüd katwad waesed mä'htmed.

6. Helde Jeesus, ei sa põlgnud Põhku ega sõimekest Laudas ilmale ja tulnud, — Oh nüüd jeda kohakest Ara põlga, mis ma sulle Patun, wõeraks tule mulle!

7. Hooneks walmistasin sulle Oma waese südamene: Too nüüd puhtust, walgust mulle, Püha elupäikene! Kallis Jeesukene, tule, Südamesse asu mulle!

8. Ei mu süda ilus ole, Pime ta kui furnuhand: Siiski, armas Jeesus tule, Minu abi, minu jõud! Paistad ja mu südamesse, Klusaks siis teed ta ise.

Johann Franc. 1618—1677.

Omalt wiisil 336.

47. Oh sa õndsalik, oh sa rõõmulik, Püha kallis jõulu aeg: Ilm oli hukas, Kristus on sündind: Kristi-rahwas, ristirahwas rõõmuista!

2. Oh sa õndsalik, oh sa rõõmulik, Püha inglite laulu aeg! Pettlema väljal kuulda ke nüüd heal: Ristirahwas, ristirahwas rõõmusta.

3. Oh sa õndsalik, oh sa rõõmulik, Patustele õnne aeg! Kristus on süündind, meid lunastanud: Ristirahwas, ristirahwas rõõmusta.

Omalt viisil 485.

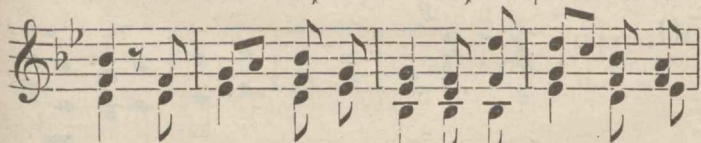
48. Püha öö, õnnistud öö. Kõik on maas rahu sees. Joosep walwab ja Marial weel hingab lapsuke põl-wede peal. Maga patuste rõõm.

2. Püha öö, õnnistud öö! Inglise heal, välja peal laulab rõõmsaste: Hallelujaja! Annab teada ka karjastele: Kristus süündinud teil!

3. Püha öö, õnnistud öö! Jumal-Boeg heldeste tulnud maailma nüüd armu wäest, Peastma kõik patuseid surma käest: Meie wennaks ta saand!

1. Neil kar-jas-tel wäl-jal wist mu-re on

käes, Et pa-tus-te loo-tus ei il-mu ju

wäes, Mis Ab-raa-mi kin-ni-tus, Si-sa-fi

rõõm, Mis Taa - ko - bi jul - gus ja Taa - we - ti
kroon, ja Taa - - - we - ti kroon.

2. Næe taewas lööb walgete ja läigib kui päik, Üks ingel neil' ilmub, sest ehmatab kõik, Ta riided on walged, ta jumi on hehk, Ta särab ja hiilgab kui heledam wäik.

3. Su kumab kõik loodus see paistuse sees, Ja äkiste seisab, ta karjaste ees. Ta ütleb: „Miks kardate, lõpku kõik hirm, Teil' Kristus on sündind, oh waatke, mis arm!“

4. Ja ingligna nähtakse pühade hull, Mis Issandat kiidab, et appi meil' tuln'd: „Auu Jumalal' kõrges“ ja rahwast hea meel, Kes usust saab õigeks, sel rahu on teal!

50. (144)

1. Sa pü - ha kal - lis See - su -
cresc.

- - fe, Sa tu - lid mei - le las - te - - le. Meid

pa - tuft puh - taks pe - se - ma Ja o - maks

las - teks te - ge - ma.

2. Maailm kõik istus pimedas; Sind Isa meile
lätitas Meid walgustama tõega Ja õnnistama armuga.

3. Oh püha, kallid Jeesuse, Su sündimise päev
on see; Seepärast kõige ilma peal On täna lastel hea meel.

4. Wind õnnista, ma nooruke! Mu südant, Issand,
pühitse, Mu hinge patust puhasta, Wind elu weega jahuta.

5. Mull' anna tõsist alandust Ja kasvata mu ar-
mastust, Et Püha nagu Inglise Su juure saaksin taewasse.

Ernst Moriz Arndt. 1769—1860.

3. Wana aasta õhtu ja uue aasta laulud.

Wiisil: Mu süda, ärka üles. 12.

51. (155) tõstkem: Meid Jumal elus hoidnud Ja tä-
nini meid toitnud.

2. Küll aasta aastalt läeme Ja tema armu näeme,
Kas aasta uus ehk wana, Meid saadab tema sõna.

3. Nii mitmes wiletsuses Ja raskes ahastuses, Kui
muret, risti oli, Meil' Jumal appi tuli.

4. Nii kuidas ema käsi Siin hoiab lapsukesi, Et
häda neil ei ole, Ei wiga pea tule.

5. Niisama wõtab heldest Ka armas Jumal järgest
Meid omas jüles kanda Ja meile armu anda.

6. Oh meie elu hoidja Ja kõige rikkam toitja. Ei meie nõuu küll tea, Kui fina hoolt ei pea.

7. Ma kiidan sinu võimust, Su armu, sinu truudust : Su armas isakäsi Meid kaitsemast ei väsi.

8. Oh Isa, appi tõtta Ja palwed vastu võta, Meil' ristis rõõmu anna, Et võime vastu panna.

9. Oh aita kannatada Ja jeks meil' jõudu saada, Jää fina meie meele, Et loodame ju peale!

10. Kõik wiha, waenu keela, Et sõda meid ei neela, Et lõpivad wiletsused Ja sõja ahastused.

11. Meid sinu käed kandku Ja rahupõlwe andku, Et kuhu ial läeme, Su armu walgust näeme.

12. Jää waeste laste hoidjaks So näljaliste toitjaks Jää efsijate saatjaks Ja waeste järelwaatjaks.

13. Kõik haigeid, Isa, aita, Neil' armu võta näita, Kõik kurbe rõõmustada, Kõik waewa wähendada.

14. Ma palun weel : Oh aita, Ja Waimuga meid täida, See waim meid kinnitagu Ja wiimaks taewa saatku.

15. Müüd lõppeks palun mina : Kõik jeda võta fina Sel uuel aastal anda, Hoolt meie eest ka kanda.

Paul Gerhardt. 1606—1676.

W i t i l : Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

52. (158) Siitsaadik Jumal heldeste Mind alati on. saatnud Siitsaadik on mu järele Ta armu filmad waatnud : Siitsaadik ta mind talutand Kättpidi, ja, mind rõõmustand, Siitsaadik ta mind aitnud.

2. Sull' olgu kiitus, tänu, au, Truu Jumal kõrges taewas, Et alati ju armunduu Mind saatnud elu waewas Ma südamesse kirjutan : Suurt armu, Jõsand, sinult sain, Siitsaadik ja mind aitsid.

3. Weel edespidi anna sa, Truu kaitaja, oma abi, Mind igas paigas awita Jeesuse were läbi, Mind aita kõige elu sees Ja siis, kui surm ju filma ees, Mind aita, kui sa aitsid.

Nemilie Juliane, Schwarzburg Rudolstadt
krahwi proua 1637—1706.

Wiisil: Jeesus, surma ärawõitja. 300.

53. (152) Elulaewuke on jõudnud Aasta jälle edasi, Ligemale olen jõudnud Igawese ajale: Ei ma tea, kuis mu päewad Edespidi mööda läewad, Ei ma tunne tulewat, Magusat wõi mõrudat.

2. Aga üht ma tean selgest: Kui ou Jumal minuga. Siis wõin teele minna julgest Igal ajal hirmuta, Sest kes senni mind on hoidnud, Ihu, hinge rohkest toitnud, See mind edespidi ka Saadab oma armuga.

3. Tema peale tahan loota Tulewiku päwil ma, Tema abi tahan oota Lapseliku meelega. Tema nimel lähen tööle King ka panen mööga wõöle. Tema oma olen ma Glades ja surres ka.

J. Bergmann s. 1856.

Kristuse ilmumise ehk kolmekuninga päewa laulud.

Wiisil: Jeesus, Ünnistegia. 161.

54. (163) tõusnud! Oh kuis ihkab hingete Sind, kes pimedasse paistnud: Et ta sind ka kumardaks, Tarkadega aunistaks.

2. Uhu kulda sulle toon, Mis ja ise mulle annud, See on kallis ilukroon, Mis ja mulle pähä pannud. Kristi tules puhasta Minu usku armuga.

3. Palwe wiiruk sinule, Jeesus, meele pärast olgu, Pühast Waimust minule Lapse õhkamine tulgu, Kui ma palun, wõta ja „Jah ja aamen!“ ütelda.

4. Wirriks wõta wastu ka Minu patu kahetsemist, Truu ja helde oled ja, Annad andeks üleastmist. „Jeesus,“ kiidan rõõmuga, „Wõtab ohwrid wastu ka.“

Erdmann Neumeister 1671—1756.

Wiisil: Müüd paistab meile kauniste. 342.

55. (166) ningas ja armutroon, Kes oled Iha heldust ka paganaile näitnud seal, Et rõõmsast tunneb iga meel Su armastuse selgust Tõest! Täiest Glu, abi sinu läbi need kõik saawad, Kes sind usus kumardawad.

2. Kõik surma warjus käisime Ja pimeduses ist-
sime, Kurb oli meie elu. Su täht siis tõusis ilmale,
Tõi rahu kõige rahwale; Ning otse lõppis walu!
Wolgust, Selgust Tõid ka mulle, et ma sulle, Issand,
waewas Maa peal jääksin ja ka taewas.

3. Oh armu walgu, walgusta Mu südam, et ei
eksi ma, Wind hoidku sinu sõna! Kui ilmast pean
lahkuma, Siis tule, Jeesus, armuga, Wind taewa linna
kanna. See peal' Mu meel kindlast loodab sind ka
votab, tõttar sulle, Koidu täht, oh paista mulle!

Michael Kõngehl 1646--1710.

5. Kristuse kannatamise ja surma laulud.

Wiisil: Müüd surnu teha matame. 37.

56. (177) Oh Jeesus Krist sind teretan, Sa meie
rõõm ja ainus õnn, Su ristisurma mälest-
tus See olgu meie kinnitus.

2. Kolmainus Jumal igawest, Sind kiidab rah-
was kõigest wäest, Mis peastisid ristisurmaga. Oh tee
mind õndsaks armuga. Johann Spangenberg 1484—1550.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

57. (170) Jeesus, tee, et sinu haawad, Walu ja ju
libe surm Mu meelt ikka jahutawad, Kui on ihul,
hingel koorm. Tõuseb kuri nõu mu sees, Olgu sinu piin
mu ees, Et ma sinu ahastusi Tunnen, ja ju wiletsusi.

2. Kui ma tahan teha seda, Mis mu liha himus-
tab, Mita siis, et sinu häda Sinu tule kustutab. - Kiusab
saadan raskeste, Tunnistagu, temale Sinu weermed, sinu
haawad, Et ta nõuud tühjaks saawad.

3. Kui maailm mind tahab petta, Laia teele ah-
wata: Jeesus, wõta appi tõtta, Et ma mõtlen lõpmata
Sinu ränga koorma peal', Mis sa kannatanud seal: Siis
ma wõin su juurde jääda. Kurjast himust lahti saada.

4. Sinu haavad finnitavad Rõige hinge häda sees, Waim ja süda elu saavad Nende sisse wajudes. Olgu mul ka häda käes: Süda rõõmus sinu wäes, Sest sa saatsid mulle abi Oma surma waewa läbi.

5. Sinu surm on minu tugi, Jumal Õnnistegija, Minu finnitus ja wägi, Et mind surm ei hirmuta. Sinu surma ahastus, See on minu rõõmustus, Sinu surma piin ja walu Annab ülestõusmist, elu.

6. Jeesus, sinu pühad haavad, Sinu walu, tibe surm Minu südant jahutavad, Kui on ihul, hingel koorm. Et otjal aita sa, Et su poole hoian ma, Rõõmu sinu haawust leian Ja siis julgest ära wõidan.

Johann Hermann 1585—1647.

Omalt wiisil. 300.

58. (169) Jeesus, surma ärawõitja, Jeesus sa tood elu mull', Minu kallis elu hoidja, Ennast annan omaks sull', Kes sa walust waewa näinud, Ja mu eest ka surma läinud. Tuhatkorda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

2. Sina oled näha saanud Raeru, sülg, teutust, Sidumist ka kannatanud, Haawu ja muud ahastust, Et mind waest sa wõiksid peasta Patu kõiest, taewa tõsta Tuhatkorda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

3. Sina andsid oma selja Armetumalt waewata, Et sa maksasid mu wõla, Tasuksid mu patud ka. Sina lastsid minu õnneks Ennast teha õnnetumaks! Tuhatkorda tänan sind, Jeesus et sa aitad mind!

4. Sina andsid teutada, Pilgata end otsata, Oma pea ehitada Ribuwitsa krooniga, Et mind wõiksid rõõmustada, Muukrooni mulle saata. Tuhatkorda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

5. Küll sind pekseti mu pärast, Et ma walust peaseksin; Raebati su peale kurjast, Et ma rahu leiaksin, Rõõmuta sa ristis poonud, Sealt sa mulle rahu toonud. Tuhatkorda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

6. Ristis jõid ja sapiwiina, Et ma jooksin elujõest,
Kandsid hirmsa surma piina, Et mind peasta surma käest,
Et ma saaksin õigeks jälle, Võtsid süüd kõik oma peale.
Tuhatkorda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind

7. Sinu alandus ja häbi, On mu uhkust tasanud,
Sinu kurwa surma läbi Saan ma surmas röömustud. Teu-
tust ja kannatanud Sest ma olen auu saanud. Tuhat-
korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind !

8. Müüd sind, Jeesus, tänan mina Tuhatkorda sü-
damest Sinu walu, sinu, piina, Sinu ristisurma eest Et
ja mu eest wärisenud, Tuhatkorda waewa näinud, Ja nii
kallist peastnud mind : Igawest ma tänan sind !

Ernst Christoph Homburg 1605—1681.

Wiisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

59. (178) Oh Jeesus, sinu ahastus, Su waew ja sinu
walu, Mul seisab ikka silma ees Mii kaua,
kui mul elu, Et hoian kõige patu eest Ja püüan sinu surma
wäest Siin uues elus käia.

2. Su waga hinge hirmus piin, Su were higi saatku
Et pattu hoopis jätaaksin : Su peale silmad waatku. Küll olen
ülekohut teind, Küll oled pattu minust näind : Et saagu
nüüd kõik uueks !

3. Kõik haawad, mis su küllest näen, On minu pa-
tud lõõnud, Kõik, mis ma olen, mis ma teen, On waewaks
sulle saanud ; Kõik minu wõlad kannad ja : Oh anna an-
deks armuga, Et sind nii hirmsast waewan.

4. Sa tulid õndsja taewa seest Mu patu häda sisse
Ja kandsid suurest armu wäest Kõik minu nuhtlust ise. Sind
risti külge naelati, Sind piinati ja surmati, Et mina õnd-
saks saaksin.

5. Seepärast tahan südamest Müüd sulle tänu anda ;
Ja kui sa omast heldusest Mind wõtad taewa kanda, Siis
tahan taewa hulgaga Ja uue keele lauluga Sind igawesti kiita.

6. Oh Jeesus, sinu ahastus, Su waew ja sinu walu, See olgu minu rõõmustus, Kui lõpeb minu elu. Uus elu anna mulle ja, Kui mina lahkun rahuga Siit õndsas surmas. Amen.

Omalt wiijil. 328.

60. (191) Üks tallekene lepitas Maailma efsitused, Ja puu peal surres kautas Patuste kõwerused; Ja käis nii haige, wigane, Ja tapeti nii hõelaste, Et olnud rõõmu temal; Sai naertud, ära teatud, Ja suures hädas surmatud, Ning kandis kõik heal meelel.

2. See tall on minu armas wend Ja hinge lunastaja, Ja Issa teda läkitand Mu lepitaajaks saama. Ta ütles: „Ninge, armas poeg, Ja lepita neid ära kõik, Kes pidid põrgu saama. Küll nad on waugis kangeste, Ja wõid neid peasta heldeste, Kui oma elu aunad.“

3. Heal meelel, Issa, tahat ma,“ Poeg ütles. Jeda teha: Mis ita! peale pand ja, Kõik waewa tahan näha!“ Oh arm, oh imeline arm! Mind armastad, kes olen põrm: See armust meile tuli, See läheb armust surema, Ja hauda maetakse ka, Kes Jumala Poeg oli.

4. Kuis waiwati sind risti peal: Mind naeruks üles pandi, Ja tapeti kui talle seal, Sull' happi juua anti: Su süda õhtas ärdaste, Su weri jooksis rohkeste, Su püha ihu soontest. Oh armas Tall, kuis jõuan ma Kõik walu sulle tasuda, Mis kandsid mu eest heldest?

5. Ei wõi su heldus elades Mu meelest ära minna, Mul seisab ikka südames, Kuis armastad mind sina. Mu hinge walgus oled ja Ka siis, kui surma waluga Kord lõhki läeb mu süda. Su omaks tahan lõpmata, Nii kaua kui siin elan ma Ja igaweste jääda.

6. Mu süda, ennast laienda, Et saaksin waraaidaks Et oma rikka waraga Mu Jeesu arm sind täidaks. Mis on kõik hõbe, kalliskuld? Ei ole muud kui tuht ja müld, Mul paremat on teada: See tuleb mulle Jeesusest Ja tema kallist haawadest, — See peab mull' waraks jääma!

7. See on mull' kõige tulufam Siin ilmas igal ajal,
See on mull' kõige magufam, Nii kodus kui ka majal. Mu
kannel, kui ma rõõmustan, Mu lust ja troost, kui kurwas-
tan, Kui üksi ma, mu seltsiks, Mu manna, kui ma isunen,
Mu kaljukaew, kui jänunen, Kui komistan, mu kepiks.

8. Ei surma katk mind hirmuta, Mull' eluks on su
weri, Kui wiletusse sattun ma, Siis oled sa mu wari,
Kui kipub peale kiufatus Ja mure koorma kurwastus, Su
armust troosti nõuan. Kui tuuled, tormid tõusewad, Mu
laewa laened lõhuwad, Su sadamašše sõnan.

9. Kui tuleb mulle wiimaks ka Siit ilmašt ära minna,
Siis wõta oma werega Mind ehitada fina. See olgu kroo-
niks minu peas, Et kui ma seisän Iša ees, Ma wõiksin
walmis olla, Ja sulle, kes mind ehitand Ja omal' pruudil,
walmistand, Siis rõõmsast wastu tulla.

Paul Gerhardt 1606—1676

Omäl wiijil. 48.

61. (174) Mis oled fina, armas Jeesus, teinud, Et
fina oled surma sisse läinud? Mis on su süü,
su patt, su töö, su sõnad, Et ristil kannad?

2. Üks kibuwitsakroon sull' pandi päha Ja löödi
piitsjaga su päha keha, Ka sappi, äädikat sull' juua anti,
Sind ristil pandi.

3. Mis on sul, Išsand, süüid? Kuis oled eksnud?
Sind minu rasked patud nii on pekšnud! Kõik pandi, Iš-
sand, mis mul oli wõlga Nüüd sinu selga.

4. Eks ole ime? Kõik mis lambad eksnud, On
Jumal nende hoidja kätte makšnud, Mis orjad teenind, isand
iše kannab, Neil' armu annab!

5. See sureb, kes on õige tee peal käinud, See elab,
kes on kurja ikka teinud; Ei aeta fiin hõelat mitte taga,
Waid seda waga.

6. Beast jalust saadik head sa must ei leia: Ei wõind
ma omast wäest hea tee peal käia! See eest ma pidin kandma
põrgu waewa: Sa annad taewa!

7. Oh kallist armu, mis sa meie näitsid, Et fina meie töö eest hinge heitsid! Mull' oli rõõmuks ilma lust ja kära, Sa nõrked ära.

8. Oh wägew Issand, wägew igal ajal, Kuis wõin su kiitust lautada lajal? Mis wõin su armu eest su ette kanda Ja sulle anda?

9. Ei wõi mu meel, oh Issand, mitte mõista, Kui suureks tuleb sinu armu tõsta, Kuis wõin ma maksta kõik, mis fina teinud Ja waewa näinud?

10. Üht asja aga, Issand, tahad fina: Et lihahimud ära surman mina, Et nemad mitte jälle mind ei peta, Ei wõimust wõta.

11. Ja et see kõik ei ole minu wäes, Waid üksipäinis, Issand, sinu käes, Siis palun kurja himu wasta abi Su Waimu läbi.

12. Su armu tahan mina meeles kanda Ja oma südame sull' üksnes anda, Ei taha muud, kui seda teha mina. Mis tahad fina.

13. Kõik tahan mina sinult wasta wõtta, Ei ristiwaewaski sind maha jätta, Ei sinust saa mind iial lahutada Surm ega häda.

14. Kui minu hing siit ilmast ära tõttab, Ja sinu arm mind taewariiki wõtab, Siis, Issand, tahan mina wäga kõrgest Sind kiita järgest. Johann Heermann 1585—1647.

Dmal wiisil. 221 b.

62. (181) Oh süüta Tall, oh Jeesus, Sind risti küll. Ies surmati! Suur oli sinu kannatus, Ehk sind küll kurjast põlati, Kõik patud fina kandsid Ja ennast peastjaks andsid: Weil' anna armu, oh Jeesus! Weil' anna rahu, oh Jeesus!

Nicolaus Gecius † 1541.

Dmal wiisil. 294.

63. (167) Armas Jeesus, armastaja, Kallis õnnistegija! Suurest armust kannatada Wõtsid raske waewaga; Mu heaks tapalammas olid, Pidid surma minema; Kõik maailma pattu tulid Maksma oma werega.

2. Arm, kes sina oled nutnud, Olimäel werd higistand :
 Waewa sisse oled tõtnud, Südamest mind armastand :
 Armust sina kanda wõtsid Isa kanget wiha seal, Surreš sina
 feda wõitsid, Mis ei ükski wõitnud weel.

3. Arm, kes julgest oled kannud hirmjat naermist,
 pilkamist : Arm, kes pole raskets pannud Wiimist surma
 wõitlemist. Arm, kes ennast heldeks näitsid, Kui õht, ram-
 mu otša saand ; Arm, ka siis, kui hinge heitsid, Oled
 weel mind armastand.

4. Arm, kes ristil sirutasid Dmad käed mu järele,
 Minu pärast kistendasid Isa poole ärdaste ; Isa hooleks ja
 mind andsid, Surreš palusid mu eest ; Ristiwawa mu
 eest kandsid ; Mii mind päästsid wiha käest.

5. Arm, kes kinnitasid mulle Oma wiie haawaga,
 Et ma pidin jääma sulle Sinu omaks lõpmata. Arm, siis
 wõtku sinu süda, Walu täis ja werine, Waigistada kõik
 mu häda, Mis mind koormab raskete.

6. Arm, kes sina oled surnud Ja mull' risti kül-
 les seal Kadumata wara saatnud, Mõtlen ma ju were
 peal : Oh kui wäga siis sind tänan, Et ja haawatud
 mu eest ! Anna, et ju haawus hingan, Kui hing lahku
 ihu feest.

7. Arm, kes surma waewa näinud, Ja mu külma
 hinge eest Külma hauda oled läinud, Sind ma tänan sü-
 damest ! Sina walus hinge heitsid, Et ma wõiksin elada,
 Dndjuse ja mulle saatsid : Igawest mind armasta !

Adam Drese 1620—1701.

Dmal wiisil. Lija 31.

64. (190) Ühte asja ihkan üle kõige, Ühte rooga alati :
 Saan ma see, siis nutuorus õige, Dndsalt
 käin ma otšani : Ühtelugu olla tema ligi, Kelle palgelt
 joofsis were higi, Kui ta heitleš ägedast Juues Isa karikast.

2. Igawest ma tahan hoida filmas Teda, kes kui
 waifne toll Miuu eest on kannatand siin ilmas Surreš risti-
 walu all : Kui ta seal mn pärast jänutanud Ja mu hinge

eest end ohwerdanud Ning mu surma surmanud, Kui ta ütles : lõpetud !"

3. Surmani mull', Jeesus, jäägu meele Minu süü ta sinu arm? Kui just olin pöörand eksiteele Ja mu hinge täitis hirm, Siis sa hoolstast otsisid mind üles Ja mind kandsid koju omas süles Ning mind omaks otsid sa Kalli were hinnaga.

4. Mina sinu, sina minu oma! Ütle see peal' aamen ja, Ja seks mulle oma armas nimi Südamesse kirjuta! Sinuga kõik teen ja maha jätan, Su sees elan, Su sees ilmast tõttan: Seda tehkem ühtlasi Tõeks surma tunnini.

Albert Knapp 1798—1864.

Suurel reedel.

Omalt wiijil. 237.^b

65. (196) Oh Jeesus, sinu walu, Su raske kannatus, See jaadab mulle elu, See on mu rõõmus- tus; Su wermed ja su haavad, Su fibuwitsa kroon, Mull' õnnistuseks jaawad, Siis kui mul häda on.

2. Sind wastu filmi löödi, Sa kõige wägewam! Sind hirmsast ära naerdi, Sa kõige ilusam! Kõik inglid kummardawad Sind juure auuga, Nüüd hõelad teutawad Sind kurja teuga.

3. Su armjad filmakesed, Neil' peale süiliti, Su kaunid palekesed, Neid naeruks kateti: Sa olid kõige auusam, Nüüd oled auutu, Sa olid kõige kangem, Nüüd oled rammutu.

4. Mis iial sina tegid, Et sind nii waewati? Kõik, mis sa kurja nägid, Du minu patu süü. Mu peale armu heida, Mind ära nuhtle ja, Waid auna armu leida, Kui hirmu tunnen ma.

5. Oh minu kallis hoidja, Mu hinge karjane, Sa kõige parem kaitsja, Mis teed sa minuile? Sa oled õpetanud Mind oma sõnaga, Sa armsast jahutanud Mind Waimu anniga.

6. Su tibe surma häda Saab eluks minule, Ei unusta ma seda, Ma elan sinule. Oh minu palwet kuule, Ma palun ärdaste, Ma loodan sinu peale, Ei sinust tagane.

7. Su pühast kannatusest Ma väga rõõmustan, Kui kõiges wiletsuses Ma seda mäletan. Oh saaksin surra mina Su risti juures siin, Kus mu eest surid sina, Kui õnnis oleksin!

8. Oh armas Lunastaja, Sind tänan südamest! Sa minu lepitaja, Mind peastsid surma käest. Oh aita, et su peale Müüd loodan kindlaste, Siis saan ma elu jälle, kui süren sinule.

9. Kui ükskord pean mina Siit ilmast lahkuma, Siis ära lahku sina Must oma armuga; Ja kui mul surma higi On otsas raskete, Siis ole minu ligi Ja wii mind taewasje.

10. Mind rõõmustama tule, Kui hing on keele peal, Mu õhkamisi kuule, Kui kaob minu heal. Kui sinu peale loodan, Ning usun kindlaste, Siis surmas elu oodan, Ja süren õndjaste.

Paul Gerhard 1606—1676.

Omalt wiisil. 99.

66. (199) Oh leinakem Ja kaebagem! Suurt muret tuleb kanda: Jeesus, Isa ainus laps, Tuu-ak's' hauda panna.

2. Oh ahastust Ja kurwastust! Müüd Kristus surnud ära, Saatnud meile kõigile Seega taewa wara.

3. Oh patune, Waat sinu töö On talle seda teinud, Et sa oled kurjaste Üle keelu läinud.

4. Oh palekest, Oh kannikest, Kui väga löödi seda! Kõit, mis elab ilma peal, Nutku sinu häda.

5. Oh waadake, Kui waitseste On surnud Jeesu-tene! Ei wõi seda waluta Näha inimine.

6. Müüd palun ma Sind nutuga, Mu armas Jee-sus, aita, Et sind wõiksin surmani, Is'and, ihaldada.

Johann Rist 1607—1667.

6. Kristuse ülestõusmise laulud.

Wiijil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202 ehf 208.

67. (207) Mu süda, ole ülehel, Dö on ju mööda läinud, Nüüd ole walmis, waim ja meel, Päew on ju selgest tõusnud; Waat, sinu Ünnistegija Dn hauast tõusnud auuga, Oh wõta teda wasta.

2. Uut elu wõta alata Ja patu hauast tõuse, Nüüd usu jooksmist alga ja Ja waata taewa poole, Ja otfi, mis on ülehel, Kus Jeesus on, ja ela teal Kui ristiinimene.

3. Mis taga on, sest tagane, Mis ees on, seda nõua, Käi Jeesu järel truuste, Ta poole kindlast hoiu. Maailma wõid ja rõõmuga Siis jalge alla tallata Ja taewast taga nõuda.

4. Dn raske mure taela peal, Küll Jeesus appi tõttab, Siis laulab rõõmsast sinu heal: „Ta koorma mu pealt wõtab!“ Jää fina ise mureta, Laf' teda muret pidada, Sest ta on tõusnud üles.

5. Et mine aga naestega, Kes läksid Jeesust wõidma, Ta hana juure rutuga, Sealt teda taga nõudma: Küll waimuz siis näed õieti, Et tema tõusnud tõeste Ja tulnud hauast wälja.

6. Nüüd wõimust saanud wahwaste Dn lõukoer Juuda sugust, Kes tapeti kui talleke, Dn saatnud meile õigust, Ta waenlastega wõidelnud, Nad jalge alla tallanud, Toon'd rahu, elu jälle.

7. Mu süda, ole ülehel Ja pane patu wastu, Et wõimus jäänud Jeesusel, Ta jälgi mööda astu: Uut elu wõta elada, Ja patu himu sureta; Küll tema jõudu annab

8 Siis ära karda kuradit, Ei surma, põrgu wiha: See Jeesus elab! Üksigi nüüd Ei wõi sull' kurja teha; Ei jäta oma armuga Ta nõtru mitte aitmata, See wägew ärawõitja.

9. Oh armas Issand Jeesus Krist, Sa tõusid surmast üles: Meid peasta surmast, kuradist, Meid hoiä oma süles! Meid kõiki oma Waimuga Uut elu aita alata, Mis fina meile saatsid

10 Su nime, Issand kiidawad Su lunastatud taewas, Ja auu sulle annawad, Kes wõitlewad weel waewas. Oh anna meile jõudu ja Et wõimust saame meie ka Su püha were läbi.

Laurentius Laurenti 1660—1622.

W i i f i l: See päew nüüd meile kätte sai. 85.

68. (215) Waat' hommikul, kui tõuseb päew, Mu Issand hauast wälja läeb! Nüüd mööda läinud patu öö Ja paistab elupäikene. Halleluujä!

2. Kolm päewa Issand hauda jäi! Siis tema surmast lahti sai Ja tuli hauast auuga, Nüüd wõidulipu tõstab ta Halleluujä!

3. Ka mul nüüd aeg, kus risti all Maailm mind wangis peab weel, Siis tuleb päew, kus hauas ma Saau waitjes rahus hingama. Halleluujä!

4. Ja warsti hommik jõuab ka, kus rõõmsast üles tõusen ma, Mind hüüab hauast Jeesu heal; Miks ma siis surma kardän weel? Halleluujä!

5. Oh imetöö, oh wägew mees, kes jõuab seista minu ees! Mu hinge pealt ja weeretad ka kiwid kõige raskemad. Halleluujä!

6. Tä elab, miks meel kurwastab? Ma tean, et ta mind armastab! Mu seeft maailm nüüd kadugu, Ja Jeesus mu sees elagu. Halleluujä!

7. Mind toidab, hoiab, kaitseb ta, Kui suren, jään ta omaks ma. Tä juure taewa, mina läen, Kus teda igaweste näen. Halleluujä!

8. Oh Jeesus, wägew wõitija, Siin täname sind rõõmuga, Weel rõõmsamine laulame Seal taewas ja sind kiidame. Halleluujä!

Johann Heerman 1585—1647.

Wiisil: Sumal, wägew walitseja. 182.

69. Halleluuja, Jeesus elab Surm ja põrgu wõidetud! Taewas nii ja maapeal kõlab, Kuis on iial kuulunud: Üles tõusnud elutooja, Jeesus elab, Halleluuja!

2. Halleluuja haud on tühi, Ara leina asjata, Waid ja filmad kuiwaks pühi Kääkimata rõõmuga, Seft et tõusnud on su Looja. Jeesus elab, Halleluuja!

3. Halleluuja! Urge nõudke Surmullt enam elawat, Jüingritega waatma jõudke, Kuhu ütles minewat: Taewas on see elutooja, Jeesus elab, Halleluuja!

J. Bergmann j. 1856.

Wiisil: Eks mu kohus tänu teha. 339.

70. (216) Wõitja wõta wõidupalmid Wastu oma rahwa käest, Tema rõõmsad laulusalmid Tänu täheks wõidu eest! Waenlane, sul pole mahti, Sinu suu on sulunud, Surma õõ on kadunud, Et ta astel tehtud katti. Surm ja põrgu waifige: Halleluuja wõitjale!

2. Wõidu lippu lehwitada, Wõitja wõta hana peall Kuningas, kes kummardada, Nii kui fina, oleks weel? Tuhat inglit teenriks wõta! Mõõda sinu madalus, Auuks muutund alandus. Igawesel wäel end kata. Kuulda taewas, kuulda maal: Halleluuja Issandal!

3. Dmast jaagist anna fina Karjal' oja, karjane, Kes siin tänu ohwiril täna Astub armu järjele. Saada ja meid rahu randa, Hing siis hõiskab rõõmuga, Et sa wõtšid armsama Päris oja meile anda. Haljal aasal hüütakse: Halleluuja Tallele!

4. Päike lase oma walguft Südamesse särada, Dmas-tele anna selguft, Et nad wõtwad ärgata. Kui weel uni hingi kõidab, Hüüa ja meid ülesse, Hüüa, hüüa: Ärgakel Warjud mõõdas, elu wõidab! Päew on käes, seft kõla ja Halleluuja otšata!

5. Kauta ja surma hirmu, Tuleb wiimne tunnike, Seft kes usub, jelle põrmu Saadad fina elule. Tuleb wiimne surma walu, Tuleb wiimne ahastus, Ole hinge

fosutus! Meie surm on fiiski elu, Lootus kindel uskujal:
Halleluja Issandal!

6. Kuuluta, kui kurvalise süda haulal lõhkemas:
Nõbrus, peale uinumise, Tõuseb elus hiilgawas! Kaswa-
fime kaduwuses, Kaduw, see jääb hauasse, Kadumata ülesse
Tõuseb, taewa auustuses Karja hoiab karjane: Halleluuja
temale.

7. Lahtund liikmed kokku kogu Haua warju asemelt,
Kui sealt tõuseb põrmusugu Uueks eluks hiilgawalt, Siis
meil kingid elukrooni, Siis sind, Issand, järgeste, Inqli-
keeltel kiidame, Kummardades armutrooni. Lase meid siis
hüüda ka: Halleluuja! — lõpmata.

Christian Ludwig Taddel 1706 –1775.

7. Kristuse taewaminemise laulud.

Wiisil: Ma tuleu taewast ülewelt. 38.

71. (220) Nüüd, wagad, rõõmustelege, Et Kristus
läinud taewasse, Sest laulgu rõõmsast meie
keel: Nüüd olgu tänu Kristusel!

2. Kõik inglid taewa wäega Nüüd kiitwad teda ot-
sata Ja laulwad wäga rõõmsaste Au olgu ikka temale!

3. Meil' Issand aset walmistab, Nüüd meie hing
ka sinna saab. Sest meie teda kiidame Ja talle tänu anname.

4. Meil pole karta midagi: Surm, kurat, meie patt
ja süü On tühjaks saanud täieste, Et Kristus läinud Siale.

5. Ja püha Waimu läkitab, Kes ristirahwast
rõõmustab, Meid hoiab kurja waimu eest Ja juhatab
meid sõna wäest.

6. Waim kogudust nüüd ehitab, Et õigust usu läbi
saab, Ja meie hinge kinnitab Ja hädas meie juure jääb.

7. Oh Issand Jumal igawest, Kõik rahwas peab
südamest Sind igal ajal tänama, Su auu üles rääkima.

8. Oh Jeesus, Ommistegija, Sa kõrge wägew peas-
tija, Sind tänab sinu rahwa heal Nii taewas kui siin
ilma peal.

9. Sa Püha Waim, meid puhasta Ja hädas meid
 ka rõõmušta, Sind meie ifka kiidame, Su armu eest sind
 täname. Erasmus Alber † 1553.

Omäl wiisil. 183.

72. (219) Kuningas on Jeesus Kristus! Kui ta taewa
 trooni istus, Sai kõik ilm ta alamaks. Iga
 keel nüüd kuulutagu Tema auu ja tunnistagu Jeesust
 Kristust Issandaks.

2. Taewa wallad, würsti riigid, Keerubite pühad-
 liigid Auu talle annawad. Walitsejad wägewased, Kes
 on taewas, maa peal aset, Tema käsku kuulewad.

3. Jumal wägew walitseja, Ükski pole nii kui tema,
 Muud kui Boeg ta sugune. Poja auujärg kõikumata, Tema
 elu lõppemata, Tema riik ei kahane.

4. Patused ta ala heitke, Haiged oma häda näitke,
 Kehwad, puudust kaebage! Ta on rikas õnnistama, Helde
 haawu parandama, Surmast wiib ta elusse.

5. Kiitke teda, taewa wäed, Ündsad, õiged, kelle
 käed Palmiofse kannawad! Kiitke, weretunnistajad, Kris-
 tust oma Lunastajat, Lõõge kannelt mängijad!

6. Mina ka, kes maa peal olles Taewa poole rändan
 alles, Usun, hüüan rõõmuga: Kuningas on Jeesus Kris-
 tus! Taewa trooni tema istus, Ta on Issand ükfinda!

Philipp Friedrich Hiller 1689—1769.

8. Laulud Jeesuse kiituseks.

Wiisil: Jumal, maa, ning taewa Looja. 174.

73. (228) Si ma muud fiin ilmas taha Kui ükspäinis
 Jumalat. Jeesust nõuan mina taga, Jeesust,
 oma Issandat. Kõik mu himu ilma peal, See on taewas
 illewel.

2. Teised wõiwad taga nõuda Selle ilma warandust
 Jeesus wõtab mulle jõuda, Kes toob hinge õnnistust. Raha,
 rikkus hukka läheb, Jeesus aga ifka jääb.

3. Ei ma suuremat saa wara Ilmas iial kufalgi ;
Kui tõit lootus kaub ära, Siis jääb Jeesus alati. Jeesus
on küll õieti Armas minu hingele.

4. Ilma ehe kaunist paistab Silma kirjaks filmale :
Kauaks tema siiski seisab ? Läheb hukka rutuste ! Mis siin
hiilgab iluga, Peab pea kaduma.

5. Aga mis mull' Jeesus annab Oma heldest süda-
mest, See mull' taewa krooni kannab, See teeb suu-
reks igawest. Taewas oma auuga Kestab ilma otsata.

6. See, mis Jeesus kingib taewast, Kes võib seda
rikkuda ? Keda tema peastab waewast, Ei see iial hukka
saa, Ütski ei saa temale Rahju teha kurjaste.

7. Mis sest kaju, kaua jääda Kurja ilma elama,
Kus on selge mure teada ? Pareim on seal lõpmata Alla
taewas rõõmu sees, Jeesu armu palge ees.

8. Oma kallist rõõmu, Jeesus, Ära keela minule.
Õiaks jäägu mull' su heldus Maa peal, taewas järgeste.
Sinu juures üksinda Wõin täit rõõmu maitseada.

Salomon Distow 1640—1689.

Omalt wiisil. 157.

74. (231) Hinge peiuke, Helde Jeesuke ! Mina kiidan
sinu heldust, Mis mind tõmbab patu elust
Armsast tagasi, Hinge peiuke !

2. Sinu armu peal' Fulge on mu meel, Kui sa
heldest mu peal' waatad, Oma armu maitsta saadad,
Fulge on mu meel Sinu armu peal'.

3. Sumal oled sa, Inimene ka, Oled wõtnud meie
liha, Kustutada Isa wiha Oma werega, Sumal oled sa.

4. Usu walgust ka Hoia armuga : Oma Waimuga
mind wõia, Ka mu südant usus hoia, Ei wõi kustuda
Siis ta walguš ka.

5. Siis su sisse jään, Sinu palget näen, Sinu
armu tahan kiita, Usutuld mu hinges süüta, Et su sisse
jään, Sinu palet näen.

6. Wägew sõjamees Jesse sou seest, Kurja rahwa mõtteid keela, Et ta wiha mind ei neela. Ole häda sees Wägew sõjamees.

7. Rahusaatija, Suure jänuga Inimeste õndsust nõudsid, Kni ja hinge heites hiiüdsid: „Jänu tunnen ma!“ Rahusaatija!

8. Oma rahuga Heldest juhata Meid ja kõiki, kes sind tundwad, Sinust ristinime kandwad, Kellel' armas ja Oma rahuga.

9. Kes maailmale Sureb õiete, Usu elu taga nõuab, Küll see pea tundma jõuab, Et on kahjuta Ilmal' furnud ta.

10. Küüd ma pean sind Armsamaks kui end, Sinust ma ei taha jääda, Ega teisest röömuft teada, Seft ma pean sind Armsamaks kui end.

11. Kui mind kurwastab Rist ja hirmutab, Tunned sina minu häda, Ja nii hale on ju süda, Et ta lõpetab, Mis mind kurwastab.

12. Kui mul röömu taa, Saad ja röömsaks ka. Wiimaks sinu juure tulen, Sinu auuriigis olen, Seal wõin röömufta Õndsast sinuga.

13. Siin meil teutus, Seal on auustus; Mis ma siin weel usus ootan, Seal ma näen ja kätte wõtan. Siin on teutus, Seal on auustus.

14. Armas Jeesuke, Mita heldeste Wõideldes kõif ära wõita! Oma wõimust mulle näita, Siis ju wõitu ka, Näen ma röömuga.

15. Kaunis õiefe, Minu Talleke, Ei ma enam wõta teha, Mis ju film ei taha näha. Armas Jeesuke, Kaunis õiefe.

Adam Dreje 1620—1701.

Dmal wiisil. 59.

75. (241) Jeesus, tule minule, Jää mu juure järgeste, Tule, hinge peastija, Kõige parem sõber ja.

2. Tuhatkord sind himustan, Kõif muud röömu halwaks pean, Tuhat kord ma õhkan ka Jeesus, Jeesus tule ja!

3. Ei mu süda ilmaski Muuga ei jää rahule, Jääd
ja aga minule, See mull' rõõmuks üffine.

4. Jeesus, ilma finuta On kõik suurus asjata,
Ingli au ja itu ka On mu meelest kõlbmata.

5. Mis on minul iialgi, Annan mina sinule; Sina
oled, Jeesule, Üksi armas minule;

6. Ei siis muule taha ma Oma südant awada:
Tule oma armuga Minu juure elama.

7. Sina, taewa Isa Poeg, Oled minu hinge peig,
Sina, helde Jeesuke, Oled minu ülem hea.

8. Oh siis tule rutuga, Minu walu wähennda: Mina
hüüan järgeste: Jeesus, tule rutuste!

9. Oh ma ootan kannates, Ei ka wäsi paludes:
Ole surma häda sees, Jeesus, minu abimees.

Johann Scheffler. 1624—1677.

Omalt wiisil. 175.

76. (226) Arm, kes sa mind oled loonud Oma näu
järele, Arm, kes patu wasta toonud Önnis-
tust mu hingele: Arm, sind ära walitsen, Et su päralt
ikka jään!

2. Arm, kes sa mind walitsenud, Enne kui sain
loodud weel, Arm, kes inimeseks saanud Rõiges meie wiisi
peal: Arm, sind ära walitsen, Et su päralt ikka jään!

3. Arm, kes sa siin kannatafid Mu eest surma hu-
katust, Arm kes nõnda walmistafid Mulle rõõmu, õnnis-
tust! Arm, sind ära walitsen, Et su päralt ikka jään!

4. Arm, kes Waim on, eluwägi, Walgus, tõde,
õõna, tee, Arm, kes ennast orjaks tegi Et mind, aitaks
truuiste: Arm, sind ära walitsen, Et su päralt ikka jään!

5. Arm, kes sa mind oled wõitnud Armastuse wäega.
Oma külge hinge kõitnud Armu kindla kõiega: Arm, sind
ära walitsen, Et su päralt ikka jään!

6. Arm, kes palwes käed tõstad Wu eest, ja mind
armastad, Arm, kes truuißt mu eest kostad, werega mind
lunastad: Arm, sind ära walitsen, Et su päralt ikka jään!

7. Arm, kes võtab minu keha Aratada haua seest,
Arm, kes annad mulle näha Uuu ja rõõmu igawest: Arm,
sind ärawalitsen, Et su päralt ikka jään!

Johann Scheffler. 1624—1677.

Omäl wiisil. 383.

77. (254) Mu jõud, sind tahan armastada Ei sõnaga,
waid teuga, Sind tahan ikka igatseda, Mu
walguš, kõige wäega. Kunni ma elu lõpetan, Sind, Jee-
sus, armastan.

2. Ma armastan sind, minu elu, Mu kõige parem
sõber sa; Sind ülendan, mu hinge ilu, Nii kaua kui
weel hingam. Sind, Tall, ma nõuan südamest, Et
surid minu eest.

3. Oh et ma sind, sa õige ilu, Nii hilja olen tundma
saand Ja enam sind, mu hinge elu, Ei ole omaks tun-
nistand! See kurwastab ja waewab mind, Et ma ei nõud-
nud sind.

4. Ma eksisin ja olin pime, Ei leidnud, taewa wal-
guš sind; Ma põlgasin su kallist nime, Maailma hiilguš
pettis mind. Et lõppend nüüd mu hinge õö, On sinu armu töö.

5. Sind, õige päike, tänan mina, Et sa mind oled
walgušand. Sind tänan, taewa rõõm, et sina Mind wa-
baks teind ja rõõmušand. Sa kallis arst, ma tänan sind,
Et tegid terweks mind.

6. Mind oma tee peal wõta hoida Ja keela ära ef-
simast, Mind lase õiget rada leida. Kui seisam, hoiu lan-
gemast. Mu ihu, hinge walgušta, Mu päike, armuga.

7. Sind, Jumal, tahan igatseda, Sind tahan nõuda,
minu kroon, Ja lõpmata sind armastada, Ka siis, kui
raske waew mul on. Kunni ma elu lõpetan, Sind, Jeesus,
armastan.

Johann Scheffler. 1624—1677.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

78. (255) Mu kõige kallim wara Sa oled, Jeesuke,
Sind walitsen ma ära Mu omaks, kaunike!

Ma olen ehitanud Sull' aset eneses, Et olen rohtu saanud
Sult patu walu sees.

2. Sa õige rõõmustaja, Leib taewaſt oled ja, Wu
hinge kinnitaja, Kui mures leinan ma. Siis wõid sa wai-
gistada, Kui hingel häda käes, Ja rohkest jahutada Wind
fõige waewa sees.

3. Oh saaksin mina näha Su lahket palekelt, Siis
wõiks ta walguſ teha Wind rõõmsaks ſüdameſt. Wu õn-
neks wõtta tulla, Seſt ilma ſinuta Ei makſa elaw olla :
Hea ſooga elada !

4. Oh rikkas eluandja, Mull' abiks oled weel ! Sa
uſtaw riſtifandja, Kui tahad, pekſa peal' ! Ma tahan
kannatada, Wind walu, riſt ei ſaa Su armuſt lahutada :
See pole raske ka.

5. Wu ſüda jääb ſu hooleks Ka ſurres, elades !
Küll hing ſiis rõõmus oleks Ka riſti tule ſees ! Mut
waewa kannatada On parem ſinuga Kui paradiiſis ſeiſta,
Sant, wilets, ſinuta.

6. Maailma auu ja ilu Ei taha, ſalli ma ; Ma
nõuan taewa elu, Waim püüab ſinna ka, Kus ta ſaab
Jeeſuſt näha. Tah, ſinna nõuan ma, Kus wõtab aset teha
Mull' minu peaſtija.

7. Oh kallis Jeeſus, tule ! Wii oma juure mind,
Et mina jään ſu ſülle, Hing maitſeb ikka ſind. Wind
rõõmu ſinna ſaada Sa armuſt heldeſte. Seal wõiu ma
rõõmustada, Wind warjad heldeſte.

Salomon Wiſcow. (1640—1686).

Omalt wiſſil. 342.

79. (256) Nüüd paistab meile kaunite See koidutäht
nii ſelgeſte, See Jeeſe wõſukene, Kes Taa-
wetift meil' ſündinud Ja kuningaks meil' kingitud Ja pei-
uks, Jeeſukene. Helde, Selge, Armukene, Kaunikene
oled ſina, Sinuſt ei wõi jääda mina.

2. Sa oled, Iſſand, ülfine Wu hinge rõõm ja
meele hea, Kes mind on peaſtnud iſe ; Sa oled minu rõõ-

mustus, Sest sinu armuõpetus On magusam kui mesi:
Sööda, Jooda, Hoianra, Taewa manna, minu hinge;
Sinult püüan mina õnne.

3. Mu südant, Issand süüta ja, Ka oma armu-
tulega, Et mina armsaks pean Sind, oma kallist Jeesusest,
Ja armastan ka ligimest, Et mina usus tean, Et sa Nõnda
Armaštades, walmistades omaks liikmeks Teed mind taewa
õsaliseks.

4. Rõõm tuleb mulle Jumalalt, Kui sinu filmad
ülewalt Mu peale heldest waatwad. Oh Jeesus, minu
õnnistus, Su sõna ja su kannatus Su südant jahutawad.
Tule Mulle ärapeastjaks; rõõmustajaks, nõder olen; Sulle
mina wõeraks tulen.

5. Mind, Issand Jumal, igawest Sa oled kõigest
südamest Su Pojas armastanud; Hoeg kihlas mind nii
heldeste, Ta on mu peig, mu pruudike, Nii väga rõõ-
mustatud. Nõnda, Nõnda Muret kannab ja ka annab
taewa mulle; Mu ja kiitus olgu sulle.

6. Oh lööge kannelt, mängijad, Ja laulage kõik
laulajad, Head rõõmu lugu peale! Siis mina oma Jeesu-
kest Ka armutäiest südamest Wõin tuletada meele. Poul-
gem, Tehkem Rõõmustamist, auustamist kosijale, Suure
aunfuningale.

7. Nüüd väga rõõmus olen ma Ja tahan Jeesust
tänada, Kes on mu ainus wara; Ja tahab mind ka
armsaste Siit üles wõtta taewasse Ja peasta hädaft ära.
Namen, Namen! Tule taewast, peasta waewast, Jeesukene,
Sind ma ootan armukene! Philipp Nicolai 1565—1608.

Omäl wiisil. 314.

80. (269) Üht on tarwis, armas Jumal, Seda
Tunnen tühja olewat. Sest et see mu südant siin piinab ja
närib, Ja ilma et hingeke rõõmu sest pärib. Saan aga
see ühe, mis kallim on muust, Ei rõõmulaul lahku siis
iial mu suust.

2. Hing, kui tahad seda leida, Ära otfi ilma pealt, Kõrwale, mis kaduw, heida, Otfi ükki ülewalt. Kus Jumal ja inime ühte end heitnud, Kus arm sinu lootuse täieste täitnud, — Seal on otfi sa suuremat, paremat head, See seal on ükspäinis, kus igawest jääb.

3. Nii kui püha Maariale Minus osa oli see: Tema tõttas Jeesusele, Kristus tema jalgele; Ei saanud muud mõtted tall' muret küll teha Kui Jeesusest kuulda, kui Jeesusest näha. Mis tema nii igatses, seda ta sai, Et temale Jeesus ta osaks siis jäi.

4. Nõnda üksnes on mu himu, Jeesus, sinu järele Sind ma ihaldan ju ammu: Ringi ennaft minule! Eht palju küll peaksid laia teed nõudma, Siis Jeesuse juure ma üksnes saan jõudma. Su sõna, oh Jeesus, on elu ja waim, See tehku, et kosun kui taewane taim.

5. Sinusse kõik nõu ja tarkus On ju pandud warjule, Anna aga, et mu mõistus Seda paneks tähele. Oh wõta mull' wagadust, alandust anda Ja taewase tarkuse juure mind kanda! Kui, Jeesus, sind tunnen ja dieti näen, Siis mina küll dieti targaks ka läen.

6. Ei ma Jumalale tuua Muud ei wõi kui, Jeesus sind; Sinu veri wõib ju luua Uueks kõiki ja ka mind. Seeläbi on elu ja õigus mull' toodud, Et sina, mu Jeesuke, risti said poodud. Sa ehitad hästi ja ilusast mind, Kui, Jeesand, siin usuga ihkan ma sind.

7. Oh siis anna hingel' rammu Saada sinu sarnatseks; Pühitusseks sind ju ammu Mulle anti; seati seks. Mis wagadel' eluks on iganes waja, See Jeesuse armust mull' antakse pea. Sest kaduwast himust oh puhasta mind; Su elu mull' tulgu, ma armastan sind.

8. Mis weel enam tahan mina! Mind ja katad armuga. Püha paika läksid sina Ütsford oma werrega. Seal igawest lahti sa oled mind ostnud Ja kiradi wõimusest täiesti peastnud, Ja täielist wabadust kinkisid ka, Et: Abba, mu Isa! — wõin paluda ma.

9. Täieline rõõm ja rahu Minu hinge kosutab, Mis mull' Jeesus, minu elu, Minu kaitsja, walmistab. Sa oled mu magusam toidus, oh Jeesus. Sa oled mull' armas, sa oled mull' ainus, W uud ühtegi pole, mis rõõmustab mind, Kui sina, oh Jeesus, kui usus näen sind.

10. Nüüd, oh Jeesus, pead sina Kõit mull' kõiges olema, Katsu mind ja tee, et mina Olen kawalufeta. Oh waata, kas efsin ma kurjale teele, Sa saada ja kääna mu meel oma poole. Oh tee, et kõit pühkmeks siin arwab mu meel, Sa siin ma saan kasuks; see tarwis on weel.

Johann Heinrich Schröder 1666—1699.

Omalt wiisit. 324.

81. (239) Jeesus, rõõmustaja, Hinge jahutaja! Jeesus kounike! Oh kuis wiivid kaua! Hingel igaw: Jõua! Sind ma igatsen. Sumal Boeg, Mu hinge peig, Ei ma muud siin kui sind aga Maa peal nõuan taga.

2. Sinu kaitsjad tiivad Katwad mind ja wiivad Mind su rõõmule. Ehk küll kurat mäsiab, Ilm mu wastu möllab, Ei ma wäriße! Olgu küll Nüüd wastas mull' Põrgu wägi, ilma wõimus: Minu abi Jeesus.

3. Kurat, sind ma naeran, Patt, sull' selja pööran, Surm, sind ootan ma! Ilm, sa wälja astu, Lauldes ma su wastu Geisan rahuga. Sumal mull' On kilbits küll: Põrgu, ilma patu kära Peab lõpma ära.

4. Riffus mingi ära! Sa mu rõõm ja wara, Jeesus, üksinda! Minge tühjad auud, Minge kurjad nõuud, Ei teid taha ma! Häda rist, Ei pea wist Jeesusest mind lahutama, Waid meid ühendama.

5. Mis on lustiks ilmal', Mis teeb himu silmal', Mulle tühi see. Patud jääge maha, Mina teid ei taha, Hirmsad olete! Toremus ja suurus, Ei mind teie enam peta, Ei mu rahu wõta.

6. Mine, kurwastaja, Eest mu rõõmustaja, Jeesus, on ju siin. Kes siin armastawad Sumalat, need saawad Rõõmu, kui on piin. Tehat' küll siin häbi mull'; Jeesus on mu rõõmustaja, Hinge jahutaja. Johann Franc 1618—1677.

Omäl wiisil. 333.

82. (258) Dh hinge sõber, õnnis olen Su armastuses hingates, Kui mureorust wälja tulen Su armu sülle kippudes! Kõik kurbtus kaob ära minust, Kui taewaliku rõõmu sinust Su armu läbi maitset ma: Siis on mul taewas ju siin ilmas. Kes kurb wõib olla sinu hõlmas, Kust hingamist saan lõpmata!

2. Dh kui maailm mind naerab, põlgab, Siis olgu peal, mis hoolin sest! Kui ta mind meelitada püüab, Ma fiiski põgenen ta eest. Su sees, mu Jeesus, elan mina, Mu hinge sõber oled sina, Su sõbrus seisab muutmata. Kui kaeban suures ahastuses, Kui nutan hädas, wiletsuses: Sa jääd mu ankruks lõpmata.

3. Kui patud mulle hirmu teewad Ja Püha käst mind ähwardab, Kui minu süüd mind rusuks lööwad Ja kohtumõistja hirmutab; Siis põgenen ju haawadesse, Sealt leian rahu kohakese, Kust kõik see mürin mööda läeb. Kõik tulgu kokku minu wasta, Sa tahad fiiski mu eest kosta, Su arm ja rahu mulle jääb.

4. Kui sa mind risti kõrbe saadad, Su peale fiiski loodan ma: Küll mannaga mind pilwest söödad Ja kaljust joodad heldest ka. Kui sinu teed ka imelised, Mad fiiski ikka armulised, Et wiimses otsas õndsats saan. Ma tean sina wõid mind peasta, Mind kõrge taewa linna tõsta, Kui madaluselt läbi käin.

5. Surm olgu muile kurwastuseks: Ei mull'! Su hõlmas hingan ma! Surm mulle ei saa hukatuseks, Sest sulle elan, suren ka. Kuis pean elus otja kartma, Kui surma võist, mis mind saab katma, Ma lendan üles taewasse? Mu walguš, mina tahan sinna Siit hädaorust ära minna, Su taewarõõmu rahuše.

6. Mis rahu tunneb minu süda, Kui Jeesu peale toetab! Ei minusse ei puutu häda, Kui hinge sõber jahutab Dh anna rahu mulle tunda, Et mina wõiksin siin ju maitsta, Kui magus taewa rõõmustus! Müüd kawal ilm mind rahul' jäta, Mu Jeesute mind rõõmsats tehku: Ta on mu hinge õnnistus! Wolfgang Christoph Deßler 1660 - 1722

Andante

Peter Ritter. 1792.

83.

p *mf*

Tu - ge - wad on Jee - su käed, Need mind
 Kui kõik jõe - rad lah - ku - wad Ja mind

p

i - ga - wes - te hoidwad Ei mu Jee - sus
 üt - si ma - ha jät - wad,

f

lah - ku must, See on mi - nu kin - del troost

2. Mõistab hukka waenlane, Kristus on mind õigeks mõistnud; Kiusab kurat kurjaste, Jeesus teda ära wõitnud: Tema kostab minu eest, See on minu kindel troost.

3. Ei mind ükski wägi wõi Tema armust lahutada; Tema sõna räägib nii, Kes wõib selle wastu pauna? Ei ta iial lahku must, See on minu kindel troost.

Klaanmann

Pitalt

Luiſe Reiſhardt. 1323.

84.

Mull kõi-ge pa-rem sõ-ber taewas, Siin
 Seft il-ma tüh-ju- - seš ja waewas Dn

sõp-ru pal-ju po-le-gi } See
 tius ja wa-le a-la-ti }

pärast kiidan jul-ges-te: Wu pa-rem sõ-ber

See - su - te.

2. Kui pilliroog on inimesed, Mu Jeesus truu kui tammepuu, Ta sõprus ühtepuhku kestab, Kas õnnes ma ehk õnnetu, Kas nutan, naeran, — järgeste Mu parem sõber Jeesuke.

3. Ta mu eest ennast tappa andis, Mind ostis oma werega. Ta hädas minu eest hoolt kandis, Nüüd kostab mu eest armuga; Kui palun, kuuleb heldeste: Mu parem sõber Jeesuke.

4. Mu sõber, sa mull' andsid südant, Mind omaks lapseks wõtšidki, Mind itka oled armsaks pidand, Sa uistawaks jääd surmani, Eks ma siis üttele diete: Mu parem sõber Jeesuke?

5. Ilm, sinu sõbrad jäägu sulle, Ei ma neid taga igatse. Kui tuleks tuhat waenlast mulle, Need kahju õige wist ei tee. See kaitseb mind, kes tõeste Mu parem sõber: Jeesuke.

Karl Eduard Malm † 1901.

85.

Mu käest nüüd kinni wõ-ta, Mind ta - lu - ta Kus

ii · al lä · hen töt · ta Sa mi · nu · ga! Ei ük · fi

wöi ma as · tu Ei sam · mu · gi, Mu See · sus

tu · le was · tu Null' a · la · ti.

2. Su armuwägi täitku Waest südant mul, Teed rõõmus, walus näitku, Kuis kõlban sull'. Su rahu las' mind maitsta Ja hoi mind. Su inglid las' mind kaitsta, Et usun sind.

3. Kui ma su armuwäge Ei mõistagi, Sa kanna wastu mäge Mind hellasti. Sest, käest nüüd kinni wõta, Mind taluta; Kus iial lähen, tõtta Sa minuga.

Saksakeelest wabalt D S.

9. Püha Waimu väljawalamise eht neli-pühi laulud.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

86. (280) Püha Waim, kes rõõmustab, Pimeduses walgustab, Taewast tule meile ja Oma armu tulega.

2. Tule Isa karjale, Saada teda tõesse, Tule oma andega, Rõõmusta ja walgusta.

3. Kõige armsam sõber ja, Anna rõõmu, rahu ka, Tule, kallid abimees, Rõõmustama häda sees.

4. Kannis armu päikene, Täida hinge heldeste Kõige ristirahwale Walgusega rohkest.

5. Kõigest patust armuga Meie südant puhasta, Ja kõik haawad heldeste Paranda ja terweks tee.

6. Saada meid kuis tahad ja, Pane südant põlema, õige teele juhata Ekstijaid ka armuga.

7. Anna pühast elada, Anna õndsast surra ka, Anna wiimselt taewasse Minna sinu rõõmusse.

Wana Sabina keeli laul.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

87. (271) Sumal, tahast wihma anna, Sest mu süda kuiw kui liiw, Minu sisse kastet kanna: Arjännund olen, kuiw! Püha Waimu annet ja Lase taewast woolata, Rohkest kui jõge jooksta, Minu südant heldest kasta.

2. Kui ju siin ei ükski isa, Eht ta küll on patune, Head andma pole wiisa Oma armsa lastele: Ets siis palju enam weel Dige isa ülewel Wala wälja minu peale Oma Püha Waimu jälle?

3. Teesus, taewa läksid sina: Sa juurest läkita Püha Waimu, keda mina Ikka ootan himuga, Rõõmustajaks heldeste, Opetajaks minule: Tema tulgu, mulle jäägu Ja mind usus finnitagu

4. Püha Waim, mu juure tule, Jää mu sisse elama: Südame ma annan sulle, Tee sa oma templiks ia. Wõta wälja kasida Hinge hoonest armuga, Mis mind keelab taewa jaamast, Ingliseega rõõmustamast.

5. Oma annetega tule, Sa, oh Waim mind ehtima Pühas süda anna mulle Ja mind täiest uuenda! Ihu, hinge pühitse, Et ma wõiksin julgeste Igal ajal waimus, tões Isa paluda su wäes.

6. Sulle südame ma annan Templiks suure rõõmuga, Südames sind ükski kannon Kunni sinna jõuan ma, Kus sind uue keelega Pühas seltsis kiidan ma, Uusi laulusid juss' laulan, Uuest sulle auu annan.

Mauritius Kramer. 1646—1702.

Wiisil: Müüd paistab meie kauniste. 342.

88. (276) Oh Püha Waim, meil tule sa, Müüd südatu messie elama, Oh tule, walgustoja! Su paistus paistku wägewast, Meid tehku targaks nobedast, Sa õige rõõmustaja! Kui sa Rõnda Meile tuled, palweid tuuled, siis saab meie Maa peal taewa elu jälle.

2. Sa kingid tarkust wagale, Ja mõistust awad kõigile, Kes sind siin armastawad, Et ühes meeles kindlaste, Ja ühes usus puhkaste Su nime kuulutawad. Tõtta, Wõta, Mõtted, meeled, suud ja keeled omal' ohwriks, Weile rõõmuks, sulle auuks.

3. Sa targa nõuu andija, Meid õige teele juhata Ja peasta efsitusest, Et meie sust ei tagane, Waid süda-

rest find t'enime Ka waewas, wiletsuses! Jõua, Nõua
Enelele, kes su peale hädas lootwad, Einult rõdmustamist
ootwad.

4. Kui kuradiga tapleme Ja kuusatuses wõitleme,
Siis wõta kiinitada. Ei puntu meisje waenlane, Kui ja
meid paned warjule, Sa kallis rõdmustaja! Anna Nõnda
Rohkest käest, sõna wäest oma rõdmu: See meil' waewas
waraks olgu!

5. Sa kõige parem abimees, Kui elab meie südamess
Su kallis püha sõna, Siis ükski meid ei lahuta. Oh süüta
uskü põlema Ja tarkust meile anna! Tule Mulle Sü-
damesse ja mind pese patust puhtaks, Siis jaab Kristus
mulle tutwaks.

6. Oh õpeta meid heldeste Ka armu näitma wen-
dile, Sa armu tulukene! Kõik wiha, waenu lõpeta, Siis
wõime rahus elada, Sa taewa tuikene! Teine Teise Koor-
mat kanda, andeks anda eksitust: Aita sina oma lapsi!

7. Meid oma wäega kiinita, Ja anna pühast elada,
Et patud maha jääwad, Et kurja liha himudest Ja tema
furnud tegudest Su lapsed lahti saawad. Aja, Saada oma
rahwast, et ta wahwast taewa nõuab * Ja ka wiimaks sinna
jõuab.

Michael Schirmer 1606—1673.

Omäl wiisil. 190.

89. (283) Sind, Püha Waimu, palume: Anna meile
uskü rohkest, Kui surm tuleb, wõta Meid
heldest hoida, Et waewa järel wõime rõdmu leida. Kõrielseison.

2. Sa, walguš, paista selgeste, Et kõik Jeejust
Kristust tunneme, Ja et meie wõime Ja peale loota, Kes
meid on saatnud õige isamaale. Kõrielseison.

3. Sa magus arm, oh armuga. Aita meid su ar-
mus elada, Et kõik armastame Südamest wendi, Ja ühel
meel elame su wäest. Kõrielseison.

4. Sa rõdmustaja häda sees, Surmas ole ligi, abi-
mees! Et ei lähe araks Meel suures häbis, Kui saadan süüdi
meie peale tõstab. Kõrielseison. Dr. Martin Luther 1483—1546.

10. Kolmainu Jumala püha laul.

Omal wiisil. 345.

90. (291) Usme ainu Jumala, Maa ja taewa Looja
sisse, Kes Isa kombel armuga Meid kõiki
lapsiks hüüab ise. Tema tahab ikka toita, Ihu, hinge hästi
hoida, kurja tahab ikka keelda, Kui mind kurat püüab neelda.
Ta kannab hoolt ka meie eest Kui wägew Jumal igawest.

2. Meie usme Jeesuse, Jumala ja inimese, Isa
ainu Poja sisse, Kes õnnistust toob kõikidele, Kes Maar-
jast lapsukeseks Sündind tõest inimeseks, Usus Pühast
Waimust saadud, Meie heaks taewast tulnud, Du surnud
ristisambas tõest Ja tõusnud üles omast wäest.

3. Usme ka Waimu sisse, Kes Isa ja ka Po-
jaga Üks Jumal on, ja rõõmusta kõik kurbe maa peal
wõtab ise, Annab andid usklikuile, Ristirahwal' ühe meele!
Süüd siin andeks annetakse, Ihu mulda maetakse, See
peab tõusma mulla seest Ja elu saama igawest.

Dr. Martin Luther 1483—1546.

III. Kristlikust kirikust ja Jumala armuan-
didest.

1. Laulud Jumala sõnast ja kirikust.

Omal wiisil. 28 a.

91. (352) Meil oma sõna kinnita, Oh Jumal, meid
neist awita, Kes tahaksiwad tõugata Su
Poega järjelt wihaga

2. Oh Jeesus Kristus, näita ja Meil' oma wäge
lõpmata, Meid hoia, Issand, heldeste, Et südamest find
täname.

3. Oh Püha Waim, meid rõõmusta, Üht meelt
ka rahwal' anna ja, Meid surmatunnil awita, Ja elu sisse
juhata.

4. Kõik kurbad nõuud tühjaks tee, Mis meie vastu peetakse. Küll nende kätte maksad sa, Kes patust jääwad pöörmata.

5. Siis peab mõistma nende meel, Et sina, Jumal, elad weel, Ja oma rahwast awita, Kes sinu peale loodawad.

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

92. (306) Onn jell', kell' Jeesus armas Ja tema sõna ka! Ei seda wõida ilmas Ei kurat põrguga, Kus Jeesus iial elab, Seal wõidab wõimuses; Kes ta peal usus seisab, Sel tõest elu käes.

2. Kui sadamast ja eksiind Maailma mere peal', Kui waewatud ja wäsiind Sa tuulest, tormist seal: Waat fiin on Jeesu sõna, See õiget teed sind wiib Küll igawesse randa Ja rahupaika siit.

3. Kui wäsiind risti waewast Sa tahad nõrkedada, Siis Jsa sõnast taewast wõid jälle kosuda. See kinnitab su rammu Ja jahutab su meelt, Kui ka ju wäsiind ammu, Saad jõudu ülewelt.

4. Kui eksiid sinna, tänna, Et ilm sind jeganud, Siin juhatab sind sõna, Mis Jfast ilmutud. Ta on see õige walgus, Mis juhhib eksiijaid, See kallis taewa selgus, Mis jaadab pimedaid.

5. Kui kuri waim sind kiusab, Teeb waewa patuga, Ja põrgu maitsta annab Et wõitled surmaga: Siis Jsa sõna olgu Su kepp ja sinu sau! Ta sulle troostiks tulgu, Siis näed Jsa auu.

6. Oh Jeesus, armust anna, Et oleks kallis mull' Su õndsakstegew sõna, Siis jään ma truiks full'. Tee, et su sõna pean Heas kaunis südames, Siis hädaski ma kannan Sull' wilja kannates.

Anna Sophia, Hessen — Darmstadt'i maakrahwi proua 1638—1682.

Wiifil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202.

93. (304) Mis häda wõib meil' sündida, Kui sa meid, Issand, söödad Siin kalli taewa leiwaga Ja eluweega joodad? Kui sinu Waim meid rõõmustab Ja meie hinge jahutab Su püha sõna läbi?

2. Sa oma nime cuuks ka Küll õiget teed meil näitad, Ei jäta hädas rõõmuta, Waid ise heldest hoiad. Sest oleme nüüd julged siin, Kui meid ka waewab surma piin, Et sa meid tulnud aitma.

3. Su sõna, tõe saatija, Meid õpetab ja noomib, Su rist meist ajab himu ka, Et patu kurjus lõpeb; Mis muidu hingel' kahju teeb, Mis läbi ihu hukka läab, Kõit seda keelad ära.

4. Su laud on meile katetud, Sest meie rõõmu näeme, Su sõna roaks walmistud, Mis meie waimus sööme. Kui tuleb kurat kiujama, Siis wõib su sõna rõõmusta Meid püha Waimu läbi.

5. Su arm su heldest südamest Nüüd tuleb rohkest meile. Siin ilmas ja ka igawest Sa waatad meie peale. Et meie wõime usuga. Su auuriiki pärida Kui sinu päris rahwas.

6. Seks mind, oh Jeesus, awita! Wind wõta omaks teha. Mu südant täida usuga, Et saaksin Isa näha Su sõna ja su waimu wäest, Kes seda püüab südamest, See laulgu rõõmsast: Amen!

Andreas Knopfen † 1639: meie maa usupuhastaja.

Omäl wiifil 182.

94. (348) hea, Sina oled õnnesaatja, Mis sa teed, on imetöö, Wägew, snur ja armuline Oled sa ja auuline.

2. Wäga pisut neid sel ajal, Kes sind kõigest südamest Taga nõudwad, armastawad: Wäetimaist ja nõtradest Sulle kiitust walmistakse, Sinu nime tunnistakse.

3. Jumal paraku! Küll näitse, — Süda tahab
 katteda! — Mitu tuhat selge päitse Walges wõtwad
 langeda: Hooletu, oh inimene, Oled sa! Et ole ime?

4. Siiski, Issand, walitseja, Tahan armastada
 sind, Mina tean, et sa, Issa, Wäga armsaks pead mind,
 Tõmba mind maailmast aga, Et ma nõuan taewast taga.

5. Kallis on su püha nimi Mulle, sinu rahwale,
 See teeb kõigis paigus imet, Kõiges ilmas alati; Maa ja
 taewas hüüdwad sulle: Kiitus olgu Jumalale!

6. Issand, wägew walitseja, Kallis oled minule,
 Sest ma annan, halastaja, Ennast lauldes sinule: Wõta
 mu eest muret kanda, Armutiivul warju anda.

Joachim Neander 1650—1680

Wiisil: Arm. kes ja mind oled loonud. 175.

95. (302) Kallis sõna, mis on antud Taewast meile
 Issa juust: Elu põhjaks on ta pandud, Saadab
 hinge õnnistust: Taewa tema juhatab, Issa tundma õpetab.

2. Tahan taewast maitsta mina, Igatsen ta järele:
 Seda anda jõuad sina, Kutsud oma lauale, Svõbdad seal
 mind mannaga, Eluweega joodad ka.

3. Eedeniks su sõna olgu, Tema sisse jäägu ma;
 Tema mulle walgus tulgu, Paistku mulle wäega, Et ta
 usku laswataks, Uhu wilja walmistaks.

4. Püha Waim, mull' Issa sõna Südamesse kirjuta
 Oma walgust armust anna, Et ma wastu wõtan ka, Mis
 mu Jumal armsaste Sõnas annab minule.

5. Minu südant hari ise Heats ja pehmeks põllu-
 maaks, Sõna seemet külwa sisse, Et ta wilja laswataks,
 Mis mind siis weel rõõmustab, Rui mu elu otsu saab.

6. Nõnda pühal' eluseemnel' Oiget põldu walmista,
 Silmasalwits minu hingel' Olgu kallis sõna ka, Et ka
 loodan, usun ma kindlaste, mis räägid sa.

7. Sinu sõna juhiks olgu Mulle elu teeraa peal,
 Tema kindlaks kaljuks jäägu, Mis peal seisab minu meel.
 Waim nii jaagu walgustud Ja ka tööle kinnitud.

8. Mii kui peegel sõna näitku Jeesu jälgi selgeste,
Waimu wara mulle hoidku Mii kui pitser kindlaste, Et ma
uju sisse jään Ruuni taewas Jeesust näen.

Benjamin Schmolck. 1672--1737.

Omäl wiisil. 316.

96. (369) Üks kindel linn ja warju paif On meie
Jumal taewas, Ta hoiab meid kui kilp ja
mõek, Ta aitab kõiges waewas. Küll wana wäenlane On
wäga wihane, Suur wägi, kawalus On tema tugewus:
Ei ole tema farnast.

2. Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea lõpnud.
Üks mees on wõitlemisele Meil' Isast appi tulnud. Kas
tunned seda meest? Ta nimi: Jeesus Krist! See Isand
juurest wäest, See ainus Jumal tõest, Wõit talle peab jääma!

3. Kui oleks ilm täis kuradid, Kes tahaksid meid
neelda, Ei kardada meie kedagi, Üks Jumal wõi neid
keelda? Maailma wüerstil weel Küll tige wiha meel, Ei
fiiski wõimust tal, Sest ta on kohtu all, Üks sõna rõhub
teda!

4. Üks meile sõna seisma jää, Ehk turtsugu nad
wihast? Ei Jeesu kirik hukka läe, Mis alustud ta Waimust.
Kui wõtwad meie käest Muu, ihu, last ja naist. Et mingu
igawest! Ei saa nad kasu sest, Ta riik peab meile jääma.

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Omäl wiisil. 174.

97. (344) Edasi, edasi! Siion, mine walguses Edasi,
ja seisda nõua Esimehe armu sees. Elu hal-
likale jõua, Kitsast uksest mine alati Edasi, edasi!

2. Kannata, kannata! Siion, wõta otsani Häda,
laitmist julgest kanda. Ole ustaw surmani, Jeesus tahab
krooni anda; Siion, kui uss wõtab hammusta, Kannata,
kannata!

3. Tagane, tagane! Siion, tagane, kui ilm kõrkust, raha võtab näita, Pööra ära oma film; Ara mao poole heida, Siion, ilma rõõmust koguni Tagane, tagane!

4. Seleta, seleta! Siion, waimu seleta, Kes sind kõigipidi kirjab, Jäta teda kuulmata, Kät nii ku su täht sind jaadab! Siion, head ja kurja võta ka Seleta, seleta.

5. Wägisi, wägisi Jumalasse tungi nüüd! Siion, mine waimus wahwaks: Ara jää ja unesse, Waid saa Jeesu haljaks oksaks! Siion, wahwast tungi wäesse Wägisi, wägisi!

6. Ilmuta, ilmuta, Siion, wäes end ilmuta, Et ju wenna arm on süütud! Näita, mis see sooga teeb, Kelle pruudiks oled hüütud; Siion, et üks sulle lahti läeb, Ilmuta, ilmuta!

7. Kindlaks jää, kindlaks jää! Siion, pea mis sul on, Ara võta leigeks minna, Waata, ligi jõuab kroon! Mis on taga, jäta sinna. Siion, kui on wiimne häda käe Kindlaks jää, kindlaks jää!
Johann Eusebius Schmidt 1669—1745.

2. Ristimise (ja leeritamise) laul.

Wiisil: Oh anna tuhat teelt ja mulle. 141.

98. (318) Ma olen ristitud ja sooga, Oh Issand, täiest ühendud, Sest kiitlen akka rõõmsa suuga, Ka ristist, murest waewatud. Ma ristitud! Sest rõõmustan, Ja taewa rõõmust osa saan.

2. Ma olen ristitud, nüüd kattedes Mul kõige kallim armutuub, Mis siin maailmas mulle ehteks Ja igaweste taewas jääb. Ma were wäega ostetud Ja sellega ka ristitud.

3. Ma olen ristitud, nüüd abiks Saab Püha Waim mull' ülevalt, See on mull' Issa armu pandiks, See pühitseb mu südant meelt, See ehe kallist ehitab, Sest meie taiwa õigus saab.

4. Ma olen ristitud ja kirjast Ma olen eluraamatus, Nüüd olen taewa Isal' armas, Mu oma on ta pärandus; Mn nimi taewas kirjutud, Ta kätte peale märgitud.

5. Ma olen ristitud, ei karda Ma risti häda, kurvastust, Ma laps ja Jumal minu Jia, Ta saadab abi rõõmustust. Kui õhkan, nutan, kuuleb ta Ja ütleb: „Laps, siin olen ma!“

6. Ma ristitud; mind kaitseb Jumal, Oh taganege waenlased! On tema ligi jõuetumal', Mis teewad talle wastased? Kui keegi ähwardab ta last, Siis kaitseb Jumal wägewast.

7. Ma olen ristitud, kui suren, Mis teewad mulle surm ja haud. Küll oma isamaja tunnen: Muul' walmis taewa rõõm ja laud. Jah igawene õnnistus On minu lapse pärandus.

Johann Friedrich Stark 1680–1756.

3. Püha õhtusöömaja laul.

Omäl wiijil. 305.

99. (320) Minu süda, rõõmustele, Jäta patu kombed jälle, Tõtta ära pimedusest, Mine wälja rumalusest; Sest sind laual' kutsutakse, Õnnistust sull' pakutakse; Seesüs, maa ja taewa Looja, Tahab su sees aset teha.

2. Mine, jõua usinaste, Walmista nüüd kasinaste Südant hinge kosijale, Oma helde Seesusele. Ära jää nüüd tulemata, Õhka, palu wiibimata: Tule, tule, Seesufene, Jää mu omaks, armukene!

3. Ilma asju ostetakse, Palju raha kulutakse, Aga fina, armastaja, Annad muidu, mis meil, waja. Ets see ole arwamata, Mis sa kingid tasumata? Kõik maailma kuld ning wara Ei wõi seda maksta ära.

4. Oh mis himu tuleb peale, Kui su helbus tuleb meele, Et sa, kallid halastaja, Inimeste lepitaja, Oma ihuga mind jõõdad, Oma werega mind joodad: Jumal tuleb minu sisse, Elab minu waimus ise!

5. Wärişedes mõtlen seda, -- Siiski rõõmus on mu süda! See on äramõtlemata, See on ärarääkimata! Kuis wõib inimene teada, Eht ka sellest aru saada, Mis teeb Jumal suurest wäest, Annab heldest, rohkest käest?

6. Jhu, werd seal jagatakse, Leiwas, wiinas wõetakse, Mitu tuhat seda sööwad, Mitu tuhat seda joowad, Siiski ei saa otša wara, Ega lõpe ilmas ära: Waim find, süda, walguštagu, Seda mõistma õpetagu.

7. Jeesus, minu ainus, elu, Jeesus, minu rõõm ja ilu, Jeesus, kõige suurem wara, Ära tagane must ära! Põlwili ma langen maha, Jhaldan ja palun seda: Las' mind seda kallist rooga Hinge kosutuseks wõtta.

8. Armust tulid taewast ije Lunastama inimesi, Oma hinge ära andsid, Rasket ristiwalu kannsid, Walasid ka oma were Ilma patu pärast ära; See mind joodab õnnistuseks, Sinu armu mälestuseks.

9. Jeesus, kallis hinge toitja, Jeesus, patu ärawõtja, Tee, et ma su armulaual Ei söö nuhtlust oma hingel'. Sinu arm mu meeles olgu Ja mu südamesse tulgu, Et ma nõnda, kui fiin waewa?, Jään ka sinu omaks taewas.

Johann Frank 1618—1377.

IV. Kristlikust elust.

I. Patust pöörmisest.

Wiisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

100. (381) Jeesus kutsub patusid Ja neid heldest wastu wõtab. Kuulge rõõmusõnumid Kõit, kes eksiteele tõtand. Siin on, mis teid aitab nüüd: Jeesus kutsub patusid!

2. Armu wäärt ma polegi, Siiski tema tõe sõnad Tõutawad kindlaste, Kui ta hooleks ennast annad: Armu- uks weel lahti nüüd; Jeesus kutsub patusid!

3. Kadund lammasst karjane Otsib wäga hoolsast taga: Enam püüab Jeesuke, Mis on eksind, kätte saada. Oh et kõit ka tuleksid! Jeesus kutsub patusid!

4. Tulge siis, oh patused, Tulge kurwad hinged kärekest, Jeesus kutsub teid ja teeb Teid ka Jhalapsiks heldest! Ei ta põlga kedagi: Jeesus kutsub patusid.

5. Kurb ja haige tulen ma, Tunnistan kõik patu wiga. Oh mu Annistegija, Heida armu nüüd ja ikka! Kuule rõõmsaid sõnumid: Jeesus kutsub patusid!

6. Usus, lootes seisjan siin: Kui ka patud were tarwa, Walgets teeb neid sinu piin. Wõlaks enam sa ei arwa Minu rasked patu süüd: Jeesus kutsub patusid?

7. Ei wõi süda waewata Ega Mooses kaebtust tõsta: Minu patu kandija Tahab ise mu eest kosta! Kes mu peale tõstab süüd? Jeesus kutsub patusid?

8. Jeesus kutsub patusid, Ta on mindki wastu wõtnud, Muise ka, kes nutwad süüd, Taewa ukse lahti jätanud. See peal' elan, suren nüüd: Jeesus kutsub patusid!

Erdmanu Kenmeister 1671—1656.

Omäl wiisil. 178.

101. (382) koormab raske patt! Seda teed ma pole käinud, Mis sa mulle juhata, Ja nüüd tahaksin küll mina Sirmu pärast pattu minna.

2. Aga kuhu wõiksin jõuda Sinu selge ilma eest? Eht saaks üle mere sõuda, Hauda minna ilma seest, Oleksid mul tuuletiwad, Kas nad ju eest ära wiivad!

3. Ilmsi pean tunnistama: Ei ma kuri kõlbagi Sinu lapse nime kandma! Wõtad mind weel armule, Ära lase minu liha Sütitada sinu wiha.

4. Kui ka inimene jõuaks Mere liiwa lugeda, Ei ta siiski ilmas suudaks Pattusid kõik arwata, Wigasid kõik arutada Ega neid ka nimetada.

5. Kui ka jõe wiisil tuleks Wesi minu filmadest, Kui ka õhkamisi tõuseks Tuhandeid mu südamest: Ega siiski oma häbi Kustutaks ma nutu läbi.

6. Aga, Kristus, sinu haawad, Ja üks were tilgake Minu patud parandawad, Kustutawad koguni; Sest ma sinu juure tulen, Et ju haawus warjul olen.

7. Sinu selga koorma koidan, — Wiska patud
meresse! Wind, kui armujõkke heidan, Besse lumekarwale!
Sinu Püha Waim mind saatku, Armutiiwaga mind kattu.
Johann Franck 1618—1677.

Omal wiisil. 271.

102. (383) Isšand, oma wiha sees Ara ja mind
nuhtle! Sest ju Poeg on wahemees, Armu
saatis mulle! Küll mul nüüd Palju süüd: Siiski armu
anna, Ara wiha kanna!

2. Kes sind surmas kuulutab Ja su armu kiidab,
Seal ju nime auustab, Sulle tänu annab? Hwia ja,
Palun ma, Põrgu waln tundmast, Mita surra õndsast!

3. Isaliku armuga Minu peale waata, Mina olen
rõõmuta! Rõõmu mulle saada! Kannata Minuga, Tee
et hinge haawad Jälle terweks saawad.

4. Waat, kui nõder olen ma, Wäga nõrgaks läinud,
Waln täis luukondid ka, Et ma pattu teinud, Nutuga
Ujuma Panen oma sängi, Waewan oma hinge.

5. Suurest waewast olen ma Roguniste wäsiind,
Hingel igaw oodata, Ohates ma tüdind Kauaks ja Mitmata
Jätad hingekese Suure mure sisse?

Taganege, waenlased! Sest mind Jumal kuuleb:
Taganege, wastased! Kes teist enam hoolib? Sinu ees
Usu sees, Jumal, mina seisjan, Armu rohkest leian.

7. Mu nüüd olgu Jumalal, Isal' ja ta Pojal',
Waimul', usu andijal', Meie pühitsejal'! Rõõmuga
Tänada Tahan tema nime, Kelle au on ime!

Johann Georg Albinus 1625—1679.

Omal wiisil. 200.

103. (404) Su poole, Isšand, südamest Ma tõstan
oma heale, Wind peasta patu häda seest Ja
halasta mu peale! Sest kui sa tahad arwata Kõik wõlga,
mis mull' teadmata, Kes siis su ees wõib seista?

2. Su ees ei maksa muud kui arm Kõik pattu andeks
anda; Kõik meie töö on tühi põrm, Kes wõib su wiha

kanda? Kes võib su ees veel suursta? Waid peame
tõit hirmuma, Ja elama su armust.

3. Seepärast sinu peale nüüd, Mu Jumal, mina
loodan, Mu südames ei ole muud, Kui et sulst abi oo:an.
Mis sinu sõna tõutab, See minu hinge rõõmustab, See
peale olen julge.

4. Eht sina kaua wiivitad Mu hädas appi tulla,
Weel usun sind, mu Jumalat Ja tahan julge olla Nii
kuida usklik Iisrael, Kes sündind Waimust ülewel, Ja
Jumalat weel ootab.

5. Eht suur küll meie süü ja patt, Mis sinu vastu
teeme, Weid siiski nõnda armastad, Et sinu abi näeme.
Sa oled õige Parjane, Kes sõnast ja ka teust hea, Weid
peasta kõigest patust.

Dr. Martin Luther 1488—1546.

Wiisil: Siou kaebab suures hädas. 291.

104. (400) Oh mis olen mina teinud! Oh kuis
olen efsinud! Laia teed ma olen käinud,
Kurjast waimust petetud. Mina wäga ehmatan, Kohkun,
hirmsast kurwastan, Et sind, Jumal, maha jätsin, Põrgu
poole julgest tõtsin.

2. Wärisedes, Jumal, kaeban, Et ma olin wallatu,
Patu pärast ennast waewan, Süda on mul rahutu; Suur
on liha himustus. Suur on minu hukatus, Et su vastu
olen pannud, Oma hinge ära annud.

3. Mitu aastat olen käinud Jõleduses patu teed,
Laewa teest ma lõrwa läinud, Nii kui julged patused;
Ei ma tunnud elades Patu walu südames, Usin olin
põrgu jõudma; Kust nüüd pean armu leidma!

4. Iisand Jumal, halastaja, Sa mu ainus abimees,
Sina ainus armuandja, Ennistus on sinu käes! Sinu
juurde ruttan ma: Iisand, Iisand halasta! Minu patud
andeks anna, Surma orust wälja kanna!

5. Sinu Poeg on ristil kannud Suure halastusega,
Ja on ennast surma annud Ime armastusega: Sest ma

usun kindlaste, Et su Poeg ka minule On su armu jälle
saatnud, Ja mu patud maha matnud.

6. Oh siis, Issand, mind nüüd kuule! Mina waene
ekstija Pööran sinu poole jälle, Minu peale waata sa!
Minu hing on waewatud, Minu süda foormatud: Ara
põlga, Issand, seda, Paranda mu patu häda!

Gottfried Wilhelm Sacer 1635—1690.

Omäl wiiskl. 253.

105. (391) Oh Adam, sinu eksitus On meie elu
riffund, Et patt on meie pärandus Ja kõiki-
desse tikkund; See ussi töö On kõigile Suurt süüd ja
nuhtlust saatnud; Au Isale, Kes heldeste Meid Poja
läbi peastnud.

2. Et Gewat nõnda peteti, Et patu sisse langes,
Et Loojat maha jäeti, Sest pidas surm meid wangis.
Ei wõinud ka Meid aidata Ei ükski loodud asi. Sest
lepitas Ja lunastas Meid armas Jeesus ise.

3. Ja otsegu need wõerad süüd. Meid waesid hukka
saatnud, Nii on ka wõera õigus nüüd Meid jälle lepi-
tanud; Sest nõndagi Kui kõigile On Adam surma toonud,
Nii Jeesuke On armsaste Meil' uue elu saatnud.

4. See arm on meile näidatud, Et Poeg on meile
antud, Kes wennaks meile süündinud, Ja ristil peale pandud;
Kui õieti nüüd usume See Poja nime sisse, Siis õnnis-
tust Ja rõõmustust Meil' annab Jumal ise.

5. Nüüd walgus, tee ja wäraw ka On ükski Jeesukene,
On Isa nõu, kelt üksinda Kõik rahwas leiab õnne, Kes
annetud Ja saadetud Meid wägewaste hoidma, Kes südamest
Head ootab sest, See peab armu leidma.

6. Küll' see on armas Jumalol', Kes tema peale
loodab, See aga suure wiha all, Kes mujalt abi ootab;
Ja kurabil On osa küll Sest, kes weel Jeesust põlgab,
Ja enam weel Siin teiste peal' Kui Jeesu peale loodab.

Kes Jeesust Kristust armastab Ja tema peale loodab,
Ja kui ta häda kannatab, Kõik abi temalt ootab, Ei jää

fiis ka See abita, Küll Jumal wõtab näha, Kui wiletsus
Ja kiusatus Tal tahtwad otsa teha.

8. Oh ära wõta igawest, Oh Issand, minult ära
Sa oma sõna südamest! See on mu ainus wara, Mis
rõõmustab Ja kosutab Mu südant patu wastu, Ei kuratti
Wõi ialgi Siis teha mulle hirmu.

9. Su püha sõna juhatab Mu jalad õige teele; See
koidu täht, see seletab Ja walgustab mu meele, Et leian
ma ja tunnen ka Su kaunid annid täiest, Kui usuga Sind
paluda Ma wõtan kõigest wäest.

Lazarus Spengler 1479—1534.

Usust, usuõigusest ja usujulgusest.

Wiihil: Mu elu Kristus ise. 9

106. (409) Arm olgu kõikidega, Arm meie Issandalt,
Kes armastab meid wäga Ja tuleb ülewalt.

2. Ei kütja tee peal käia Saa meie sammugi, Kui
tema arm ei hoiä Meid elu otsani.

3. Su armu peale loodab Mu süda kindlaste, Ja
kui mind häda wotab, Ei sa must ära jää.

4. Et meil' ei tuleks häbi, Arm olgu meiega, Sest
arm toob usu läbi Meil' wõitu keelmata.

5. Pea olen wõimust saanud Ma Talle were wäes,
Kes juuri asju teinud Ka raske häda sees.

6. Su ette, Issand, tulgu Mu palwe lõpmata,
Arm kõikidega olgu! Arm olgu minuga!

Philipp Friedrich Hiller 1699—1769.

Wiihil: Nüüd surru teha matame 37.

107. (412) Kristuse weri, õigus ka On minu
aaukuub lõpmata: Ses tõlban Jumalale
nüüd Ja kui ma taewa lähen siit.

2. Kui kohtu ette lähen ma, Ei ükski tohi kaebada
Ma olen andeks andmist saand, Tall on mu wõlad kautand.

3. Sest Jeesus on mu Isand nüüd, See püha Tall, kel pole süüd, Kes surnud ristil peal mu eest: Ma jeda usun südamest.

4. Nüüd tema veri, teau ma, On ülem wara, otsata Kõik armu täius tuleb sest, See maksab taewas igawest.

5. Nüüd Talle armust elan ma, Ta teenistuses rõõmuga, Ja sõdin waprast patuga, Ei effi enam meelega.

6. Ja siiski, kui saan taewa ma, Ei oma õigust nimeta, Waid palun, et kui patune Saan were wäest rõõmusse.

7. Ka õndsad saawad minuga Siis oma Jeesust tänama: „Tall olgu kõigest kiidetud, Et ilm on tema lunastud.

8. Jah, Jeesus, ole kiidetud, Et oled lapselt sündinud, Et lunastasid werega Mind ja ka kõige ilmamaa.

9. See veri saagu kuulatud, Ja sellega kõik puhastud, Kes tahtwad oma patuga Su were warju kippuda.

10. Auukuningas, mu Jeesuke, Sa Isa Poeg, ta sarnane: Maailma peale halasta, Ja oma rahwast õnnista.

Nicolaus Ludwig Graf Bingenborf 1700—1760.

Wiisil: Oh anna tuhat keelt ja mulle. 141 ehk 138.

108. (428) Nüüd olen mina põhja leidnud, Mis minu anfru finnitab: Mu Jeesu haawus! Armu heitnud On ta, kes ikka halastab; See põhi ikka kindlaks jääb, Kui moa ja taewas hukka läeb.

2. Ta halastus on usu põhi, Mis ei wõi ära mõelda; Need armu käed on ikka lahti, Mis patusele pakub ta, Ta hale süda järgest keeb, Kas tuled, tulemata jääb.

3. Ei meie pea hukka saama, Meid Jumal tahab aidata. Siks tuli Poeg meid lunastama, Läts taewa, me eest palub ta. Ta hüüab mindki alati; Et teeksin lahti südame.

4. Oh ornuveri, mis kõik patud On Jeesu surmas neelanud! Sa patu haawad kinni seod, Sa hukkamõistmist keelanud; Et Jeesu veri lõpmata Nüüd hüüab: „Isa, halasta!“

5. Su peale tahan usus loota, Su were sisse wajuda, Sult patu waewas abi oota, Su südamesse waadata: Sealt ühtejärge leian ma Suurt halastust, mis otsata.

6. Kui mund kõik mu läest riisutakse, Mis ihu, hinge jahutab, Kui kõik rõõm ära võetakse, Kui selge häda wahutab, Kui abi jääb weel kaugele: Siis halastus jääb olati!

7. Kui tuleb ilma asjust häda, Kui nende mure alla jään, Kui püüdwad mind nii wõrgutada, Et meelest segasaks ju läen. Siis seisab ikka minu meel Weel kindlast halastuse peal.

8. Kui igast tööst ma wiga leian, Mis olen teinud ilma peal, Siis Jeesu ette maha heidan Kõik kiitlemine kaub seal: Sest üksi tunnen rõõmustust, Et Jeesus on täis halastust.

9. Mis Jeesus tahab, sündku ikka, Sest tema rohkest armastab. On see mu meeles, pole wiga, Ta minu südant waigistab. Kas rõõmu mul ehk häda weel: Ma loodan halastuse peal!

10. See põhja peale tahan jääda Senni kui elan ilma peal, Muud ma ei taha igatseda Kuni üks liige liigub weel. Küll igawest siis laulan ma: „See halastus on põhjata!“

Johann Andreas Rothe 1688—1758.

Omalt wiisil. 201.

109. (411) Kõik kallid hinge õnnistus Saab meie selgest armust. Ei peasta oma teenistus Meid iial põrgu hirmust. Ust aitab meid siin üksine, Ei maksa meie oma töö, Waid Jeesus on kõik maksnud.

2. Kui inimestest üksigi Ei jõudnud käsku täita, Siis oli Jumal wihane, Meid tahtis põrgu heita; Sest tema käsk on waimulik Ja inimene lihalik: Sest olime kõik hukas!

3. Et rahwas püüdsid omast wäest Kõik käsu tahtmist teha, Sest tegid nemad rumalast, Ei olnud õigust näha. Käsk on üksipäinis tunnistus, Kust tunnuk' meie eksitus, Mis lihameel ei mõistnud.

4. Ei meie ennast õieti Wõind patutöö eest hoida, Ehk meie seda püüdsime, Ei olnud õigust leida; Sest kawal töö kõik hukka läeb, Kui patule weel wõimus jääb, Mis emahust hakkab.

5. Ei pidand siiski täitmata See käsusõna jääma ;
Seks pidi Kristus tulema Ja inimeseks saama : See täitis
käsu täieste Ja saatis õigust kõigile ; Meid peastis Isa vihast.

6. Et Kristus nõnda täieste Du käsu ise täitnud,
Siis tuleb õigus rahvale, Nii kuidagi kiri näitnud : Et Kris-
tus oma wer-ga Meid peab õigeks tegema, Kes meie
wõlad maksnud.

7. Sest loodan mina kartmata Su peale, armas
Jeesus, Su sõna see ei waleta, Ma usun sinu heldust :
Kes usub ja saab ristitud, Sell' taewa õndsus valmistud,
Ei tema lähe hukka.

8. Kes usub kõigest südamest, See peab õndsaks
jaama, Ja usk on tunda armu tööst, Ei pea tööta jääma ;
Usk see ei lahku Jumalast, Arm aitab jälle ligimest, Kui
Waimust sündind oled.

9. Käsk näitab üles eksitust ; Siis süda muret kan-
nab, Jo Jeesu armuõpetus Siis jälle rõõmu annab. Ta
ütteleb : „Dsi Jeesust Krist!“ Ei käsk ei anna hingamist,
Ei wõi meid õigeks teha !

10. Kel õige usk on iialgi, See püüab head teha ;
See usk ei tõlba kuhugi, Kus head ep ole näha ; Usk siiski
üksi õndsaks teeb, Heast teost lähem abi näeb, Sest tunnukst
õiget usku.

11. Küll õige lootus kannatab Ja wõtab kindlaks
jääda ; Mil ajal Jumal awitab, See pole meil' küll teada,
Ta aga teab selgeste, Mis õige abi tunnike : See peale
julgest looda !

12. Kui Jumal abi wiivitab, Siis sina ära karda :
Su südant tema kinnitab, Ei lahku sinust ära, Ta sõna usu
ikka weel, Ehk arg on sinu waene meel ; Nii waigista
kõik hirmu.

13. Au, kiitus olgu südamest Müüd meie Jumalale,
Et tema põrgu wõimusest Meid lunastanud jälle ; Oh
Issand, las' meid armuga Su nime pühaks pidada, Su
riik nüüd tuigu meile.

14. Siin sündku sinu tahtmiue, Nii kui ta sünnib taewas; Oh anna leiba kõigile, Kes paluwad sind waewas, Kõik patud anna andeks la, Meid kiusatuses awita, Ja peašta kurjast. Amen. Paul Speratus 1484—1551.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

110. (416) Ma tean, mis mina usun, Mis kõiku-
mata jääb, Kus julgeste ma asun, Kui ilm
ka hukka läeb. Ma tean, mis appi tõttab, Kui käes on surma
võ, Kui ebatarkus petab, Ja nurja läeb ta töö.

2. Ma tean, mis kõiges elus Ei minust maha jää.
Mul kindel koja alus, Mis kadumist ei näe: Need on mu
Jeesu sõnad, Need selged sõnad kõik! Ses kaljukindlas
linnaš Dn minu warjupait.

3. Kas tunnen mina seda, Kes koda ehitab: See on
see Jšsand, keda Kõik taewas kummardab, See, kellel
jerawimid Auu, wäge annawad, Ja kellel' keerubimid Dn
pühad teenijad.

4. See on see armu päike, Mu Jšsand Jeesute,
See walguš, kelle läige Wiib warjud kaugele. Et tõusku
tuuli palju, Ei fiiski kõigu ma, — Mu alus ja mu kalju
Dn Dnistegija.

5. Seft see, kes okastroonil Dn ristil rippunud Ja
tes nüüd taewatsoonil' Dn Jšast tõstetud: See on ju
lepitanud Mind oma were wäel, See on mind lunastanud,
Kes Jša järje peal.

6. Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb,
Kus julgeste ma asun, Kui ilm ka hukka läeb. See on ka
surma wäljal Mu lepp ja minu sau, See taewa aasal
haljal Dn minu kroon ja au. Ernst Moriz Arndt. 1779—1860.

Dmal wiisil. 333.

III. (419) Mu hinge karjane Jehoowa, Ei saa mul
puudust olema. Ta söötab mind, see helde
Looja, Seal rohnmaa peal armuga; Mind wärste eluweele

jaadab, Kust oma karja lambaid joodab. Kui mina wäsiind, töbine, Kui süda patu hädas nutab, Siis minu järele ta ruttab, Toob elurohtu hingele.

2. Mind saadab õige tee peal sinna, Käib ees, ma läen ta järele, Kui on ka pimedasse minna, Siin surma orus hädaste, Kus on teerajad väga kitsad, Kus ohakad ja orjawitsad, Ei siiski mitte kardata ma! Ta minu juures, minu walgus, Mu kepp ja sau on tema õigus, Ta õla peal ma hingan ka.

3. Sa, Jeesus, laua walmistanud, Mull' sõnas, sakramendis ka, Waenlaste nähes ehitatud Sa wäe, rahu rõõmuga. Su rõõmuõli mind siis wõiab, Kõik muret, kurbduft ära wõidab, Mind täidab sina armuga, Mind elutarikast ja joodab, Mu närtisind hinge heldest jõddad, Sa kallid taewamannaga.

4. Ei sa mind iial maha jäta, Sa minu helde karjane, Su truudus mind ei ilmas peta, Waid käib mu järele hooljaste. Surm ihu, hinge lahutagu, Su tõutus mu pärast jäägu, Et jään kui laps su majasse. Kes tohib poega taewast a'ada! Ei keegi teda ära saada! Ta lähed taewa rõõmsaste

5. Halleluuja ma laulan sulle, Sa kallid Tall, truu karjane! Kui antaks tuhat keelt ka mulle, Kõik kiidaksid sind ühtlasi. Ei sina taha palju keeli: See süda rõõmsaks teeb su meele, Mis tõeste sind armastab. Miisugust südant, Jeesus, anna! Ei muid kui sind ma meele kaanna: Mu hing sind ikka armastab!

Johann Anastasius Freglinghausen 1670—1739.

3. Pühitsemisest ja waimulikust wõitlemisest.

Wiisi I: Kes Jumalat nii lasjab teha. 143.

112. (448) kõrwas teist. Kaks päiteist ei wõi walgustada Waad ühtlasi sealt taewa seest. Raht isandat ei keegi saa Üht aega truult teenida.

2. Hing, miks sa lonkad kahes mõttes? On Jumal waraks arwata, Miks tühjad asjad siis sind pettes Weel jõudwad sinu pidada? Ei pruudiks sind ta nimeta, Kui ilma pole lahkund sa.

3. Kui tahad Kristust omaks hoida, Siis teda üksnes himusta, Ja ära lase ennast wõita, Waid kurja himu wõida sa. Su liha peab surema Weel enne, kui siit lahkud sa.

4. Su silmad nüüd küll rõõmustawad, Kui tühje asju kätte saad, Siis aga langet häda näewad, Kui põrgu piina kannatad; Kes aga nuttes külwawad, Need hõisates seal lõikawad.

5. Maailm wiib omad surnud hauda, Ei wõi neid üles ärata; Küll omastel' wõib Jeesus jõuda Auu, elu anda lõpmata: Ta seletab neil, ihu seal, Kus teine surm on teiste peal.

6. Miks oma asju tood mu ette, Ilm, mis mul sooga tegemist? Meid päfu oma laste kätte: Mu päralt jäägu Jeesu rist! Kui jääd mu osaks, Jeesuke, Siis kõik, mis nõuan, on mu käre.

Erasmus Francisci Finx 1627—1694,

Wiisi: Mu Jeesus, elu walgus. 32.

113. (453) Loo puhas süda minule; Patt aja minust kaugele Ja keela teda wägewast Mu süda messe asumast.

2. Sull' awan, Jeesus, ukse ma: Jää sa mu sisse elama Ja pühi wälja roojus kõik Mu hingest, mis su elupait.

3. Su hea Waimu walguses, Su hehkja palge hiilguses, Mind saada kõigel eluteel Nii kaua, kui mul käia weel.

4. Ja oma taewa waraga Mu waeße südant rikasta, Nõuu, tarkust, wäge rohkestest Mull' armust saada hingesse.

5. Su nimele siis auustust Ma annan südamest ja suust, Ja kiitlen kõige enam sest, Et jään su omaks igawest.

Heinrich Georg Neuss 1654—1716.

Wiisil: Hinge Peiuke. 157.

114. (442) Jeesus, meie eel Käi ja elu teel, Siis su järel wiibimata Käime ilma kõikumata, Runni ja meid siit Kodumaale wiid.

2. Tuleb kannata, Siis meid tinnita. Meie kaebada ei taha, Olgu põli kuigi paha. Wiimaks risti tee Wiib ju sinule.

3. Olgu oma piin Meile koormaks siin, Olgu waluks wenna häda, Awita meid kanda seda, Tee meid kõigiti Rindlaks otsani.

4. Ista meiega Ole, Issand, ja! Ja kui kõrbest läbi käime, Aita, et kõik kanda wõime; Oma koju wii Sa meid wiimati. Niclaus Ludwig Graf Zinzendorf 1700—1760.

Wiisil: Oh Kristus, Luuastaja. 194.

115. (462) Mu oma sina oled, Mu armas Jeesuke, Kui ja mu sisse tuled, Ei muust ma hooligi. Sind mina meeles kannan, Su omaks ennast annan: Et andsid ennast mull?

2. Mis oleksin siin ilmas Ma, Issand, finuta? Su kallid armuhõlmas, Seal rahu maitsten ma. Tee lahti minu süda, Et rõõmsast tunnen seda Ja usus otsin sind.

3. Oh seda imearmu, Mis mulle osaks saand, Et sa mind patust põrmu Mu hädaast lunastand, Oh anna nüüd ka ise Mull' Waimu südamesse, Et jään su armusse.

4. Mu südamest oh wõta Kõik, mis ei taha sa, Ja mulle appi tõtta, Et pattu wihtan ma, Su armu tunda jõuan Ja armastada nõuan Sind kõigest südamest.

5. Kui helde on su süda Mu wastu alati! Kui koormab patt ja häda Mu hinge raskest, Siis armsaste mind kutsud, Ja hingamist mull' pakud, Et kinnitud saab hing.

6. Oh seda armuvara Mull', Issand, hoiu ja! Et ta ei kauks ära! Sels tahan ise ka Su Waimu walgust hoida Ja palwes appi hüüda Sind wara, hilja ka.

7. Kui kautasin seda Ma kerge meelega, Siis oleks minul häda Ja valu otsata. Seepärast palun mina Nüüd nuttes: Anna sina Mull' truudust järgeste.

8. Kui üksford tuleb mulle Mu wiimne tunnike, Siis, Issand Jeesus, tule Ja wii mind taewasse! Seal pole enam häda, Ei karta mul ka seda, Et ühest lahkume.

Omaj. wiisil. 138.

116. (472) Oh wõitlejad, et käige peale! Et käige Talle jälgedes, Kes aunga läks Siioni mäele, Kõik waewa, naeru kannates: Kui Pea ju wõidukrooni jaand, Laiß liige see, kes maha jäänd.

2. Mis kardate? Et seiste kindlast Nii walwades kui paludes, Eks Kristus wõimust saanud auusast Seal mau pead rõhudes? Nüüd käige järel Waimu wäes, Siis wõidu saate Kristuses.

3. Kes Siionisse aset teinud, Ei pea nõdrust kaebama: „Kui pea olen hukka läinud, Ei enam wastu seista saa!“ Sest Issand on, kes wahwaks teeb Ja nõtradele wäeks jääb.

4. Dns waenlane ka väga julge, Ei ole fiiski häda sest: Küll saame teda (julgest tulge!) Weel ära wõita Talle wäest. Waat, ta ju põgenemas on, Sest Issand siin ja Riideon!

5. Eht mau kihwt küll kurja nõuah, Ja wahel liha wõimust saab: Weel Kristus imet teha jõuab, Ta wõitleb ja ka wõitu saab; Sest olge wahwad, tõstke healt, Ju wõitja tuleb appi sealt!

6. Dns nõdrus meil, siis Tall on tugew, Meil waejus. Issand rikas on, Ka imeteust on ta wägew, Kel peas on kallis wõidukroon. Eks see ei jõua aidata, Kes kõik wõib üles pidada?

7. Kas Jumal tõrgub appi tõttes? Oh käige peale julgeste! Teil olgu häbi taplust jättes, Kui araks, laisaks lähate! See sõjamehel' häbits just, Kui maha jääb ta pealikust.

8. Ei iitski saa auukrooni näha, Kui Ta ei wõitle
 Jeesu wäes, Ei kurje himusid löö maha, Nii kaua, kui
 weel hing ta sees; Kes aga wõitleb, sõdib teal, Saab õige
 rahu kätte seal.

9. Siis walwage ja käige peale, Ja palwes hästi
 wõidelge Saks, kunni saame sinna mäele, Kus wõitu lau-
 lab Tallele: Saab otja argipäewa töö, Siis hingamise-
 päew on tae!

Johann Jakob Rambach 1693—1735.

Kes on minu wennad? Kes mu õed on?

Need on Jee - su liit-med, Need nad tõ - est on.

2. Karjate, see wäike, Karjast tunneb ta, Hüüab
 maa peal teda: Ünnistegija.

3. Need on lapsukesed, Sündind Jumalast, Kes
 ford taewas saawad Temalt auustust.

4. Need on minu wennad, Need mu õed on. Iffa
 jälle ütlen: Jah, need tõest nad on.

Inglismaalt.

Omalt wiijil. 65.

118. (482) Wõitle hästi, kui sind armjast Sumal
tõmbab omale, Et su waim wõiks raskest
foormast Lahti saada dieti.

2. Wõitle, küll on wäraw kitsas, Waewaline elutee ;
Kõik teeb lahju sull' siin ilmas, Mis ei saada taewasse.

3. Wõitle palwes, õhkamises Wäsimata, lõpmata,
Wõida wahwast usinuses, Sõdi ööd ja päewad ka.

4. Wõitle wahwast ja ole Armastus tuline !
Hoiab meel weel ilma poole, Jääb su nõu ka poolele.

5. Wõitle, ära wäsi ilmas Palumast ja õhkamast,
Ööd ja päewad ole walwas, Hoiä ära tüdimast !

6. Oled ja siis pärli leidnud, Ära liialt julgeks saa,
Magu oleksid ju wõitnud Kõik, mis sind wõib hukata.

7. Krooni hoidku sinu käsi, Pea sinui, mis sul käe !
Taganege — paha asi, Kindlaks jääda — ülem töö.

8. Kui ja himul annad wõimust, Laijalt lepid
lihaga Siis ja maha jätab Jeesust, Armu küünal kustub ka.

9. Viha himustuse tuli Teeb sind tuimaks, sõgedaks,
Ja sööb ära usuõli, Teeb su südant pimedaks.

10. Õige truudus wõitleb wahwast Patu wastu
surmani Ja ei hooli rõõmust, hädast, Waid saab wõimust alati.

11. Õige truudus püüab käia Glu tee peal alati ;
Ei ta iial patust liha Hellitada tahagi.

12. Õige truudus jätab käre, L ha rõõmu ilmale.
Tal on taewas rõõmuwara, Sinna läheb elutee.

13. Wõitlejad, oh jeda hoidke, Urge karike midagi,
Jeesu jälgis ikka käige, Taewa poole tõtake !

14. Igal tunnil meele tulgu : Surm wõib tulla
äkiste ; Usulühter walmis olgu, Oli juure walage.

15. Runni peigmees tuleb teile, Päiwi, tunde arwake !
Rõõmsast tema wastu jõudke, Ta wiib taewapulmale.

16. Jõudke, jookste, hüüdke julgest : „Walmis meie
oleme, Peasta ja meid mulla hoonest, Taewa hooneid ootame !“

Omaj viisil. 121.

119. (458) rahvas tulge! Maailma ära salgake, Mu armukatsmist kuulge; Ka oma risti kandke teal, Ja käige minu jälge peal.

2. Ma olen walguš sellele, Kes mind fiin taga nõuab; Ei pimeduses komista, Kes minu juure jõuab. Ma püha elu õpetan, Ja taewa teele juhatan.

3. Mu südames on alandus, Ja armastus mu hinges; Mu juust keeb wälja tašandus, Mis magušam kui mesi; Mu Iša päralt waim ja meel, Mu mõtted taewas ülewel.

4. Ma näitan, mis teil' kahju teeb, Et wõite põgeneda See himu eest, mis südant sööb, Ja patušt taganeda. Ma olen hinge kalju ka, Ja taewa rõõmu andija.

5. Kui teil on raske, käin ma eel, Ja teie kõrwas seisjan; Ma murran teed ja wõitlen weel Ja teie krooni hoian Iaišt sulane, kes seisma jääb, Kui tema isand sõtta lääb.

6. See omast elušt ilma jääb, Kes elu hoida püüab; Kes Kristusega surma läeb, See elu jälle leiab. Kes oma risti põlgab nüüd, See põlgab taewa auu ja hüüd.

7. Siis wõtkem selle elu sees Kõik risti rõõmsast kanda, Ja Ieesu järel käimises Ta hwolets ennašt anda. Kes wõitlewad fiin tema wäes Neil taewas elukroon on käes.

Johann Scheffler 1624—1677.

Omaj viisil. 62.

120. (478) mu eest, Anna, et ka minu süda Wõiks weel sinu ohwriks saada.

2. Ei arm wastu wõtagi, Mis ei teind sa, armuke! Mis su pühast käest ei tule, Ei see kõlba Jumalale.

3. Tapa siis ja sureta Minu meel ja himud ka, Ehk teeks tuhat walu: tõmba Hingest kõik mis minu oma!

4. Ihu, hinge, mis mul on, Hoopis sulle ohwriks toon: Oh et nüüd ei mingisugust Toomata jääts enam minušt!

5. Küll siis, Issand, kätte saad, Mis mu käest ja himustad; Küll ma siis saan veel siin waewas Armsaks ohwriks Issal' taewas.

Johann Scheffler 1624—1677.

W i i s i l: Artage! nii wahid hüüdwad. 355.

121. (475) Püha Jeesus, päiksest walgem, Sa pühit-eel, Hiilgagu küll keerubimid Ja säragu küll seerawimid: Su auu on nendest suurem weel. Tsemärgiks ole ja Ja täheks mulle ka, Sa mu abi! Mind armuga, Nüüd awita, Et püha oleksin kui ja!

2. Wainne Jeesus, nii kui sina Siin wainsest kuulsid Issa sõna Ja täitsid seda surmani. Nõnda anna sina mulle, Et saan ma sõnakuuljaks sulle, Su alla heidan alati: Oh tee mind tasaseks Ja oma sarnaseks: Sõnakuuljaks! Mind armuga Nüüd awita, Et wainne oleksin kui ja!

3. Walwas Jeesus, palwes walwad, Töös wäsi-mata ennast waewad, Ja päewal, öösel kannatad: Issand, keela hinge tuimust, Kõik hooletust ja waimu laiskust, Et tõusen, kui ja äratad. Jah anna walwamist Ja õiget palumist, Walwas Jeesus! Mind armuga Nüüd awita, Et hoolkast walwaksin kui ja!

4. Helde Jeesus, ikka lahke Sa oled ja su arm on rohke Ka sinu põlgajatele: Sinu armas päike paistab, Maad sinu wihmukene kastab Ka kurjategijatele. Mind ise õpeta Ka lahke olema, Helde Jeesus! Mind armuga Nüüd awita, Et helde oleksin kui ja!

5. Alandlik ja, Jeesus oled: Auutuningas, ja fiiski tuled Sa ilma peale waesuses. Maa peal käid ja alanduduses Ja ilma naerus, teutuses Ring orja näol, puuduses: Oh anna alandust Ja õiget armastust, Wõida uhkust; Mind armuga Nüüd awita, Et olen alandlik kui ja!

6. Puhas Jeesus, omas elus Sa oled puhas mõtetes, teus Ja kõiges omas seisuses; Puhas sinu hing ja ihu Ja puhas waim ja kõik su tegu, Jah puhas surses

eladas: Oh mu Immanuel, Ka mind tee puhtaks weel!
Puhas Jeesus, Wind armuga Nüüd awita, Et puhas
oleksin kui sa!

7. Oh siis, armas Jeesus, aita Su püha elu
jälgis käia! Sa käid mu eel ju hiilgades. Sinu Waim
mind läbi täitku, Su wäes mu ust ka wilja kandku, Su
riiti jään siis kaswades. Mind tõmba wäega, Mind hoi
armuga oh truü Jeesus! Wind armuga Nüüd awita,
Et sinna jään, kus oled sa!

Bartholomäus Crassellius 1677—1724.

Omäl wiisil. 187.

122. (444) Jeesus, oh aita, et wõimust wõin saada,
Katsu, kui pimedus kipub mu peal', Püüab
mind petta ja kahju mull' teha! Jõuetu pole nüüd põrgu
selts weel: Kurat mind kawalast kiusata nõuab, Kurwasta,
jõeluda, rikkuda püüab.

2. Jeesus, oh aita, mind otsid sa omaks, Aita, et
kurat, mu liha ja ilm Wägisi mind oma wõrku ei tõmbaks,
Ega mind petaks ka meelitaw film; Sestpoolt jo wäljast
teeb patt mulle häda! Ära ja lase ta kätte mind jääda.

3. Jeesus, oh aita, mu süda mind waewab, Alati on
minu patt minu ees; Patt, mis ma nooruses teinud ju
kaebab, Koormab mind, närib mu südant mu sees. Nõnda
ja heldest mind alandab, Issand: Lase su armu ka maitsta
mu südant

4. Jeesus, oh aita, kui mässama tõtwad Kadetus,
kõrkus ja julgus mu sees, Kui minu himud mind kiusata
wõtwad, Seisku mu karjus siis selgest mu ees, Olgu siis
minule enesest häbi, Suregu liha su haawade läbi.

5. Jeesus, oh aita, et omaks ma annan Kõil oma
tahtmise koguni sull', Sind aga kuningaks südames kannan,
Et oleks maitsta su rahu ka mul. Suregu südames, mis
pean kalliks, Loe, ja karjane, mind omaks talleks.

6. Jeesus, oh aita, et mina ei lähe Nõrgaks, kui
walemeel liigub mu sees, Tahab ka kõwerat õigeks siin teha,

Olgu mul wõimus siis Jumala wäes. Seisa mu poolt, oh mu walguš, mu Jumal, Et ma wõin mõista, mis õige, mis rumal.

7. Jeesus, oh aita, et palun ja walwan. Raitaja, ei uinu ei maga ja ka. Ohka sa mu sees, kui waimus ma õhkan, Mind oma palwega lepita ja! Ohk küll mind pimedus katta weel nõuab, Siiski mu Jumal mind ärata jõuab.

8. Jeesus, oh aita, kui kõik ära kaub, Lootust ja abi ma kuskilt ei näe, Tuimus mind wõidab ja südames tõuseb, Siida ka palwete julgust ei saa; Kristis sa jõudsid, mu waeše eest surra: Ega sa rõhutud roogu ei murra!

9. Jeesus, oh aita, et wõideldes wõidan, Runni mind ehitab wõimuse kroon; Siis ma sind kummardan, tänan ja kiidan, Alati kiituse laulusid loon, Seal kus su nimi saab kiidetud järgest, Ilmsiks su wägi on saanud nii rohkest.

10. Jeesus, oh aita, et kuuleme pea Siionit hüüdwad: „Meil wõimus on käes! Babilon mäsšas küll tänini wäga, Suba ta langes su wõimuse ees.“ Issand, oh lõpeta sõdimist ise, Siionil wõitu nüüd andku su käsi.

11. Jeesus, oh aita, et walmistan ennast Pulmal', mis Talleke pidama läeb, Ehita Siionit kallist ja kenast, Tee et ta Paabeli hukatusi näeb, Suba ta kõikumas, langema hakkab: Walmista, Siion, su Jeesus sind aitab!

Johann Heinrich Schröder. 1666—1699.

123.

Clawalt.
mf

Ar - ka, oh ris - ti rah - was,

p *mf*

Waat ju - ba ku - mab koit! Wõit - le - ma, o - le

p

wah - was, Wei - e kääs on wõit! Wal - mis - ta

wa - ra tee - - le Ja pa - ne wõö - le wõö :

mf

Wee - reb ju päi - ke öö - le, Siis on ot - sas töö.

2. Tõuse siis, tõtta tööle! Võuna aeg juba kää! Ets fina Jeesusele Etu anda tõi? Kristuse risti külge Lih ja himud löö — Weereb jo päike ööle, Siis on otsas töö.

3. Urka, ju õhtu jõuab, Võpmas ju palaw päew! Kõik meie jõudu nõuab Wiimse aja waew. Tungi siis wahwaft peale, Kunni weel walguš kää: — Weereb ju päike ööle, Siis on otsas töö.

R. Hofst.

Ristist ja rõõmust.

Omalt wiisil. 143.

124. (492) tunneb ülewalt, Ei Jumal temast ära lähe, Et temal küll on häda käes; Siis sina usku tunnistad, kui hädas usud Jumalat.

2. Mis on sul suurest murest abi? Mis kasu annab kurwastus? Sa läed küll wanaks mure läbi, Ei löpe sinu wiletsus; Kui sina liiast muretsed, Siis oma waewa kaswatad.

3. Rõit olgu nii, kui Jumal tahab, Kes kõige asja tegija: Kuis tema sinu osa jagab, Nii pead rahul olema. Küll Jumal teab selgeste, Mis tuleb tarwis kõigile.

4. See Jumal, kes meid kurwastanud, Võib pea jälle rõõmusta, Kui muretund on mööda läinud, Siis tuleb tema abiga: Kust siis su meel ei mõtlegi, Seal tuleb abi sinule.

5. Kui sina sattud wiletsusse, Siis ära mõtle südames, Et see saand taewaõnne sisse, Kel ifka kaunis põlw on käes. Mis meie õnneks arwame, Läeb hädaks, waewaks peagi.

6. Küll Jumalal; on kerge asi, Ja tema teeb ka sagedast, Et see, kel hästi käinud käsi, Saab waefeks, sandiks usinast: Seesama Jumal awitab, Et waene pea rikkaks saab.

7. Siis wõta wiimselt see hea nõuu: Tee tööd ja palu Jumalat! Ja anna lauldes talle auu Ka siis kui kurja kannatad. Kes Jumalast ei tagane, Ei Jumal seda unusta.

Georg Neumark. 1621—1681

Wiisil: Kes Jumalat nii lasseb teha. 143.

125. (497) rist, sel Jumal ligi ka. Sull, lihalust on taewast kallim, Kui oled ilma ristita; Sind tuleb õndsaks arwata, Kui risti koormat kannad sa.

2. Kui rist on ränk, siis usk on kangem, Ei kogu usk siin ristita. Su hinge põld on tuhast kuivem, Kui nutust ta jääb kastrmata. Kuis tuli kulda puhastab, Nii rist ka usku seletab.

3. Kui rist on ränk, siis meel ka heldem, Eks kaswa tuli tuulega? Nii on ka päewa selgus kallim, Kui pärast jadu paistab ta: Mis oli tuleleegile, On rist su armastusele.

4. Kui rist on ränk, siis palweid rohkem, Kas mahla annab haawatult. Kui taewas pilwes, torm ka kangem, Saab kompast hoolast waadatud. Kui Taawet poleks kiusatud. Ta poleks laulu laulanud.

5. Kui rist on ränk, siis himu suurem, Mis taewa poole ajab siit. Küll Kanaan, su meelest parem, Kui kõrbes ära wäsisid. Kui maad ei leidnud warwale, Siis tuwite läks laewale.

6. Kui rist on ränk, siis surm on armsam, Sa ootad teda himuga, Et patust, mis sull' surmast hirmsam, Sa wõiksid üksford peajeda. Siis tunnistab rist hana peal, Et oled wõitnud surres weel.

7. Kui rist on ränk, siis kroon on kallim, Mis taewas pandud tallele, See järele on himu suurem, Mis nüüd weel pandud warjule. See kroon tõik koormad fergeks teeb. Et süda suurest rõdmust keeb.

8. Sa ristipoodud Jeesus, anna, Et armsaks lähets mulle rist! Wind kõigest ristist läbi kanna, Ja anna mulle armulist, Et usk, kui risti kannud teal, Siis saaks ka elu krooni seal.

Benjamin Schmolck. 1672—1737.

Wiisil: Oh Jeesus, sinu walu. 237 b

126. (505) Wind wõta rõdmustada, Ma palun, Jssand, sind, Suur on mu patu häda, Mis hirmsast waewab mind! Sest üksi sinu poole Ma hüüan risti all Ja loodan armu peale, Mu Peastja, ülewal!

2. Wind kiusab kawalaste Weel hinge waenlane, Ma langen sügawaste, Kui sa ei lähene. Ta wõtab oma

wangi Meid liha himuga, Ja petab waeleid hingi Waa-
ilma iluga.

3. Käst on mu karistaja, Mind põrgu hirmutab ;
Su arm mu rõõmustaja, Kui surm mind ähwardab. Weel,
Jssand, sinu wiha Wa kardan kangeste, Kuid armust hinge
iha Saab rõõmuks ometi.

4. Oh õnnis, kui sa ootad Siin abi Jeesu käest,
Ja armu saada loodad Ta püha sõna wäest ; „Mu juure
kõik nüüd tulge, Oh waeled, waewatud, Mu armusõna
kuulge, Kes raskest koormatud !“

5. „Siis saate hingamise Mult kätte rohkesti, Et
mina rahu ise Teil' saatnud heldeste. Kes minu-iket kannab,
Saab õndsja rahule, Wis minu arm sell' annab, Kes
usub kindlaste.“

6. „Teid tahan uueks lüua,“ Nii ütleb Jssand weel,
„Aut elu teile tuua Siin oma armu teel. Teil, oma sõna
wäge Wa panen hingesse : Sest wõtke usu tuge, Et
kindlast seifate.“

7 „Wu sakramendi anne Weel armus finnitab, Et
faub kohtu wanne, Wis hinge hirmutab, Et patule sa sured
Ja kaswad õiguses, Kui minu juure tuled Sa omas waeuses.“

8. Sest, Jsa, ülendada Sind tahan igawest, Ja,
Poeg, find auustada Ka kõigest südamest. Saks Püha
Waimu läbi Mind usus finnita, Ja anna heldet abi, Et
kaswan armus ka !

Johann Wilhelm von Fürstenberg, 1551—1569 Piwimaa
ordomeister 1560 Wiljandi lossis wangi wõetud, suri Wenemaal
1568 ära wangipõlwes.

Dmal wiissi. 239 eht 237 b.

127. (508) Mis waewab sinu südant, Mis iial
nõuad ka, Sell', kes on meie Jssand, Kõik
hõoleks anna ja : Kes tuuli, pilwi, taewast Kõik hästi
walitseb, Küll see find peastab waewast Ja su eest muretseb.

2. Sa pead Jsa uskma, Siis käsi hästi käib, Ja
tema peale waatma, Su töö siis korda läeb. Ei aita

liiad mured, Ei maksa kurbtustki, Sest Jumal tahab
 palwid, Siis aitab heldeste.

3 Sa, armas Isa, tead, Mis kahjuks tuleb meil',
 Su lastele kõik sead, Mis hea ja tarwis neil'; Mis fina
 ette wõtad, Kõik teed ja wägewast, Su meele pärast tõttad
 Kõik seadma usinast.

4. Kõik wõid ja, Issand, teha, Sest sul on rohke
 nõu; Su töö on hästi näha, Su wiis on selge au. Kes
 tundab wastu panna, Kui oma lastele Kõik abi tahad anda
 Siin hädas rohkestes?

5. Ehk wõtwad wastu panna Küll hoopis kuradid,
 Ei Jumal siiski anna Neil' wõimust ühtegi; Mis tema
 wõtab ette, See peab sündima, Mis tahab tema mõte,
 Peab korda minema.

6. Mu hing, nüüd looda rõõmsast Ja oota julgeste:
 Küll Jumal sinu hädaft Sind peastab heldeste. Kui wõtad
 kannatada, Siis tuleb abi tõest, Sind wõtab rõõmustada
 Su Issand armu wäest.

7. Oh jäta mure maha, Mis südant waewawad Ja
 wõtwad walu teha, Et wäga kurwaks saad. Su kohus pole
 seada Neid asju ilma peal: Küll Jumalal on teada, Mis
 kasuks tuleb teal.

8. Kõik tema hooleks anna, Sest ta kõik targast teeb;
 Siis saad ja imeks panna, Kuis see kõik korda läeb, Kui
 tema ime abi, Mii kui ta tõutand, Sind mure orust läbi
 On armust awitand.

9 Küll wiibib wahest tülles Ta oma abiga, Et
 nagu ristitules Ei mäletaks sind ta; Ei siiski sind ta jäta,
 Waid usku katsub ta: Kas pead kinni teda Ka hädas rõõ-
 muga?

10. Kui siiski tema poole Sa hoiad kindlaste,
 Siis näed ja tema armu, Kui ja ei mõtlegi; Siis tema
 armust peastab Sind raske koorma alt, Mis üürisefeks
 kestab Su kasuks ülewalt.

11. Oh õnnis fina oled, Sest kiites, tänades Sa
 wõimust saad, ja tuled Anuehtes hiilgades; Suur Ju-

mal ise annab Sull' rõõmu rohkeste, Et talle, kes sind
peastab, Sa laulad rõõmsaste.

12. Oh wõta lõpetada Kõik meie häda teal, Meid
nõtru toetada; Su helde isameel Hoolt kandku meie pärast,
Et meie peaseme Sest kurja ilma karest Ja taewa läheme.

Paul Gerhardt 1606—1676

Omalt wiisil. 282.

128. (504) ju Jeesuke! Kes mult teda wõtab? Kes
mind keelab taewa saamast? Sumala Pojaga Usus elan
findlast

2. Mästi ma emahust Ilmale Tulingi, Polnud
mul siis rikkust; Mästi ma lähen ära Surema, Hauda
ka, Jätan oma wara.

3. Kõik, mis mulle waraks pandud, Pole mu Oma
ju, Sumalast ta antud; Tahab ta kõik ära wõtta, Wõtku
ta! Siiski ma Tahan kiita teda.

4. Kui ma sattun wiletsusse, Ehk on mul Häda
küll, Ei saa hukatusse; Kes mind paneb risti kandma,
Teab ka, Kuidas ta Peab abi andma.

5. Sumal on nii sagedaste Rõõmustand, Jahutand
Südan wägewaste; Kannan siis, mis peale paneb. Truu
on ta Helde ka, Isa wiisil nuhtleb.

6. Ilmawürst ja tema orjad Põlata, Pilgata Wäga
hästi mõistwad; Tehtu nemad ikka seda, Olgu Peal!
Sumalal' Teada on mu häda.

7. Kristiinimese süda Peab ka Olema Rahul, kui
on häda. Kui surm peaks ligi saama, Tema meel Siiski
weel Peab rahul' jääma.

8. Suretoda surm ei jõua, Elusse Tungime Läbi
surma, hana; Surm, see lõpetab su waewa, Awab tee
Sullegi, Mis wiib üles taewa.

9. Seal ma tahan rahul olla, Südameest Kõigest
wäest Tänu laulu laulda. Pole maa peal õiget elu; Ürike,
Tühine On maailma ilu.

10. Mis on ilma warandused? Kallis kuld Du ju muld, Waewab inimesi. Taewas on need kannid annid, Tõsine Karjane Söödab seal mu hinge.

11. Karjane, sind kiidan kõrgest, Et sa mull', Mina sull' Omaks saanud järgest. Olen sinu kallis wara, Sje ja Werega Wind ju ostsid ära.

12. Minu oma oled sina, Jeesuke, Sinusse Kinni hakkau mina. Sind ei iial mina jäta, Saada sa, Wind, tus ma Wõin ju juure jääda. Paul Gerhardt 1606—1676.

Omat wiisil. 235.

129. (484) Ei lahku mina sinust, Mu ainsast Ju-
malast, Sest sa ei lahku minust, Waid
hoiad wägewast Mind ikka hoolega; Su silmad mu peal
waatwad, Su käed mind truust saatwad, Sa aitad armuga.

2. Kui pöörab ära minult Maailma hea meel,
Siis leian armu sinult, Oh Issand ikka weel! Sa aitad
häda seest, Sa peastad patu häbisi, Sa aitad tõbest, wan-
gist Ja hoiad surma eest

3. Su peale mina loodan, Kui häda, waew on
käes, Ma sinult abi ootan, Mu Jumal, abimees! End
ihu, hingega Ma annan sinu kätte; Kõik, mis ma wõtan
ette, Su hooleks jätan ma.

4. Ei sina jalli seda, Mis mulle kahju teeb, Ka
fiis, kui tuleb häda, Su isasilm mind näeb: Ka Poja
andsid ja, Kes patu ära wõitnud, Mu ihu, hinge tõitnud,
Sest tahan tänada.

5. Kui ilm ka hukka lähleb Kõik oma iluga, Kui
au ja rikkus lõpeb, Mis nõuti himuga, Siis on mul ikka
weel Üks parem ase teada, Kus julgeste wõin jääda; Jee-
juse süles seal!

6. Ehk ma küll siin näen waewa Ja häda ilma
peal, Saan ükskord fiiski taewa, Kui Jeesu armu heal
Mind kutsub heldeste, Siit käsi ära minna Ja taewa
tulla sinna, Kus jään fiis järgeste.

7. Suur Iſa, taewa Looja, Kõik head on meile teind, Ja annud oma Poja, Kes armust surma läind; Ja see on Waimu nõu, Et meile usku anda, Weid wiimaks taewa kanda: Sest Jumalale au!

Ludwig Helmbold 1532—1598.

Omäl wiisil. 112.

130. (520) Oh Jumal, sinu peal; On julge minu meel, Sa wõid mind awitada, Wu waewa wähendada, Küll lõpeb minu häda, Kui tahad teelda seda.

2. Eht waewawad mind nüüd Wu rasked patusüüd, Ma tahan, Jeesus, loota Ja sinult abi oota: Su hooleks ennast annan, Kas suren ma wõi elan.

3. Eht surm mind suretab, Surm mulle kasuks saab; Sest Kristus on mu elu: Wu kõige kallim ilu, Mind surmast läbi kannab, Ja elu mulle annab.

4. Oh Iſsand Jeesus Krist, Sa andsid armulist End risti peale puna, Et saaksid elu tuua Mull' waesel, ja meid kõiki Ka saata taewariiki.

5. Nüüd ütlen aamen tõest Ma kõigest südamest! Meil anna armust sina Su juure taewa minna, Et seal ka wõime järgest Su nime kiita kõrge.

Sigismund Weingärtner 1609.

Wiisil: See päew nüüd meile kätte sai. 85.

131. (500) Laps, wõta wastu rõõmsaste, Mis Juja seal, Siis ole julge: Kasuks sull', Mis Jumal teeb.

2. Ta meel on kõige heldem meel, Ta pole kurja soowind weel, Ta saabab sulle hingamist; Sest wõta wastu rahulist, Mis Jumal teeb.

3. Ta nõu on kõige targem nõu, Sul on sest kasu, temal au. Maailma nõu kõik nurja läeb; Ja kindlast seisma üffi jääb, Mis Jumal teeb.

4. Ta süda kõige truim on, Sest ta on õige Riideon: Ta sõdib walwab nende eest, Kes rahul seega südamest, Mis Jumal teeb.

5. Oh süda, kiida kalliste, Oh suu, ja laula rõõmsaste Ta armu nõuust suurest väest, Ja mõtetest ja kõigest sest, Mis Jumal teeb.

6. Ta wägewaste walitseb, Ta meile suwe, talwe teeb, Waa wilja, rohtu kaswatab, Kuu, päike seda kuulutab, Mis Jumal teeb.

7. Kõik kurje tunneb, leiab ta, Kõik omaksid ta kaitseb ka, Ta hoiab oma lastest, See rõõmustab ka jälle sest, Mis Jumal teeb.

8. Siis jäägu peale ilmale, Mis iial kallid temale: Mu, lust ja rõõm, suur wara ka. Sa aga sellest rõõmusta, Mis Jumal teeb.

9. Kui pead risti kandma ja, Siin ilmas kurbtust nägema, Siis Jsa witsast rõõmusta, Ja ole rahul sellega, Mis Jumal teeb.

10. Ust saadab armu pärandust, Ja lootus kallist kannatust, Reed jäägu sinu hingele! Siis saad sest rahu omale, Mis Jumal teeb.

11. Waat taewas on sul walmis kroon Ja Jeesu kõrwas rahutsoon, Seal maitseb siis ja kiidad ja Weel rõõmsaste ja lõpmata, Mis Jumal teeb.

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omalt wiisil. 487.

132. (525) peale looda, Ta on peastija. Öö wististe Väeb sull' koidule, Talwe järel tuleb kuldne lewade. Mu-rede marus ja häda sees On sul warjaks Jumal, truu abimees.

2. Dota hing, oh wota Issandat ja, Tema peale looda, Ta on peastija. Kui langeb kõik, Sul on warjupaik, Rangem kui su kaitaja pole laente käik. Ta on ju aitja su häda sees. Weidki, Issand, aita, truu abimees.

J. Fr. Räder 1815—1872.

Omalt wiisil. 249.

133. (507) Mis Jumal teeb on ikka hea. Ta taht-
hule, Kõik jätan tema hooleks. Mu Jumal ta, Kes
wäega Meid hädas hoida mõistab, Ta tehku, mis ta tahab.

2. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ei ta mind
ilmas peta. Kus saadab ta, seal õige tee, Ei ta mind
maha jäta. Ta armust mull' Saab juba küll; Ehk olgu
häda käes, Ta võib mind peasta wäes.

3. Mis Jumal teeb, on ikka hea; Eks tema mu-
ret kannu? Mu helde arst ei ilmaški Mull' surma rohtu
anna Hea rohu eest. Ta truudusest Ma hädas abi ootan,
Ta armu peale loodan.

4. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ta minu elu
walgus, Ei kurja mina temast tea, Ta töö on selge heldus,
Mii risti all Kui rõõmu a'al: Kõik saawad näha seda,
Kui ustaw on ta süda.

5. Mis Jumal teeb, on ikka hea; Ehk wahest pean
jooma Ka mure peekrist rohkeste, Ei jää ma süiski kartma,
Sest wiimati Saab ometi Mu süda kallist rõõmu, Mis
lõpetab kõik hirmu.

6. Mis Jumal teeb, on ikka hea, See lootus ei
tee häbi. Ehk läigu minu elu tee Ka hädast, surmast
läbi: Mind heldeste Ja truuste Mu Isa süles kannab.
Ta andku, mis ta annab! Samuel Rodigast 1649—1708.

5. Iseäralikkude seisfuste ning aegade laulud.

a) Lapsepõlwe laulud.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule ja. 31.

134. (546) lapsepõlwes ka, Sa olid waga lapsuke, Ei
rikkund patt sind kurjaste.

2. Sest paluwad sind lapsed ka: Oh anna meile
armuga, Et sinu käsku täidame, Su jälgis, Jeesus, kõnnime.

3. Oh anna Waimu heldeste, Siis õpime ka truuste,
Ja õiget põhja leiame, Su armus ikka seisame.

Böömimaa wennad.

Wiisil: Meil' oma sõna kinnita. 28 ¶

135. (545) Mind, Sumal, kaitse armuga, Mu
armast isa, ema ka, Mu õdesid ja wendi ja
Kõik hoiarohke abiga.

2. Kõik suguseltsi õnnista Sa oma kalli armuga,
Mind hoiarohke pattu tegemast, Ja pühitse mind, oma last.

Johann Heermann. 1585—1647.

Wiisil: Müüd on see päew ju lõppenud 18.

136. (544) Ma olen väike lapsuke Ja püüan
õnnistust, Ma olen rammust nõdruke, Ei
tea hakatust.

2. Sa olid, Õnnistegija, Mu heaks lapsuke! Sa ostsid
oma werega Mu hinge omale.

3. Müüd, armas Jeesus, anna sa, Et tänada wõin
sind; Ma olen ilma kartmata, Et armastasid mind.

4. Mu südant tahad ohwriks sa Ja täiest omale,
Sa tahad seda armuga, Mull' täita täieste.

5. Mu süda wõta omale Siis, kallid Jeesuke! Sull'
eluhooneks olgu see, Sa minu armuke!

6. Mind wõtsid lapsuks wastu sa Kristmises heldeste,
Ja kui weel olin mõistmata, Mind löid ju uueste.

7. Mu hinge puhtaks, selgetks sa Siis pesid armsaste,
Küll seda usun tõest ma: Mis puudub minule?

8. Ei ole jõudu ühtegi Mu wäse lapse käes! Sest
aita, Issand, Jeesuke, Sa wägew abimees!

9. Mu südant hoiarohke puhtalt sa, Et roojaseks ei saa,
Mis pesid oma werega, See jäägu puhtaks ka.

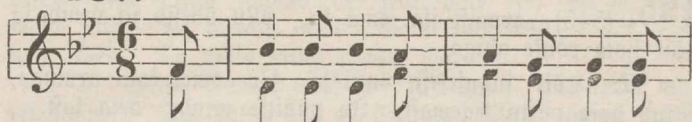
10. Kui kutsud mind siit ilma seest Ju noorelt, —
mis on seft? Ma peasen mitme häda käest, Saan rahu igawest

11. Kui wanaks pean minema Ja kaua elama, Mu
kulla Jeesus, aita ja, Et usku pean ma!

12. Kui puhtaste saan eland ma, Sest jeks sain ris-
titud, Siis õnnist otša saada ja, Ja anna mulle juud.

Nicolaus Ludwig Graf Zinzendorf 1700- 1760.

137.

Ma o - len wäi - ke kar - ja - ne, Mull'

loo - dud laul - ja keel, Sest lau - lan kui üks

lõ - o - ke, Ja rõõ - mus on mu meel.

2. Ma taewa waatan ülesse, Siis tuleb meele see,
Et seal üks hea karjane, Ma tema talleke.

3. Sind, kallis taewa karjane, Ma tänan südamest,
Et hoiad, kaitseid heldeste Mind, oma tallekest.

M. Körber.

Omaj. wtsifil. 387. a.

138. (547) hingeke: Jeesus karjaseks mull' saanud,
Heldest hinge kosutanud, Mind ta tunneb, armastab, Nime-
pidi nimetab.

2. Tema helde hoin all Olen kaunil karjamaal :
 Karjane mind õlal kannab, Mulle magust toidust annab ;
 Ja kui tunnen jänu ma, Foodab ta mind armuga.

3. Etz sa hõiska, hingeke : „Olen õnnis talleke ! Ja
 kui õhtu jõuab maale, Jõuan sinu rinna naale, Karjane,
 jeal hingan ma, Üliõnnis lõpmata !“

Luise von Hahn 1724—1782.

b) Palwelaul ülemate eest.

Wiihil: Mu nimi taewas firja pandub. 266.

139. (552) Täis tänu teda kummardagem, Kes kõit
 maailma walitseb, Ja tema kiitust kuulutagem.
 Kes heldusega hoolitseb ! Ta kuud ja aastad mööda saadab :
 Nad läewad, ta nad uueks teeb, Ta armul meie peale waa-
 tab Ning igaweste heldeks jääb.

2. Kel tarkust küllalt ära mõista, Kui suur on taewa
 Jsa arm ? Ta lasseb oma päikse paista, Ja ilul hõiskab
 mulla põrm ; Ta ütleb ühe ainsa sõna, Ja silmad rõõmust
 särawad ; Ta trööstib meid, ja noor ning wana Siis
 taewa rahu tunnewad,

3. Sa Jsa taewas, suur ja wägew, Sind palume
 nüüd südamest : Oh ole meie hulgas tegew Ka edaspidi
 heldusest ! Meid armust igas hädas aita Ja igas töös
 meid toeta ; Meid aita wõidelda ja wõita Ning kiusatu-
 ses kinnita.

4. Meil' anna ikka kallist rahu Ja kaitse keisrit
 kahju eest ; Et kurat kogudust ei löhu, Meid warja juma-
 likust wäest ; Meilt keela ära patu häbi Ja kangekaelus
 kauta ; Tee wabaks oma Poja läbi Meid igawese armuga.

5. Oh tröösti, Jsa, neid, kes waesed Ja kannata-
 wad risti all, Kes waesed lapsed, lesed naesed, Kes haiged,
 süüta, wahi all : Oh anna ise, mis neil' waja, Meid toida,
 täida heldeste ! Ja kui meid wiimselt kutsud koju, Siis
 wii meid taewa õndsaste.

J. Bergmann sündinud 1856

c. **Mašta aegadest ja ilmadest.**

Wiijil: Mu jõud sind tahan armastada. 138 eht 141.

140. Müüd rõõmsaks lähewad mu meeled, Et kätte jõudnud kewade, Müüd lahti peasewad mu keeled, Ja minu healed laulule. Ma laulan päewad, laulan ööd, Ja kiidan oma Looja tööd.

2. Puud metsa sees kõik pakatawad, Ja haljaks lähed karjamaa; Kõik linnud laulwad, rõõmustawad, Kõik lilled mõtawad õitsema. Kõik ilm nüüd seisab filma ees Kuld päikse paiste ilu sees.

3. Ma lauldes lähen karjamaale, Ma lauldes istun metsa sees, Ja annan tänu Jumalale, Et ilus kõik mu filma ees. Kui särast ilu juba teal, Mis olema siis weel saab seal.

Dr. Adalbert Hugo Willigerode 1816—1893.

Wiijil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

141. (561) Mu süda olgu rõõmus nüüd, Et Juul mal jagab kaunid hüüd Sel rõõmsal suisel ajal. Waat rohu aiad õitsewad Ja ilusasti kosuwad Müüd kõigis paigus laial.

2. Mets pakult lehti lautab, Maa ruttu rohust haljendab, See kõigil' kaunis näha. Kõik lillekesed õitsewad Ja kauniste ka kasvawad: Nii mõtad, Jumal, teha.

3. Kõik linnud pesitewad Ja oma laulu laulawad, Ja Loojat kiita püüdwad: Ja öövik, kagu, lõuke Ja tuwik ja tihane, Et metsad vastu hüüdwad.

4. Ju jõed keerul kohawad Ja wõsa warjul keerlewad Ja ääre taja jookswad. Kus iganes on rohumaa, Seal wainul rõõmsa lauluga Müüd lapsed karja hoidwad.

5. Müüd mesilased magusat Mett mesipuusse forjawad, Ja lendwad ümberkaudu; Ka annab Jumal wiljapuust Su südamele kinnitust, Ja jõuetumal jõudu.

6. Põld kannab wilja rohkeste, See katab teda pakuste, Teeb igalmehel' rõõmu, Seft kiidetakse Jumalat, See juure anni jagajat, Et tunnukse ta armu.

7. Ei mina taha unusta, Waid ifka meeles pidada,
Mis armas Jumal teinud. Kõik ilm ju kiidab tema tööd,
Ka mina kiidan seda head, Mis film on temast näinud.

8. Ma mõtlen, kui on minul teal Nii armas seisus
ilma peal' Siin waeses elu põlwes: Mis saab weel pä-
rast olema, Kui saame taewa tulema, Seal igaweses elus?

9. Oh et ma seal ju oleksin Ja sinu juures elaksin,
Oh helde Isa taemas. Siis saaksin ingli jeltsis ma Sind
ülendama rõõmuga, Kui olen peaanud waewast.

Paul Gerhardt 1606—1676.

Wiisil: Nüüd hingwad inimesed. 117.

142. (562) Nüüd sügise on tulnud Ja wilud päe-
wad toonud, Ööd külma, wihmaga. Sui
läinud mööda lendes, Kõik kaub filma nähes Ja inimene
ije ka.

2. Sa, igawene Issand, Meid walmistada tahad
Ka wiimse ajale. Seks sõna meile saadad Ja seda mõista
annad Ka looduses meil' selgeste.

3. Miks tahad wastu panna, Oh hing, sa ennast
anna Truu Isa hoolele. Ta heldeste find loonud, Unt
elu sulle toonud On armu nõuu järele.

4. Kui tema risti saadab, Mis armas, sinult wõtub,
Tal fiiski isameel. Siis ärge nurisegem, Waid seega rahul
olgem, Mis tema peale paneb weel.

5. Kui armas ilma kära, Siis taewa annad ära Sa
kerge meelega. Oh Jeesus, sa mind tõmba, Sind igatsema
saada Meid oma armuwäega. Heinrich Albert 1604—1668.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

143. (565) Waitseks jäänud ilmamaa Sinu kiitus
kuuldawal; Helde Issand, aita mind Winiu
hingfi otsib find.

2. Kes sa tähti talutad, Nasta jooksu juhatab, Is-
sand, kes sa muutmata, Tegewuses hingad ka.

3. Tuule õht nüüd talwne, Hüüab meie hingesse: Kuhu
sui nüüd kadunud, Mis meil' armust annetud?

4. Lume walge willake Langeb maa ja järwele, Aga pehme tuule käes Sulab ta'gi päikse ees.

5. Halla tuhka ülewelt Puistab Issand pilwedest: Külm, kes seisab sinu eel, Tuiskab põhjast tormi wael?

6. Kõik, oh ilma kuningas, On ju käsku ootomas: Kewad, sui ja sügise, Kare talwe tuisune.

7. Oh et sind ma öieti Kuuleksin kui nemadki, Et ju arm saaks wägewaks, Mis mu hinge juhataks.

8. Ilm, siis tohtu külma ees, Süda leegib minu sees: Armupäike, paista mull' Siis ta põleb, elab full'.

Joachim Neander 1650—1680.

d. Reisi laul.

Wiisil: See päew nüüd meile tätte jai. 85.

144. (568) Su nimel, Issand, kõnnime Inglise
seltsis reisine, Meid saada oma armuga
Nii kuida Issroeli ka. Kürieleison.

2. Oh ole meie seltsimees, Kõi meie kaasas armu-
wäes, Meid meie tee peal juhata, Kõik õnnetusi keela ja
Kürieleison.

3. Eht keelaku meid mäed ja weed, Eht kurjad ilmad,
pahad teed, Su abil fiiski jõuame Kõll sinna, kuhu tahame
Kürieleison.

4. Sa, Jeesus, oled õige tee, Meid saadad sina tae-
wale, Meid wõeraid oma maale wii, Saks sinu weri wa-
lati. Kürieleison.

Nicolaus Heermann 1561.

V. Surmast, ülestõusmisest ja igawesest elust.

Omalt wiisil. 9.

145. (590) Mu elu Kristus ise, Surm mulle
kasuks ka. Tall' annan hingekeese, Siis õnd-
sast lahtun ma.

2. Suur himu on mul minna Siit ilmast rõõmuga
Su juure, Kristus, sinna Su riiki pärima.

3. Ma olen wõimust saanud Siin häda, waewa sees,
Et mind on lepitanud Mu Jeesus, abimees.

4. Kui tahtwad kinni minna Mu silmad, kõrwad,
keel; Siis, Jeesus, kuule sina, Kui mina õhkan weel.

5. Kui süda, meel ja mõte Kui küünal kustuwad,
Mind wõta oma kätte, Kuis sina tõutad.

6. Kui, Issand, tahad seda, Et pean lahkuma, Siis
lõpeta kõik häda, Et rahus suren ma.

Las' mind su külge jääda Kui usklik lapsuke, Ja elu
nõnda seada, Et rahus suren ma.

8. Seal alati wõin kiita Sind, Kristus, Isaga, Ja
Pühäl' Waimul' näita Suurt auu lõpmata.

Anna, Stolbergi krahwi proua 1600.

Dmal wiisil. 141. 145 ehk 143.

146. (579) Küll minu surm wõib ligi olla! Neg ära
läeb, ots pea käre: Küll mullegi wõib ruttu
tulla Ju minu wiimne tunnike. Jeesuse pärast palun ma:
Mind aita õndsast lahkuda!

2. Kõik enne ööd wõib teiseks minna, Kui oli wara
hommikul; Et siin maailmas elan mina, On alati surm
ligi mul. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

3. Oh õpeta ja, Jeesus, ise Mind otša peale mõt-
lema, Et põgenen su haawadesse, Ei patust pöörmist wi-
wita. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

4. Mu maja asju aegajast seada Mind aita, ja
mind walmista, Et wõiksin sulle ikka öelda: Tee minuga,
kui tunned sa!" Jeesuse pärast palun ma: Mind aita
õndsast lahkuda!

5. Oh Isa, patud kinni kata Kristuse püha werega,
Ja haawadesse tahan matta Ma hinge, siis saan rahu ma:
Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

6. Ei midagi, kas elan, suren, Mind Jeesusest ei
lahuta: Ja haawusse end peidan, ütlen: Mu Issand
ja mu Jumal ja! Jeesuse pärast palun ma: Mind aita
õndsast lahkuda!

7. Ma sain ta õigusega kaetud, Kui weest ja Wai-
must sündisin; Siis sai mu wana Adam maetud, Ja
lapsepõlwe pärisin. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita
õndsast lahkuda!

8. Ja söögiks, joogiks andis ise Ta ihu, were mi-
nule; Ei ta mind jäta, minu sisse Ta jääb ja mina te-
masje. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

9. Surm tulgu mulle homme, täna: Küll wõitu
saan ma Jeesuses, Ta armu wõrjul seisn mina, Ma
hoitud tema were sees. Jeesuse pärast palun ma: Mind
aita õndsast lahkuda!

10. Ma senni Sumalaga elan, Ja suren wiimaks
julgeste, Nii kui ta teeb, nii rahul olen; Ma tean, usun
tõeste: Jeesuse weres pean ma Siit õndsast ükskord lahkuma.
Aemelisie Juliane, Schwarzburg — Rudolstadtis krahwi proua 1637—
1706.

Omalt wiijil. 245.

147. (587) Ma tahan jätta maha Sind, kawal ilma-
maa, Ei armastada taha Sind sinu patuga; Hea elu on seal taewas, See järel igatsen, Seal pole
mina waewas, Kui siin su omaks jään.

2. Tee minuga kui tunned, Oh kallid Jeesuse,
Ma palun, et sa annad Mull' aral wõimuse. Kui pean
tundma walu, Siis seda lühenda, Nii lõpeta mu elu, Et
õndsast suren ma.

3. Mu hinge põhjas hiilgab Su nimi ja su rist,
Ja rõõmustust mull' saadab, Oh Issand Jeesus Krist!
Mu hädas ilmu mulle Seesama palgega, Mis risti peal
sul oli, Kui mu eest surid sa.

4. Mu hing ka peida sina Su püha küljessse, Ja
aita teda minna Su auu riigisje. Küll õnnis on see olnud
Siin kurja ilma peal, Kes sinu juure tulnud, Ja rõõm-
sast elab seal.

5. Mu nime pane üles Ka elukirjassse, Ja pea
omas süles Mu hing siis ühtlasi Seal nendega, kes saa-

nud Su riiki auuga; Siis suu ja süda wõtwad Su
 truudust tänada. Valerius Herberger 1562—1624.

Wiisil: Müüd hingwad inimesed. 117.

148. (608) Kui noori lapsukesi Meilt riijub surma
 käsi, Ei ole kadund nad; Meid üle ilma
 waewa Du Iho wiinud taewa, Seal nemad õndsalt elawad.

2. Nad Jeesu omaks saanud, Kui meest sünnitanud
 Du Waim neid ristmises. Mis wõits neil wiga olla, Mis
 nende peale tulla? Nad Jeesu armu palge ees.

3. Kui pea neid pahandada Ja raskest efsitada
 Wõib meie wigadus? Müüd on neid armukäsi Sest kõigest
 peastnud ise, Meid warjab Iha halastus.

4. Oh kallis lapsukene, Ei sinu suremine Müüd
 pole warane! Sind hingama on pannud Ja oma karja
 kannud Müüd sinu Issand Jeesuke.

Joh. Andreas Rothe 1688—1758.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

149. (571) Head ööd! Müüd lahkun mina: Sõbrad,
 ärge leinake! Eht küll hale lahkumine, Selle
 peale mõtelge; Risti alt müüd lähen ma Jeesu sülle hin-
 gama, Üle päewa, kuu ja taewa Lendab waim ja jätab
 waewa.

2. Minu hing müüd lauldes tõttab Taewa suure
 auusse: Seal mind Jeesus wastu wõtab, Ehitab mind
 kauniste, Kutsub oma lauale, Igawese rõõmule, Kus
 kõik pühad ringis istwad, Teda kiites heali tõstwad.

3. Seal, kus seerawimid laulwad Oma wõidu laulu-
 sid, Seal siis minu kõrwad kuulwad Taewa seltsi healesid
 Seal, kus: Püha! lauldakse, Seal müüd elan minagi.
 Urge minu pärast nutke: Minu järel usus tõtke!

4. Pea saate jälle näha Taewa paradiisis mind,
 Sest et mina jätan maha, Kawal ilmamaa, müüd sind;
 Nutu org, sind jätan müüd, Lahkun rõõmsast ära siit,
 Jätan kõik maailma waewa, Lähen, tänu Ihal! taewa.

5. Jumal on mind vastu võtnud Igawesse elusse, Palju kurbust olen jätnud, Rõõmu sain ma omale, Mis on magus hingele, Suud ma annan Teesule, Tema juure jään ma ikka, Ei ma karda enam wiga.

6. Kes mind wõttis lunastada, Jeesus Krist, mu tuningas, Wõtab mind nüüd ehitada Krooniga, kuis tõutas. Taewas mina elan nüüd: Tuhat korda: Head ööd: Ondsja elu Jeesus andis Ja mind armust taewa kandis.

Wiisil: Oh Jeesus, sinu walu. 237.

150. (569) inime, Ehk otja saab ju täna Sull' sinu elutee, Ehk enne päewa loodet Läed juba hingama, Ja kui ta uuest tõuseb, Ei tõuse enam ja.

2, Et's elu rõõm ja ilu Rõik pole ürite, Ja eks see üksi kindel, Et pea sureme? Sest surma poole läeme Siin iga sammuga, Rõõm südames meil sureb Ja süda ühes ka.

3. Rõik hana poole läeme Nii reisitepi naal, Et's saab ka kepki kullast, Mis käes on tuningal; Üks reisiriie selga On pandud kõigile, See mulla põrmust wõetud Ja läeb ka põrmusse.

4. Küll kõrgest mäest jõuad Sa üle kõndides, Ei hana künkast jõua Sa üle iganes, Ja olgu ta nii madal, Ei sealt sa üle saa, Sa wäsiid ja ta alla, Siis läed unuma.

5. Sest, majaline, laula Nii reisi laulu ja, Et üksi hana poole Sul on siiu rännata. Kui lahke kella helin Sull' kostku surma laul, Ja enam weel: et tõuseb Rõrd üles suurel anul Carl Johanni Philipp Spitta 1801 - 1859.

Omäl wiisil. 486.

151. (580) ma Jeesust näen! Seda üksi taga nõuan, Et ta palge ette jõuan, Igaweste sinna jään.

2. Walgusta, walgusta, Päike, pilwed kauta! Seda aega ootan wäga, Millal kõige wagabega Näen su palet rõõmuga.

3. Inqli heal, ingli heal, Kostab minu wasta seal!
Kus on tiiwad, kus on tiiwad, Mis mind hädaorust wii-
wad Siionisse täna weel.

4. Taewa linn, taewa linn, 'Oh et seal ju oleksin,
Ja ta pärli wärawates, Tema kuldseis uulitsates Oma Jee-
sust kiidaksin.

5. Paradiis, paradiis Sinu wilja maitsten siis! Sinu
elupuude wilus Näen ma Jeesust Taewa ilus. Oh kui
õnnis olen siis. Gustav Friedrich Knat 1806—1878.

Omalt wiisil 270.

152. (616) Jeruusaleem, ja püha taewa linn, Ma
ootan waluga, Et ma tord sinu sisse jõuaksin,
Wu süda rahuta. Kõik ilmamaad ma jätan siis maha
rõõmsaste, Ja armu tiiwul tõttan Siit ära ülesse.

2. Oh kallis päew, weel kallim tunnite, Oh millal
jõuad ja, Et minu igatseja hingele Saats ilmast lahtuda?
Ma teda Sumalale siis tahan uskuda, Et oma pärismaale
Wõiks minna elama.

3. Ja filmapilgul tõusen ülesse Siis Taewa poole
ma, Ja minust jääwad maha kaugele Maailm ja häda ka.
Hing ülespoole nõuab Celia wantriga, Ja ingli wägi jõuab
Ta wastu lauluga.

4. Ea püha linn, sind teretab mu keel, Uks mu eest
lahti tee! Su ammust ajast igatset mu meel Su auu järele.
Küüd olen ma sind näinud, Ja rõõmust läigib film. Kõik
waew on otša läinud, Mis mulle saanud ilm.

5. Mis püha rahwast, kenast ehitud, Ma näen sealt
Tulema? Need Jeesukese ärawalitud, Kes pestud werega!
Neid saadab teretama Mull' wastu Jeesus Krist, Wind sinna
juhutama, Kus elan igawest.

6. Neid prohwetid ja püha wanemaid, Kõik ristiko-
gudust, Kes maa peal ristikoormat kanda said, Ja palju
wiletust, Neid näen, auukroonid peas, Ja walge riidega,
Seal taewaliste seas Kui tähti hiilgama.

7. Kui ma siis wiimaks paradiisi saan, Ja rahu paika näind, Siis rõõmsa suuga mina kuulutan, Mis Jeesus mulle teind Siis halleluja laulan Ma suure healega, Siis hosianna hüüan, Ma ilma lõpmata.

8. Ja rõõmu kõla, pasunate healt ja laulu helinat On igawestest ajast kuulda sealt, Et taewad kõlawad. Kuis laulsid siamaale kõik inglid südamest, Mii meie : Jumalale Mu olgu igawest! Joh. Matth. Meyfart 1590—1642.

Omalt wiisil. 105.

153. (634) Üles tõusma pead ometi, Mu ihu, peagi, Kui uni läind ; Ju Looja ise teinud Sind elawaks.

2. Küllwatud saan üles tärkama, Kord tuleb koguma Mu Issand seda, Mis temas surnud ; teda Ma kiidan siis.

3. Tänu-, rõõmupisarate päew, Mu Jeesus, sinu päew ! Kui hauas mina Saan küllalt hingand, sina Mind äratad.

4. Siis kui unistajad oleme, Ja rõõmsalt ruttame Su seltsis taewa ; Teekäija tüli, waewa Ei tunta seal.

5. Mina elan siis su palge ees, Mu helde wahemees ; Su nägu kannan, Sull' järgest auu annan : Halleluja !

Fried. Gottl. Klopstock 1724—1803.

Omalt wiisil. 208.

154. (631) See aeg on tõest usje ees, Et Kristus tulla jõuab Sealt taewast suure auu sees, Ja rahwalt aru nõuab ; Siis naer küll peab lõppema, Kui tules peab minema kõik maa ja taewas huffa.

2. Siis inglilheal ja pajunad on kõigis paigus kuulda, Kõik surnud üles tõusjewad, Mis enne pandud mulda ; Kes aga alles elawad ja fiin maailmas liiguwad, Meid muudab Jumal uueks.

3. Siis raamat lahti tehak' seal, Sest kuuleb noor ja wana, Mis tema teinud ilma peal, Kõik rahwa töö ja sõna ; Sest igamees saab igawest kõik palka oma teest, Kas head, kas kurja teinud.

4. Kes taewa Issa sõna healt Ei ole kuulda wõtnud, Waid ööd ja päewad fiit ja sealt On tühja rikkust nõudnud, See peab warsti minema Siis kurja Waimu seltsiga Kristuselt ära põrgu.

5. Oh Jeesus, ole abimees, Mind wõta armu hoole, Et olen elufirja sees, Ja hoiu minu poole! Ma ujun jeda südamest, Et sina surid minu eest Ja maksid minu wõlad.

6. Kui kohut mõistma tuled sa, Siis jäta arwamata Mu süüd, oh Jeesus, armuga Nad nõnda finni kata, Et püha seltsi juure jään Ja taewa röömu järgest näen, Mis sina meile saanud.

7. Oh Jeesus, kauaks wiivid sa Müüd tulemata taewast? Su rahwas õhtab waluga Ja wäfind mitmest waewast. Sa õige kohtumõistija, Meid tule peastma armuga Siit kõigest kurjast. Amen.

Bartholomäus Ringwaldt 1530—1598.

Omalt wiisil 355.

155. (615) „Argake!“ nii wahid hüüdwad Ja linna „Järgest tornist laulwad: „Jerusalem, oh ärka sa!“ Südaöö on kätte jõudnud Ja wahimehed on ju hüüdnud: „Oh targad neitsid, tõuske ka Ja wõtkem lambid nüüd, Sest peigmees ootab teid! Halleluuja! Müüd rutake, Et olete Kõik walmis tema pulmale!“

2. Wahid laulwad, Siion kuuleb, Ta süda wäga röömusteleb, Ta ärkab, tõuseb rutuga. Peigmees tuleb taewast auus, Ming armu wäes ja taewa jõuus, Ta walgus paistab selgest ka. Oh tule, kallid peig! Oh Jeesus, Issa Poeg! Hosianna! Ju tuleme Müüd peiule Ta falli röömu lauale.

3. Kiitust laulgu meie healed, Auu, kiitust taewa hulga keeled, Et hüüdku kandleb, pasunad! Wärawad on pärlist tehtud, Su linnas, kus meid fiis saab nähtud, Kus inglid wastu tulewad. Ei näinud filmad weel, Ei kuulnud kõrwad teal Säärast röömu; Müüd hõiskame, Ja laulame Suurt hallelunja röömsaste.

Philipp Nicolai 1556—1608.

Wiisil: Oh hinge sõber, õnnis olen. 333.

156. (635) Weel on üks rahuaeg weil leida, Sest wäsiind süda rõõmusta! Oh ära meelt ja ära heida, Kui päike sull' ei paista ka. Oh Isa Talle peale waata, Kes sind wõib rahumaale saata. Müüd pane toorem maha ja. Pea oled sõja lõpetanud, Pea on su teekond otsa saanud, Siis lähed rahus hingama.

2. See rahu meile Rast antud, See rahu, mis on lõpmata, See juba siis meil' osaks pandud, Kui olime weel loomata. Kui Issand Jeesus hinge heitis, Siis selle rahu meile wõitis. Ta heal, see kostab kaugele: „Kõik wäsiind hinged, wagad kuulge, Ja wiibimata siia tulge Mu õndsahurõõmusse!“

3. Oh wäsiind hinged, siia tulge, Kes rasket koormat kannate, Müüd ärge enam nukrad olge, Waid jätke surbtus järele. Kes päewa palawat on kannud, Neil' Jeesus ise troosti annud: „Ma walmistan teil' aseme!“ Eks teie tema riigi rahwas, Ehk kurat kiusama ka wahwas, Kuid siiski mine julgeste!

4. Siis rõõmu wihku kannetaks, Sest nutukülwi lõikus käes. Oh rõõmu, mis meil' annetaks, Kui seisame kõik Isa ees: Siis häda wõtab eemal' jõuda, Ei surmgi wõi meid enam nõuda, Siis saame näha Jeesusest Ta kosutab, meid eluweega, Ja pühib silmad helde käega. Mis tõutanud, sünnib tõest.

5. Ei nälga, janu saa siis näha, Sest jahutuse aeg on käes; Ei päike wõi meil' waewa teha, Sest hoi tud saame Tallewäes. Ta tahab rahwa juure tulla, Neil' ustawuse palgaks olla, Neil' auu ja troosti kinkida. Kõik surmulund siis elu näewad, Kui jõudwad kätte rahupäewad, Kus töö ja waew on tundmata. Johann Sigismund Runth 1700—1779.

Omalt wiisil. 389.

157. Kuis hingwad waitfelt, Kes läinud magama Kes rahuriiki On saanud rõõmuga. Nad hädaurst On läbi wõidelnud Ja wõidufrooni On taewas pärinud.

2. Kuis hingwad rahus Siin ihud mulla fees Sa
 nende waimud On Lalle järje ees. Küll üksford üles Ka
 tõuseb nende põrm, Uut elu annab, Neil' jälle Jeesu arm.

3. Üks kallis hommik Siis jõuab meile ka, Kui
 muldsest maast Hing tohib lahkuda; Siis püha linna La
 lendab ülesse, Kus õndsad laulmas On kiitust Jeesule.

Stokmann'i järele G. E. Luiga

Barajalt.

158.

p

1. Kus lei-ab hing ra - hu, kus ko - ju ta

p

saab? Kus fait - se - wa tii - ba - de war - ju ta

jääb? Oh ilm, kas see to - du sa ol - la wõid

kiil, kas patt ei tee hä - da ja a - has - tuft

p mull' Ei, ei, ei, ei po - le fiin ta, *p*

p *p*

p

Mu ko - du on tae - was, kus wal - gu - se ma.

p

2. Oh põgene ilmast, et kodumaad näed! Su päris-
 maa ilus, täis aju ja head. Jeruusalemi ülal kullane
 linn, Kas pruudil seal kodumaa, rahu ja õnn? Jah, jah,
 jah, jah, üksnes ta Võib hingele olla ta kodune maa.

3. Kui õnnis on hingata Issanda sees, Kus wõi-
 detud häda on walguise sees, Kus kõlamas kandlite kullane
 heal, Mis võtab sind, hingeke, ülal seal. Rahu, rahu
 seal leian sind, Mu peastija rinnal, kes lunastand mind.

Laulude ja laulusalmide juhataja, mis kate- fismuse peatükkide kohta üündjad on.

(Suured numbrid konna ees tähendavad laulu numbrid, väikesed konna taga — salmide numbrid).

Viiblist, Jumala sõnast räägitavad: **6**; **20**, 10; **26**, 5.
91; **92**; **93**; **95**; **96**, 4; **105**, 9.

I. Peatükk:

Sääkudest üleüldse: **9**, 2. 6; **10**, 2. 4; **20**, 9.
10; **77**, 5; **85**; **93**, 3; **95**, 7. 8; **97**, 4; **121**, 2. 7.

I. käsust: **10**, 5; **12**, 1; **13**, 1; **17**, 14;
21, 4. 5; **53**, 3; **73**, 1. 3;

II. käsust: **1**, 2; **9**, 3; **94**, 5.

III. käsust: **2**; **3**, 1. 2; **24**, 4.

IV. käsust: **23**, 4; **32**, 3; **33**, 9; **121**, 5.

V. käsust: **121**, 4.

VI. käsust: **1**:**1**, 6.

VII. käsust: **9**, 5; **24**, 3; **73**, 2. 3; **81**, 4;
97, 3.

VIII. käsust: **9**, 3; **80**, 10; **122**, 6.

IX ja X käsust: **34**, 8; **61**, 10. 11; **118**, 8.
9. 11. 12; **122**, 4.

Käsu lõpusõnast: **18**, 7; **19**, 10; **111**, 2.

Ei saa käsu läbi ükski õiget, waid usu läbi: **96**, 2.
103, 2; **101**, 1—7; **105**, 1; **108**, 8; **109**, 9.

II. Peatüft:

I. Öpetus:

a) maailma loomisest: **9, 1; 16, 3; 17, 3; 34, 1. 4. 5. 6; 19, 2. 5. 6; 21, 1. 6;**

b) maailma ülespidamisest: **17, 4—8; 13, 2; 16, 4; 51, 4—6; 9—14; 26, 3; 26, 4;**

c) maailma walitsusest ja Jumala kaitsest: **17, 11. 12. 16—18; 19, 8; 15, 5; 16, 2; 21, 23, 7; 2; 26, 7; 65, 4; 35, 1; 127. 90. 1.**

Kristist: **19, 9. 10. 11 ja laulud 124—133.**

d) tänn kohus Looja wastu: **19, 12; 12, 3; 14; 15, 1. 8. 9.**

II. Öpetus:

Kristus on meie Issand: **36—40; 46, 4.**

Kristus on meie wahemees: **34, 6.**

Kristus on Jumal ja inimene: **74, 3; 90, 2.**

Peastab meid patust: **39, 8. 9; 44, 4; 50; 61, 1; 66, 2. 3; 62; 77, 4; 82, 3; 81, 3;**

Peastab meid surmast: **9, 7. 8; 57, 5; 58, 1; 60, 8. 9; 67, 8. 9; 70, 5. 6. 7; 43, 7; 82, 5; 81, 3.**

Peastab kuradist: **19, 3; 41, 4; 67, 8. 9; 81, 3.**

Peastab meid oma surmaga: **58; 60, 4; 63, 1—5; 65.**

Peastab meid ka oma eluga:

ta on käsu meie eest täitnud: **109, 6**

ta on eeskujui annud: **119, 4.**

Digus ja õndsus on tema riigis: **80, 6; 83, 2; 102, 6; 109, 6; 107; 108; 73, 3—8; 75; 76; 82; 80; 119; 108; 55, 2, 3; 57, 6; 60, 7; 63, 6; 64, 1. 2. 4; 85, 3 ja laulud 106—111**

Süüdamed Teesufele: **42, 7; 44, 1; 46, 7, 8; 61. 12.**

III. **Õpetus:**

Õmast meelest ja wäest ei saa süüand anda: **87, 1.**

Püha Waimu tööst: **1, 1; 12, 2. 4—6; 15, 7; 19, 4; 22, 2; 24, 2; 86—89; 90, 3; 64, 3.**
(Püha waimu walgustamine, et 1) pattu ja 2) armu hakkame nägema.)

firikust: **96; 97.**

Ülestõusmisest, wiimsest kohtust ja igawesest elust: **152—158.**

III. **Beatüft:**

Ülepea palwest: **7—13. 121, 3; 118, 3; 87, 2.**

Palwe Jeesuse nimel: **22, 4; 12, 8.**

Õfimesed palwe sõnad: **8, 1.**

I. palwe **8, 2;**

II. palwe; **8, 3.**

III. " **8, 4; 108, 9; 122, 2. 5. 109, 4.**

IV. " **8, 5; 27—31; 109, 4.**

V. " **8, 6; 26, 6; 34, 5; 109, 4.**

VI. " **8, 7; 10, 3; 109, 4.**

VII. " **8, 8; 23, 3; 109, 4.**

Wiimsed palwe sõnad: **8, 9.**

VI. **Beatüft.**

Mis annab ristimine: **98.**

Mis tähendab niisugune weeristimine: **97, 5, 7; 72, 4, 5; 57, 1—3; 80, 7; 119; 118; 120, 34; 116; 121; ja ülepea 112—123.**

V. Peatüft : sakrament : **127**, 7.

Mis on püha altari sakrament : **99**, 4, 6.

Mis kasu on meil seesugusest söömiseft ja joomiseft :
99, 7, 8 ; **111**, 3.

Kes wõtab außasti seesinase sakramendi wastu : **99**, 9.

Piht : **100** ; **102**, 6.

Öäbendur fel usföpetur fe Rattumist fel.

Bebera. koparur
 þessu gas þessu.
 þu er namaburur u
 myndu namaburur.

	Russ?	Runnas?					
			Lugemist.				
			Þiiblilugu.				
			Ratetismust.				
			Ririkulauku sönu.				
			Ririkulauku viisifid.				
							Ratturja allfiri.

Ratturub.

Runnas on möstunub.

